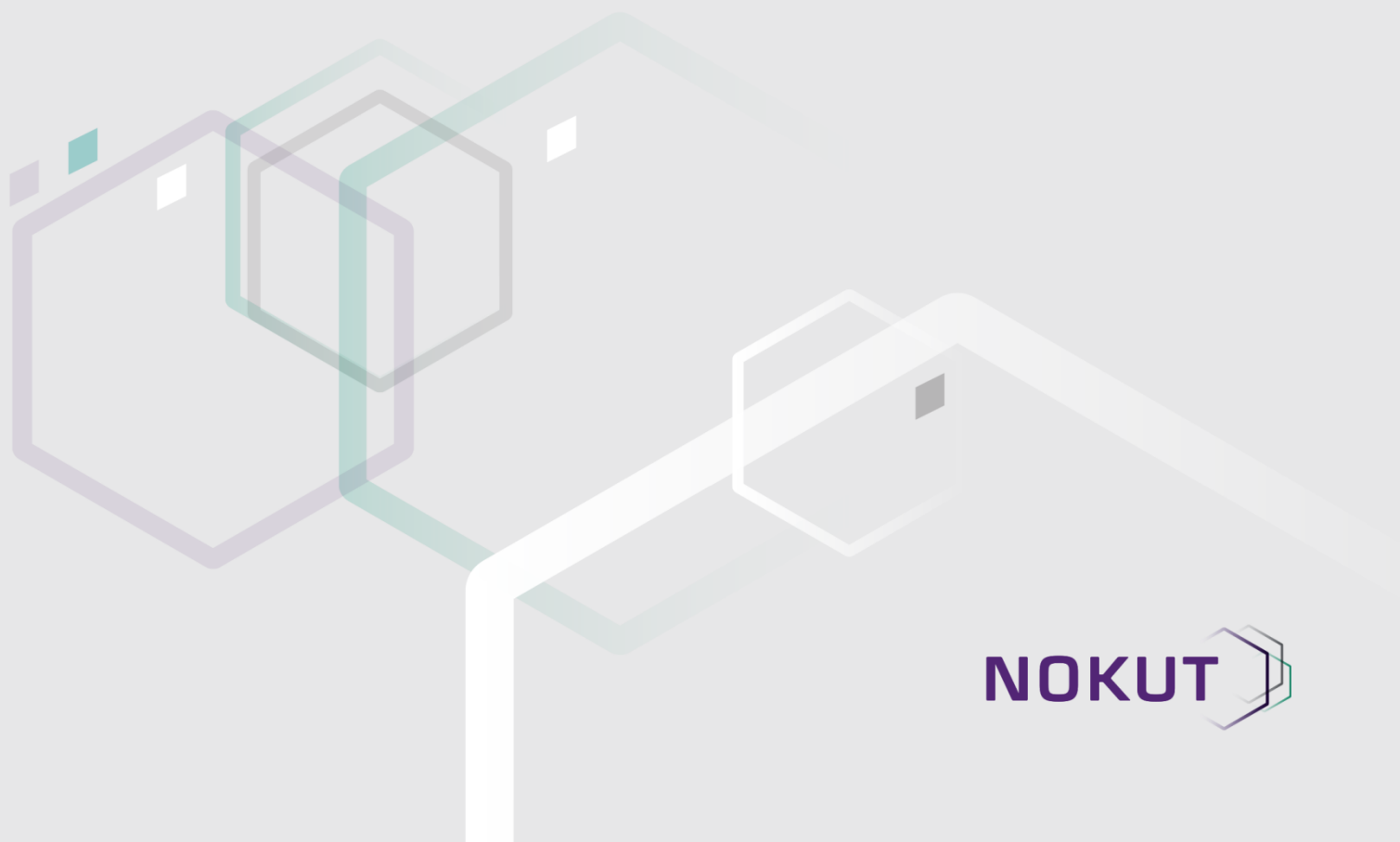

NOKUTs tilsynsrapporter

Høgskolen i Oslo og Akershus

Evaluering av system for kvalitetssikring av utdanningen

Desember 2015 og september 2014

NOKUT

NOKUT kontrollerer og bidrar til kvalitetsutvikling ved institusjonene. Dette gjør vi blant annet gjennom å evaluere institusjonenes systematiske kvalitetsarbeid. Alle norske universiteter og høyskoler er pålagt å ha dokumenterte interne systemer for kvalitetssikring av utdanningen.

Det skal ikke gå mer enn seks år mellom hver gang en institusjons kvalitetssystem blir evaluert.

Institusjonens kvalitetssikringssystem er redskap for å skaffe seg nødvendig kunnskap for å kunne vurdere kvaliteten i egne utdanningstilbud. Systemet skal brukes for å sikre kontinuerlige forbedringer i utdanningene, avdekke sviktende kvalitet i utdanningen og dokumentere kvalitetsarbeidet. Det er NOKUT som avgjør hvilke institusjoner som skal evalueres. Institusjonene blir varslet om evalueringen minst seks måneder før evalueringen starter.

Institusjon:	Høgskolen i Oslo og Akershus
Sakkyndige:	Roger Säljö, professor, Göteborgs universitet (leder) Kirsti Koch Christensen, professor emerita, Universitetet i Bergen Anne Welle-Strand, professor, Handelshøyskolen BI Magnus Malnes, student, Universitetet i Oslo
Dato for vedtak:	10.12.2015
NOKUTs saksnummer	11/583

Forord

I følge lov om universiteter og høyskoler skal alle institusjoner som tilbyr høyere utdanning, ha et system for kvalitetssikring av utdanningen. NOKUT har fått i oppdrag å evaluere institusjonenes system for kvalitetssikring.

NOKUT gjennomførte evaluering av system for kvalitetssikring av utdanningen ved Høgskolen i Oslo og Akershus i 2013/14. Den sakkyndige komiteen som evaluerte systemet skrev blant annet i sin rapport at hovedinntrykket av det systematiske kvalitetsarbeidet var at det ikke fulgte intensjonene høyskolen selv hadde, og at den overordnede styringen av det systematiske kvalitetsarbeidet var for svak. Komiteen var særlig kritisk til at HiOA ikke innførte og tok aktivt i bruk et felles kvalitetssystem for hele institusjonen.

På bakgrunn av den sakkyndige komiteens evaluering, vedtok NOKUTs styre i september 2014 at systemet for kvalitetssikring av utdanningen ved Høgskolen i Oslo og Akershus hadde vesentlige mangler. Høyskolen ble gitt en frist på seks måneder til å videreutvikle systemet og dokumentere dette overfor NOKUT. NOKUT iverksatte ny evaluering etter å ha mottatt ny dokumentasjon.

Komiteens hovedkonklusjon er at HiOA nå har tatt i bruk sitt eget kvalitetssystem for utdanningen. Dette inkluderer også kvalitetssystemet for forskerutdanningene. Det er tatt grep i organisasjonen slik at den institusjonelle styringen og ledelsen av kvalitetsarbeidet fremstår som mer helhetlig og tydelig.

På bakgrunn av den sakkyndige komiteens evaluering fattet NOKUTs styre 10. desember 2015 følgende vedtak:

- System for kvalitetssikring av utdanningen ved Høgskolen i Oslo og Akershus godkjennes.

Denne tilsynsrapporten består av rapport fra evalueringen i 2015 med tilsvarende fra Høgskolen i Oslo og Akershus, og rapport fra evalueringen i 2013/14 med tilsvarende fra høyskolen.

Oslo, 10. desember 2015

Terje Mørland
Direktør

Innhold

1	Innledning	1
1.1	En kort presentasjon av institusjonen	1
1.2	Evaluering av system for kvalitetssikring av utdanningen ved Høgskolen i Oslo og Akershus i 2013-2014.....	1
1.3	Evaluering av system for kvalitetssikring av utdanningen ved Høgskolen i Oslo og Akershus i 2015 – komiteens valg av innretting av evalueringen	2
1.4	Kvalitetssikringssystemet ved Høgskolen i Oslo og Akershus	3
2	Styring og ledelse av kvalitetsarbeidet ved HiOA	5
3	Høgskolen i Oslo og Akershus’ implementering og bruk av kvalitetssikringssystemet for utdanningen	7
3.1	Et revidert kvalitetssikringssystem	7
3.2	Kvalitetsarbeid for studier i første og andre syklus	9
3.3	Kvalitetsarbeid i forskerutdanningen.....	15
4	Samlet vurdering i lys av evalueringskriteriene	18
4.1	Stimulans til kvalitetsarbeid og kvalitetskultur	18
4.2	Mål, plan og ledelsesforankring	19
4.3	Innhenting av dokumentert informasjon om kvaliteten i studiene	19
4.4	Analyse, vurdering og rapportering	20
4.5	Bruk av kunnskap til kvalitetsforbedring	21
5	Konklusjon – har Høgskolen i Oslo og Akershus et tilfredsstillende system for kvalitetssikring av utdanningen?	22
6	Komiteens råd om videre utvikling av kvalitetsarbeidet	23
7	Vedlegg	24
7.1	Program for den sakkyndig komiteens besøk ved institusjonen.....	24
7.2	Den sakkyndige komiteens mandat	26
7.3	Dokumentasjonen fra Høgskolen i Oslo og Akershus.....	27
7.4	NOKUTs evalueringskriterier	28
8	Appendix	29
8.1	Uttalelse fra Høgskolen i Oslo og Akershus	29
8.2	Rapport fra sakkyndig komité datert 18. september 2014.....	32

1 Innledning

I henhold til lov om universiteter og høyskoler er det NOKUTs oppgave å evaluere institusjonens systemer for kvalitetssikring av utdanningsvirksomheten etter kriterier som organet fastsetter. NOKUT har gjennomført slike evalueringer siden 2003, og innledet i 2009 andre runde med evalueringer. Evalueringskriteriene er i andre runde rettet in mot å vurdere institusjonens bruk og nytte av kvalitetssikringssystemene.

1.1 En kort presentasjon av institusjonen

Høgskolen i Akershus og Høgskolen i Oslo (HiOA) fusjonerte til én institusjon i august 2011. Høgskolen ble landets største statlige høyskole og har per 2015 19769¹ studenter, hvorav rundt 2000 studenter i andre syklus. Det er per 2014 127 registrerte ph.d.-kandidater (inngåtte doktorgradsavtaler). De nasjonale planene om å innføre mastergradsstudier i lærerutdanningen vil gi HiOA et betydelig høyere antall mastergradsstudenter.

Høgskolen består av fire fakulteter og tre sentre: Fakultet for helsefag, Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier, Fakultet for samfunnsfag og Fakultet for teknologi, kunst og design, Senter for profesjonsstudier, Senter for velferds- og arbeidslivsforskning og Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring.

Fra og med høsten 2015 har HiOA innført enhetlig ledelse og har med dette tilsatt rektor og ekstern styreleder, tilsatte prorektorer (for hhv. forskning og utdanning), tilsatte dekaner og tilsatte instituttbestyrere. Fakultetsråd og instituttråd er etablert som erstatning for fakultetsstyrer og instituttstyrer. Høgskolens øverste styringsorgan er styret.

Det foreligger en strategi for universitetssatsing for HiOA. Målet er å bli et ledende universitet i Norden med en profesjonsrettet profil. Universitetsambisjonen begrunnes med behovet for å heve den faglige kvaliteten i utdanningen og forskningen innen institusjonenes fagområder.

1.2 Evaluering av system for kvalitetssikring av utdanningen ved Høgskolen i Oslo og Akershus i 2013-2014

Systemet for kvalitetssikring av utdanningen ved Høgskolen i Oslo og Akershus ble evaluert i 2013-2014 med institusjonsbesøk 14.11.2013 og 12.-14.02. 2014. Rapporten fra den sakkyndige komiteen ble behandlet i NOKUTs styre den 18.09. 2014, og det ble fattet følgende vedtak:

1. Systemet for kvalitetssikring av utdanningen ved Høgskolen i Oslo og Akershus har vesentlige mangler.
2. Høgskolen i Oslo og Akershus gis en frist på seks måneder til å videreutvikle systemet, gjerne i henhold til komiteens anbefalinger, samt å sende NOKUT dokumentasjon om endringene.

---

¹ Kilde: Database for statistikk om høyere utdanning (DBH)

3. Ved mottagelse av dokumentasjonen vil NOKUT iverksette ny evaluering, og på bakgrunn av denne vil NOKUTs styre ta endelig stilling til hvorvidt systemet kan godkjennes.

Vedtaket var i overensstemmelse med anbefalingene i rapporten fra sakkyndig komité.

Den sakkyndige komiteens helhetlige vurdering var oppsummert slik i konklusjonen:

Komiteen mener etter en helhetlig vurdering at det systematiske kvalitetsarbeidet i overgangsfasen for kvalitetssystemet ikke har vært tilfredsstillende. Komiteens hovedinntrykk av dagens systematiske kvalitetsarbeid er at det ikke følger intensjonene høyskolen selv har, og at den overordnede styringen av det systematiske kvalitetsarbeidet er for svak. Komiteen er særlig kritisk til at HiOA ikke innførte og tok aktivt i bruk et felles kvalitetssystem for hele institusjonen. Komiteen mener dette har svekket både det systematiske kvalitetsarbeidet ved HiOA i perioden og dermed beslutningsgrunnlaget for institusjonens samlede kvalitetsutvikling. At systemet ikke har vært i bruk, har medført at komiteen tidvis har hatt lite dokumentasjon for å kunne vurdere det systematiske kvalitetsarbeidet til den fusjonerte høyskolen.

Høyskolen må snarest ta i bruk det nye kvalitetssystemet og sørge for at bruken av det dokumenteres. Høyskolen bør samtidig vurdere å tilpasse det nye systemet bedre til høyskolens ambisjoner om å bli universitet.

Komiteen vil etter en helhetlig vurdering ikke anbefale at HiOAs system for kvalitetssikring av utdanningen godkjennes.

1.3 Evaluering av system for kvalitetssikring av utdanningen ved Høgskolen i Oslo og Akershus i 2015 – komiteens valg av innretting av evalueringen

Den sakkyndige komiteen som har utført oppfølgende evaluering av system for kvalitetssikring av utdanningen, er professor Roger Säljö, Göteborgs universitet (leder), professor emerita Kirsti Koch Christensen, Universitetet i Bergen, professor Anne Welle-Strand, Handelshøyskolen BI og student Magnus Malnes, Universitetet i Oslo. Prosjektleder fra NOKUT har vært seniorrådgiver Gerhard Yngve Amundsen. Det var ikke mulig å gjennomføre evalueringen med samme komité som sist. Studentmedlemmet i komiteen var nytt.

Ved en oppfølgende evaluering gjennomfører komiteen kun ett besøk ved institusjonen. Institusjonsbesøket fant sted i perioden 14.-16. september 2015. I den forrige evalueringen påpekte komiteen svakheter i kvalitetsarbeidet på et institusjonelt nivå. Komiteen har valgt å legge opp evalueringen slik at den får belyst den overordnede styringen og ledelsen av kvalitetsarbeidet. Rapporten inneholder et eget kapittel om dette. I tillegg har det vært viktig samtidig å undersøke om det nye kvalitetssystemet er ferdig utformet, hvordan det er tatt i bruk i sin helhet og hvordan det praktiske kvalitetsarbeidet forløper. Rapporten inneholder et eget kapittel om kvalitetsarbeid for studier i første og andre syklus, og en del om kvalitetsarbeidet for studier i tredje syklus. Komiteen har valgt ikke å eksemplifisere kvalitetsarbeidet ved å foreta dypdykk i kvalitetsarbeid i enkelte fag eller program/områder/fakultet, men vektlagt å undersøke om det i et institusjonelt perspektiv nå er på plass

et systematisk kvalitetsarbeid. Dette er mulig gjort bl.a. ved at det nå foreligger god dokumentasjon på rapportering om utdanningskvalitet ved HiOA. Utvalget av intervjugrupper er foretatt slik at det skal være en tematisk og faglig kontinuitet fra den forrige evalueringen. Sykepleierstudiet er valgt som representant for studier i første syklus, og representantene fra mastergradsstudiene kommer fra de samme fagområdene som ved forrige evaluering. I tillegg har komiteen denne gangen vektlagt å ha flere intervjugrupper bestående av ledere, for å få belyst nærmere hvordan styring og ledelse av kvalitetsarbeidet foregår.

Ved besøket hadde komiteen samtaler med i alt 12 forskjellige grupper: studenter fra bachelorstudiet i sykepleie, studenter fra forskjellige mastergradsstudier, tilsatte i studieavdelingen med en rolle i kvalitetssystemet (bl.a. representanter fra analyseteamet), faglærere fra bachelor i sykepleie, faglærere fra forskjellige mastergradsstudier, studieledere for forskjellige studier, instituttledere fra forskjellige institutter, dekaner og senterleder for SPS, representanter for institusjonens studieutvalg og doktorgradsutvalg, representanter for styret og institusjonens ledelse (rektor, prorektorer og studiedirektør).

NOKUT har i forbindelse med den oppfølgende evalueringen mottatt følgende dokumentasjon fra Høgskolen i Oslo og Akershus: *Redegjørelse – utvikling og forbedring av HiOAs system for kvalitetssikring og kvalitetsutvikling, System for kvalitetssikring og kvalitetsutvikling av utdanningene ved HiOA (vedtatt 10.02.2015), HiOA Ny viten. Ny praksis Årsrapport 2014, Rapport om utdanningskvalitet og kvalitetsarbeid – studieåret 2013-2014 og supplerende dokumentasjon datert hhv 31.07.2015 og 05.09.2015.*

I arbeidet med å gjennomføre en ny evaluering av høyskolens kvalitetssikringssystem har komiteen tatt utgangspunkt i rapporten fra 2014, og de manglene som er påpekt i denne. Komiteen har samtidig vektlagt at den oppfølgende evalueringen er en bred gjennomgang av HiOAs systematiske kvalitetsarbeid.

Før rapporten ble avlevert, har institusjonen sett et utkast til rapport for å vurdere eventuelle feil eller misforståelser.

1.4 Kvalitetssikringssystemet ved Høgskolen i Oslo og Akershus

HiOA ble etablert som egen institusjon etter en fusjon av to statlige høgskoler høsten 2011. Den nye institusjonen hadde i en overgangsperiode fra 2011 to kvalitetssikringssystemer frem til ett felles system ble vedtatt i mars 2013 og deretter tatt i bruk. I februar 2015 vedtok styret ved HiOA et revidert system for kvalitetssikring og kvalitetsutvikling av utdanningene ved HiOA. Dette reviderte systemet bygger videre på systemet som ble vedtatt i 2013. Det årshjulet innen kvalitetsarbeidet som er gjennomført siden den forrige evalueringer utført av NOKUT, er hovedsakelig basert på det felles systemet som ble vedtatt i 2013, men også delvis på justeringer og presiseringer som er inkludert i det reviderte systemet.

Det reviderte kvalitetssystemet inneholder nå et eget opplegg for kvalitetssikring av forskerutdanningen, noe som ikke var med i den forrige systembeskrivelsen. Det er utført en større revisjon av beskrivelsen av rolle- og ansvarsdelingen i kvalitetsarbeidet, og dette fremstår dermed som tydeligere og mer oversiktlig. Det er innført egne beskrivelser av kvalitetssikring av faglig veiledning og oppfølging og av kvalitetssikring av veiledet utdanningspraksis. Førstnevnte er gjort spesielt med

tanke på å styrke veiledning av særlig mastergradsstudentenes skriftlige hovedoppgave. Utover disse endringene er det foretatt en generell justering av systembeskrivelsen. Antall kapitler er redusert, rekkefølgen av kapitler endret og teksten omarbeidet på flere steder. Det er foretatt forenklinger, presiseringer, konkretiseringer og utdypinger som i sum gjør systembeskrivelsen mer presis, tydeligere og i større grad anvendelig for operative formål.

Oppbyggingene av det reviderte kvalitetssystemet ved HiOA er inndelt i fire hoveddeler med følgende overskrifter:

1. Mål, rammebetingelser og prosess

Mål

Rammebetingelser (lov- og regelverk og strategi)

Prosess

Nettside med verktøykasse

Studiekvalitetsprisen

2. Kvalitetssikring og kvalitetsutvikling av utdanninger i første og andre syklus

2.1 HiOAs fem kvalitetsdimensjoner for utdanninger i første og andre syklus

2.2 Bruk av kunnskap i kvalitetsarbeidet

2.2.1 Datagrunnlag for kvalitetsarbeidet i første og andre syklus

2.3 Eksterne faglige evalueringer

2.4 Evaluering av emner

2.5 Evaluering av studieprogram

2.6 Kvalitetssikring av faglig veiledning og oppfølging

2.7 Kvalitetssikring av veiledet praksis som læringsarena

2.8 Ansvar, roller og oppgaver

Den enkelte student

Studenttillitsvalgte

Emneansvarlig

Instituttleder

Studieleder

Fakultetsadministrasjonen

Studieutvalg på fakultet

Dekan og prodekan for utdanning

Fakultetsstyret

Studieavdelingen

Studieutvalg på institusjonsnivå

Læringsmiljøutvalget

Institusjonens ledelse

Styret

Styringsdialog

3. System for kvalitetssikring og kvalitetsutvikling av forskerutdanningene ved HiOA

3.1 Mål

3.2 Forskerutdanningenes fem kvalitetsdimensjoner

3.3 Ansvar, roller og oppgaver

Den enkelte ph.d.-kandidat

Ph.d.-kandidatenes representanter

Dekan/senterleder

Faglig ansvarlig for forskerutdanningen

Doktorgradsutvalg på fakultets- og senternivå

Studieutvalg på fakultet

Fakultetsstyret

Fakultetets FoU-administrasjon

Institusjonens administrasjon sentralt
Studieutvalget på institusjonsnivå
Doktorgradsutvalg på institusjonsnivå
Institusjonens ledelse
Styret
Styringsdialog
Etatsstyringsmøte

3.5 Faglig oppfølging av ph.d.-kandidatene

Veiledning

3.6 Oppfølging

Evaluering av emnene i felles opplæringsdel

Ph.d.-kandidatens egen rapportering om framdriften (framdriftsrapport)

Ph.d.-kandidatens evaluering av forskerutdanningen som helhet

3.7 Ph.d.-kandidatenes evalueringer og rapporter

3.8 Ekstern evaluering

4. Vedlegg

1) Kvalitetsindikatorer

2) Tabelloversikt rollebeskrivelse- og ansvar i rapporteringsprosessen

3) Oversikt over rapporteringsprosess

4) Prosessfigur

5) Årshjul

2 Styring og ledelse av kvalitetsarbeidet ved HiOA

I andre runde av NOKUTs evalueringer legges det vekt på å vurdere bruk og nytte av systemer for sikring og utvikling av kvalitet i utdanningen. Institusjonens system for kvalitetssikring av utdanningsvirksomheten er institusjonens egen eiendom. Det innebærer at utformingen av systemet og det å ta det i bruk er et institusjonelt ansvar. En av årsakene til at HiOA ikke fikk sitt system for kvalitetssikring og kvalitetsutvikling av utdanningen godkjent i 2014 var at den overordnede styringen og ledelsen av kvalitetsarbeidet var for svak og utydelig. Som en følge av fusjonen i 2011 hadde HiOA valgt en løsning med to parallelle kvalitetssystemer i en overgangsfase, og først implementert ett felles nytt system over to år etter fusjonen. Bruken av dette nye felles systemet var ikke gitt prioritet og dermed ikke tatt i bruk i sin fulle bredde ved evalueringen i 2013-14. Komiteen mente dette ikke hadde vært vellykket med tanke på institusjonens systematiske kvalitetsarbeid, og at det hadde svekket grunnlaget for beslutninger om videre utvikling av utdanningskvaliteten. Det var etter den daværende komiteens helhetlige vurdering heller ikke dokumentert og dermed godtgjort at det var tilstrekkelig systematisk kvalitetsarbeid ved høyskolen. Det kvalitetsarbeidet som var dokumentert, fremstod som usystematisk og fragmentert sett i et institusjonsperspektiv.

I både dokumentasjonen og under intervjuene ved den første evalueringen i 2013-14 fremkom det at deler av det studienære kvalitetsarbeidet var fungerende, men at lite informasjon om resultatene ble videreført oppover i systemet. Samtidig var institusjonen i gang med flere institusjonsovergrep og kvalitetsutviklende prosjekter som var til dels ukjente for virksomheten på grunnplanet. Komiteen påpekte at det var et institusjonelt ledelses- og styringsansvar å sørge for en bedre integrering av den aggregerte informasjonen om kvalitet i utdanningen (fra KS-systemet) og de institusjonsovergrepene prosjektene for å utvikle kvalitet innen utdanningen. Det manglet gjennomgående en god informasjonsflyt i kvalitetsarbeidet begge veier. Rapporteringen om utdanningskvalitet oppover i

systemet var mangelfull, og informasjon tilbake om oppfølgingen av tiltak var i liten grad dokumentert.

Komiteen hadde forståelse for at det hadde vært krevende å fusjonere to institusjoner, men mente at det å ikke ta i bruk systemet i full bredde hadde svekket kvalitetsarbeidet ved HiOA vesentlig. Komiteen pekte på at det foregikk mye godt kvalitetsarbeid, men at det helhetlige bildet var at det i for liten grad var systematisk på et institusjonelt nivå.

Det reviderte kvalitetssystemet inneholder en presisering av ansvar og roller knyttet til arbeidet med kvalitet i utdanningen. Ansvaret for kvalitetsarbeidet er tydelig forankret hos dekanene, som har et helhetlig ansvar for kvalitetssikring og kvalitetsutvikling av utdanningene ved fakultetene. Under intervjuene og i dokumentasjonen kommer det klart frem at dekan og prodekan for utdanning, som har et særskilt ansvar for bruken av kvalitetssystemet, har spilt en aktiv rolle i arbeidet med å ta i bruk kvalitetssystemet. Fakultetsstyrene har også hatt en viktig rolle som medspiller i prosessen, og det fremkom at kvalitetsarbeid er blitt en post på fakultetenes ledermøter, og dermed tatt inn i ledelseslinjen. Sentralt i kvalitetsarbeidet for dekanene har arbeidet med fakultetets kvalitetsrapport stått. Intervjuene med dekanene bekreftet at det nå var langt større legitimitet og interesse for å arbeide med studiekvalitet i hele institusjonen. Komiteen registrerer at styring og ledelse av kvalitetsarbeidet ved fakultetene fremstår systematisk og helhetlig og at fakultetet også fungerer som et bindeledd mellom institusjonens øverste ledelse og det studienære kvalitetsarbeidet. De indikasjonene på fragmentering av ansvaret for kvalitetsarbeidet som komiteen registrerte ved den forrige evalueringen, er ikke lenger til stede.

Komiteen har sett eksempler på referater fra høyskolestyret og fra flere fakultetsstyrer, som dokumenterer at utdanningskvalitet har stått på agendaen. Det er også godt dokumentert at de sentrale utvalgene i kvalitetsarbeidet nå har etablert seg som vel fungerende utvalg. Det fremkom under intervjuene at særlig doktorgradsutvalget har hatt en viktig funksjon når det gjelder diskusjoner på tvers av fakultetene omkring kvalitet i forskerutdanningene. I den forrige evalueringen pekes det på uklarheter i arbeidsfordelingen mellom utvalgene. Dette synes nå ikke lenger å være en så aktuell problemstilling. Komiteen mener således at disse bindeleddene mellom høyskolens øverste ledelse og fakultetene nå inntar en klar rolle og har en viktig funksjon i institusjonens styring av det overordnede kvalitetsarbeidet.

Opprettingen av en egen analyseenhet i studieavdelingen har vært et godt institusjonelt grep for å styrke systematikken i kvalitetsarbeidet, og komiteen registrerer at dette har kommet på plass og synes å bidra på en effektiv måte til å dokumentere og systematisere studentevalueringene. Det reviderte systemet for kvalitetssikring har en omfattende beskrivelse av ansvaret studieavdelingen har i kvalitetsarbeidet. Det er presisert at studieavdelingen skal påse at resultater fra de institusjonsovergripende studentundersøkelsene blir presentert for fakultetene og instituttene. Under intervjuene kom det frem at innføringen av en enhetlig ledelse ved HiOA medfører at studieavdelingen legges inn under prorektor for utdanning sitt ansvarsområde. Komiteen oppfatter oppretting av analyseenheten som en viktig strategisk satsing og et adekvat tiltak for å styrke det institusjonelle grepet om systematikken i kvalitetsarbeidet.

På bakgrunn av dokumentasjonen i forbindelse med den oppfølgende evalueringen og informasjonen som fremkom under intervjuene, mener komiteen at det er tydelig at det er tatt viktige grep for å fullføre implementeringen av og å ta i bruk det reviderte systemet for kvalitetssikring og

kvalitetsutvikling av utdanningene. Det er tydelig at ansvaret for arbeidet med kvalitet i utdanningene er lagt i linjen, og dette har etter komiteens oppfatning styrket det institusjonelle grepet om utdanningskvalitet. Presiseringen og tydeliggjøringen av ansvars- og rollefordelingen som finnes i det reviderte kvalitetssikringssystemet har bidratt til en tydeligere institusjonell styring av kvalitetsarbeidet. Institusjonen har nedlagt mye arbeid i å integrere kvalitetsarbeidet bedre i hele organisasjonen. Både dokumentasjonen og intervjuene gir et bilde av en institusjon som ser betydningen av systematisk kvalitetsarbeid, og hvor aktørene i systemet har oppfattet og forstått sine respektive roller i dette arbeidet. Komiteen ser at særlig rapporteringene rundt kvalitetsarbeidet er forbedret. Det er skapt transparens og et grunnlag for drøftinger om og videreutvikling av utdanningskvaliteten som ikke var der ved forrige evaluering. Likeledes er det en større bevissthet i ledelsen av betydningen av utdanningskvalitet og systematisk kvalitetsarbeid. Det er klart at dette nå er en prioritert oppgave for lederne. Komiteen mener informasjonsflyten i kvalitetsarbeidet på et institusjonelt nivå er klart forbedret.

3 Høgskolen i Oslo og Akershus' implementering og bruk av kvalitetssikringssystemet for utdanningen

De vurderingene som er gjort i det følgende, gjelder oppbygging og bruk av kvalitetssikringssystemet og i tillegg det systematiske kvalitetsarbeidet som er utført i perioden etter at NOKUT fattet vedtak om at systemet hadde vesentlige mangler. Komiteens vurderinger gjelder den strukturelle oppbyggingen av systemet for kvalitetssikring og kvalitetsutvikling og det systematiske kvalitetsarbeidet som er dokumentert utført etter komiteens forrige evaluering. Vurderingene er basert på omfattende rapportering om utdanningskvalitet fra fakultetene, fra institusjonens rapport om utdanningskvalitet og kvalitetsarbeid for studieåret 2013-14, årsrapporten for 2014 og fra informasjon som fremkom under intervjuene. Informasjonen i fakultetsrapportene er aggregert fra emne-, program- og instituttrapportering.

3.1 Et revidert kvalitetssikringssystem

Styret ved HiOA vedtok i mars 2015 forslaget til et revidert system. Det er foretatt en rekke forenklinger og tydeliggjøringer i systembeskrivelsen, som etter komiteens oppfatning gjør systemet mer brukervennlig. For eksempel gir ny kapittelinndeling, inndeling av prosedyrer etter første og andre eller tredje syklus av studier, presisering av hvilket datagrunnlag som inngår ved kvalitetsarbeidet i første og andre syklus, et mer oversiktlig system.

Det oppgis seks hovedkilder for informasjon om utdanningskvalitet for studier i første og andre syklus:

- Nasjonale studentundersøkelser
- HiOAs studentundersøkelser²

---

² Slik er undersøkelsene beskrevet i Rapport om utdanningskvalitet og kvalitetsarbeid, Studieåret 2013-14, s. 3:

«Førsteårsstudenten» sendt ut til alle studenter ved HiOA som var i gang med første studieår av et bachelorprogram, masterprogram eller en allmennlærerutdanning. «Førsteårsstudenten» handler om hvordan studentene har funnet seg til rette, hvor mye innsats de legger ned i studiene og hvor fornøyd de er med studieprogrammet.

- Førsteårsundersøkelsen
- Sisteårsundersøkelsen
- Kandidatundersøkelsen
- Arbeidsgiverundersøkelsen
- Faglige vurderinger, forskningsprosjekt og kvalitetsutviklingsprosjekt
- Internasjonale rankinger
- Registerdata
- Annet

Det foreligger også tydelige prosedyrer for emneevaluering og programevaluering og presisering av hvordan kvalitetssikring av faglig veiledning og oppfølging skal utføres. Ansvar, roller og oppgaver i kvalitetsarbeidet er tydeliggjort med bl.a. et vedlegg til systemet som beskriver dette for alle aktører i kvalitetsarbeidet.

Det finnes detaljerte beskrivelser av de fem kvalitetsdimensjonene ved utdanningen: Inntakskvalitet, kvalitet på infrastruktur og informasjon, kvalitet på programplan, kvalitet på faglig utbytte og samfunnsrelevans. Disse dimensjonene er gjennomgående for alle tre nivåer av utdanningen, og det finnes ett sett av indikatorer for studier i første og andre syklus, og ett sett for tredje syklus. Komiteen kan se at dette er relevante indikatorer, men oppfordrer samtidig høyskolen til å vurdere å inkludere resultatene fra de eksterne programevalueringene som en kvalitetsindikator. Dette vil også kunne påvirke og gi viktige innspill til utformingen av de eksterne evalueringene av hele studieprogram.

Som en direkte følge av NOKUTs forrige evaluering er et system for kvalitetssikring av forskerutdanningen på plass. HiOA uttaler selv at de er i en oppstartfase hvor de i det første året har lagt særlig vekt på rapportering om inntakskvalitet og oppstartsfasen av studiet. Det bør følges opp med videre utvikling og bruk av systemet, men komiteen kan se at det er planer om dette.

Arbeidet med å utarbeide det reviderte systemet har inkludert styret, institusjonsledelsen, de ansatte og studentene. Det er dokumentert bred deltagelse i arbeidet med å utvikle og å ta i bruk kvalitetssystemet. Tilbakemeldingene under intervjuene var at systemet skaper transparens og stimulerer og genererer konkurranse mellom fagmiljøer internt og eksternt. Prosessen med å ta i bruk systemet skaper entusiasme for systematisk kvalitetsarbeid blant særlig ansatte, men også studentene.

Prosessen med å ferdigstille og å ta i bruk systemet, påpekte flere av intervjugrupper, har også blitt styrket av det parallelle prosjektet om universitetssatsing. Komiteen kan samtidig se at ikke alle deler av systemet er tatt i bruk, at systemet fortsatt er i utvikling, at deler av systemet er mindre utviklet og at høyskolen har mindre erfaringer med bruken på enkelte områder. Det er særlig gjennomføring av eksterne faglige evalueringer av hele studieprogram som er kommet kort. Komiteen har ikke sett dokumenterte eksempler på slike evalueringer. Bruken av systemet for forskerutdanningen er også

«Sisteårsstudenten» sendt ut til alle studenter ved HiOA som var i gang med siste studieår av et bachelorprogram eller en allmennlærerutdanning. Sisteårsstudenten tar oppulike sider ved studiekvaliteten, blant annet undervisningsformer, læringsmiljø, praksisperioder og vurderingsformer.

«Kandidatundersøkelsen» måler hvor fornøyd kandidater er med utdanningen sin etter at de har fått noe arbeidserfaring. Undersøkelsen ble sendt ut til kandidater fra følgende HiOA-utdanninger i 2012 og 2013: allmennlærerutdanning, bachelor i sykepleie, bachelor i barnevern, bachelor i sosialt arbeid og bachelor i ingeniørfag.

«Arbeidsgiverundersøkelsen» måler hvor tilfredse arbeidsgivere er med kandidatene fra HiOA. Undersøkelsen ble gjennomført kvantitativt i 2014, da en sendte ut spørreskjemaer til arbeidsgivere som har ansatt kandidater fra utdanningene som ble undersøkt i HiOAs kandidatundersøkelse.

begrenset til noen områder. Opplegget med en institusjonell studieporteføljeforvaltning, som er synlig i dokumentasjon til NOKUT, er ikke integrert i systembeskrivelsen, og det bør vurderes om dette opplegget skal integreres i systemet. Komiteen oppfordrer HiOA til å følge prosessen med å videreutvikle systemet med oppmerksomhet, og påse at systemet stadig er tilpasset virksomheten og relevant for institusjonen kvalitetsarbeid. Etter komiteens oppfatning har HiOA nå et system som er klart beskrevet, både når det gjelder mål, ansvar, prosesser og aktører som inngår i systemet og hvor arbeidet med å tilpasse det til egne behov er i gang.

3.2 Kvalitetsarbeid for studier i første og andre syklus

HiOAs fem dimensjoner ved utdanningskvalitet legger premissene for kvalitetssikring og kvalitetsutvikling av studier i første, andre og tredje syklus. Fakultetsrapportene og institusjonens årlige rapport om utdanningskvalitet og kvalitetsarbeid følger opp med å rapportere innenfor disse fem dimensjonene, og drøfting av måloppnåelse/manglende måloppnåelse skjer også langs disse dimensjonene. I kvalitetssystemet er målet med kvalitetsarbeidet beskrevet slik:

- å synliggjøre og fremme kvalitet i eksisterende og planlagte utdanningstilbud
- å legge gode rammer, og å støtte opp under HiOAs hovedmål om å utdanne fremragende kandidater

Det fremkommer i systembeskrivelsen hvordan studentenes oppfatninger, faglærernes og sensorenes tilbakemeldinger i kvalitetsrapportene, statistiske data, informasjon fra internasjonale rankinger, program for fremragende profesjonskvalifisering, utredningsarbeid, meldinger fra HiOAs «Si ifra-system for studenter» m.m. skal være kilder til informasjon om kvalitet i studier i første og andre syklus.

Det foreligger et opplegg for å evaluere kvaliteten i emner og i hele program. Emneevalueringer kan gjennomføres som underveis- og/eller sluttevalueringer og skal organiseres av emneansvarlig. Det er også et eget avsnitt om kvalitetssikring av veiledet praksis i utdanningen. Mange av høyskolens studier i første syklus har praksis som en stor del av utdanningen.

Komiteen forventer at diskusjonen om kvalitetsutvikling i profesjonsutdanninger ved landets største profesjonshøyskole er en viktig del av kvalitetsarbeidet for studier særlig i første syklus. Komiteen kan se at arbeidet er påbegynt – det er bl.a. gjennomført en arbeidslivsundersøkelse for to utdanninger. Det er også dokumentert ved en større rapport om utdanningskvalitet i sykepleierutdanningen ved HiOA (september 2015). Rapporten bygger på studentenes tilbakemeldinger om en rekke forhold ved studiet, og er skrevet med bakgrunn i et komparativt prosjekt om tilbakemeldinger fra studentene ved to studiesteder (Kjeller og Pilestredet) i regi av Program for fremragende profesjonskvalifisering (FPK)³ på oppdrag fra Fakultetet for helsefag. Rapporten er utarbeidet av Senter for profesjonsstudier, som har ansvaret for programmet for fremragende profesjonskvalifisering. I utgangspunktet er studentene

---

³ FPK beskrives slik på HiOAs hjemmeside: HiOA har som mål å bli ledende på å utvikle og tilby fremragende profesjonskvalifisering av høy vitenskapelig kvalitet og yrkesrelevans. Den institusjonelle satsingen Program for fremragende profesjonskvalifisering (FPK) skal støtte opp om dette målet. FPK samarbeider tett med fagmiljøene og studentene ved HiOA for å støtte og synliggjøre FoU-initiativer rettet mot kvalitet i utdanningene og utvikling av innovative undervisningsformer. Vi skaper også arenaer for erfaringsutveksling på tvers av høyskolens fagmiljøer.

ved Kjeller mer fornøyd med en rekke forhold enn det studentene fra Pilestredet er. Selv om studentene scorer likt på en rekke faktorer, er det forskjeller når det gjelder bl.a.: tilfredshet med undervisningen, praksisopplæringen, informasjon til studentene, oppfølging av studentene og studentenes studieinnsats (målt i ukentlig tidsbruk). Rapporten inneholder forslag til tiltak for å videreutvikle kvalitet ved utdanningsstedet Pilestredet, som alle faller under utdannings- og personalledelse. Komiteen mener dette så langt er et godt eksempel på kvalitetsarbeid som har et klart utviklingsrettet formål og som har betydning for fusjonen mellom de to høyskolene i 2011. Det er for tidlig å slå fast om tiltakene vil bli iverksatt og om de vil ha en effekt. Komiteen oppfordrer til å evaluere effekten av tiltakene når de har virket en periode, for å se om de påpekte negative forholdene vil bedres.

Komiteen registrerer at Programmet (FPK) har opprettet en blogg for å profilere initiativer som sikter mot å styrke kvaliteten i utdanningene. Komiteen kan se at bloggen er aktiv og den har beskrevet flere (men ikke kun dette) prosjekter med relevans for kvalitetsutvikling av praksisstudiene. Komiteen mener dette er en innovativ måte å skape diskusjoner rundt spørsmål om utdanningskvalitet.

3.2.1 Emneevalueringer

Andelen av emner som er evaluert er omfattende og utgjør samlet for de fire fakultetene 76 prosent av alle emner⁴. Det opplyses i en av fakultetenes rapporter at det er gjennomført studentevalueringer av enda flere emner enn hva antallet emnerapporter skulle tilsi. Forklaringen er at evalueringene ikke er skriftliggjort i form av en emnerapport og at det i noen tilfeller i stedet er valgt å gjennomføre et møte mellom fagansvarlig og studentene. Komiteen mener HiOA har lykket godt med studentoppfølging rundt emneevalueringene. Andelen av emnerapporter som er utarbeidet dokumenterer meget godt at intensjonene i systemet er fulgt opp og at systemet dermed er i bruk. Komiteen oppfordrer til et mangfold av evalueringsformer/metoder. Variasjon i evalueringsformen kan virke stimulerende og forhindre rutinisering av evalueringsarbeidet og virke forebyggende på evalueringstretthet.

Komiteen har sett fakultetenes kvalitetsrapporter for studieåret 2013-14, som dokumenterer at det er gjennomført evalueringer av emner. I HiOAs årsrapport om utdanningskvalitet og kvalitetsarbeid er hovedfunnene fra emneevalueringene oppsummert, og komiteen konstaterer at det dermed er ført videre informasjon helt frem til styret, som behandler årsrapporten og godkjenner denne. Hovedfunnene for emneevalueringene er godt presentert i årsrapporten. Eksempler på funn er at studentene trekker frem som positivt at det er godt samsvar mellom teori og praksis, god organisering av emner, godt innslag av praktisk læring i undervisningen, gode undervisningsformer, slik som gruppeundervisning, og at det er et strukturert undervisningsopplegg og gode tilbakemeldinger på arbeidskrav. Samtidig fremkommer det i sisteårsundersøkelsen og i studiebarometeret at studentene uttrykker at de er misfornøyd med noen av de samme forholdene. HiOAs egen kvalitetsrapport påpeker dette misforholdet og mener det bør undersøkes nærmere. Komiteen mener dette er et eksempel på godt kvalitetsarbeid som følger av en gjennomgang av emneevalueringene. En kan følge informasjon fra det studienære kvalitetsarbeidet og videre i rapporteringsveien. Intervjuene bekreftet også at kvalitetssirkler lukkes på det laveste nivået når dette er aktuelt. Årsrapporten til Kunnskapsdepartementet inneholder oppsummeringer av kvalitetsarbeidet for studier i første og andre syklus.

---

⁴ Andelen gjelder emner for første og andre syklus og er basert på optelling av emnerapporter.

Oppbygging og utforming av fakultetsrapporten er tilnærmet lik for alle fakultetene. Komiteen mener at dette er et godt grep, som styrker transparens og muligheter for læring på tvers av fakultetene, og gir både fagmiljø og institusjonsledelsen et godt grunnlag til å danne seg et bilde av kvaliteten i emnene som tilbys. Alle de fire rapportene innledes med en oppsummering av emneevalueringene, noe som gir leseren et godt innblikk i hva som er kommet ut av disse evalueringene. Oppsummeringen inneholder følgende overskrifter: andel av fakultetenes emner hvor det er levert emneevalueringer, årsaken til eventuell manglende innlevering av emneevalueringene, fakultetenes arbeid med å få opp deltagelsen i evalueringene, hvilke områder studentene trekker frem som positive, hvilke områder trekker studenten frem som forbedringsområder, og hvilke tilbakemeldinger fra studentene som ikke er fulgt opp. Videre inneholder fakultetsrapportene en gjennomgang av hvordan evalueringene scorer på de fem kvalitetsdimensjonene (inntakskvalitet, rammekvalitet, programkvalitet, læringskvalitet og samfunnsrelevans). Fakultetsrapporten inkluderer også avsnitt hvor fakultetenes studieutvalg⁵ presenterer sine vurderinger av funnene. Til slutt har rapporten en liste med fakultetets foreslåtte tiltak, studieutvalgets oppsummerte refleksjoner rundt fakultetets kvalitetsrapport, og det hele avsluttes med fakultetets egne forslag til å videreutvikle både opplegget for emneevaluering og selve rapporteringen om dette. Det er også antydning hvilke budsjettmessige konsekvenser forslagene til tiltak kan ha. Komiteen mener det gjennom fakultetsrapportene er dokumentert omfattende og godt systematisk kvalitetsarbeid rundt emnekvalitet, hvor særlig studentenes oppfatninger er godt ivaretatt. De faglig tilsattes stemme er representert gjennom studieutvalgets synspunkter på rapportens innhold og i rapportene som er skrevet av emneansvarlige og andre ansvarlige redaktører for rapportene ved instituttene og ved fakultetene.

Det sentrale studieutvalgets rolle som kvalitetssikrer av fakultetsrapportene slik gir etter komiteens vurdering et slags «eksternt» blikk på arbeidet med utdanningskvalitet, noe som etter komiteens oppfatning representerer en merverdi for kvalitetsarbeidet. Det er i tråd med mandatet til det sentrale studieutvalget at det skal kvalitetssikre fakultetsrapportene og komiteen mener at dette «eksterne blikket» er verdifullt i kvalitetsarbeidet.

Det er rapportert slik at resultatene fra undersøkelsen er kommentert for hhv bachelorgradsstudier og for mastergradsstudier, der dette er relevant. Det er ikke rapportert om store forskjeller mellom funn for studier i første og andre syklus. Unntakene gjelder for inntakskvalitet, hvor det er rapportert om rekrutteringsutfordringer ved opptak til mastergradsstudier, og for rapportering om andel av førstestillinger (årsverk) per program, som er markant høyere for mastergradsstudier. Det rapporteres at andel av førstestillingsårsverk er høyere for mastergradsstudier, men at studentenes oppfatning av kjennskap til FoU-arbeid i eget fag ikke er korrelert med denne forskjellen. Komiteen mener dette er et eksempel på et interessant funn som dokumenterer godt kvalitetsarbeid, og som kunne undersøkes ytterligere.

Praksis utgjør en omfattende del av studiene ved HiOA i første syklus og er integrert i emnene i studiene. Ifølge systembeskrivelsen skal fakultetene ha ansvaret for å utarbeide prosedyrebeskrivelser for kvalitetssikring av veiledet praksis. Det oppfordres i systembeskrivelsen til å lage disse så ensartet som mulig. Systembeskrivelsen inneholder et rammeverk/retningslinjer for hvordan kvalitetssikring av praksis skal foregå. Det påpekes at det skal foreligge skriftlig informasjon til alle parter om forhold som har betydning for gjennomføring av praksis. Det er listet opp flere forhold som skal inngå i denne

---

⁵ HiOA opplyser i sine kommentarer til utkast til rapport fra sakkyndig komite at: «De lokale studieutvalgene ledes av prodekan for utdanning som også sitter i sentralt studieutvalg. Det sentrale studieutvalget kvalitetssikrer fakultetenes kvalitetsrapporter, vurderer fakultetenes rapporter og formidler til fakultetene kritiske innspill og kommer med råd om videre arbeid, som blir formidlet til styret.»

informasjonen. Det er også påbud om hvordan evalueringen av praksisperioden skal skje, hva evalueringen skal inneholde og hvordan den skal følges opp.

Av fakultetenes rapporter fremgår det at praksis er fortløpende evaluert som en integrert del av emnene. Det meldes om både gode tilbakemeldinger fra studentene på kvaliteten i praksisen og mer sprikende og til dels kritiske tilbakemeldinger. Det er også dokumentert at studieutvalget har fulgt opp med kommentarer og vurderinger samt råd, knyttet til de fremlagte resultatene av evalueringen av praksis i rapporteringene.

3.2.2 Programevalueringer

Vurdering av kvaliteten i hele studieprogram i første og andre syklus er kort beskrevet i systembeskrivelsens punkt 2.5. Vurderingene skal basere seg på resultatene/funnene fra felles studentundersøkelser («førsteårsstudenten», «sisteårsstudenten», «kandidatundersøkelsen», «arbeidsgiverundersøkelsen» og NOKUTs studiebarometer) og eksterne faglige evalueringer av hele studieprogram. Det skal utarbeides årlige kvalitetsrapporter for hvert studieprogram. HiOA har dokumentert en plan for ekstern evaluering av HiOAs studieportefølje. Oppstart for evalueringene er i 2015 med seks program som skal evalueres i løpet av året, og planen omfatter ekstern evaluering av alle de 52 studieprogrammene ved HiOA i en periode frem til 2021.

Det står i systembeskrivelsens punkt om eksterne faglige evalueringer av høyskolens studieprogram at den er vedtatt av det sentrale studieutvalget og at alle programmer skal evalueres minst hvert sjette år. Ekstern evaluering av studier skal gjennomføres av en uavhengig sakkyndig komite. Det er utarbeidet egne retningslinjer for disse eksterne evalueringene.

Hvordan er programevalueringer fulgt opp i praksis? Det er i 2014 gjennomført felles studentundersøkelser, kandidatundersøkelser for noen utvalgte studieprogram og en arbeidsgiverundersøkelse for utvalgte kandidater. Alle undersøkelser er utviklet og satt i gang av HiOA selv. «Førsteårsstudenten», «sisteårsstudenten», «kandidatundersøkelsen» og «arbeidsgiverundersøkelsen» er undersøkelser som er gjennomført for første gang, og undersøkelsene berører bl.a. kvaliteten i programmene som helhet. Det fremgår av kvalitetsrapportene fra fakultetene at undersøkelsene er utført. Det foreligger analyser og kommentarer i rapportene.

HiOAs spørreundersøkelser tar utgangspunkt i de fem kvalitetsdimensjonenes kvalitetsindikatorer som er beskrevet i kvalitetssystemet. Det er i alt 16 indikatorer fordelt på de fem områdene. En av kvalitetsdimensjonene er kvalitet på programplanen, men også de øvrige kvalitetsdimensjonene angår i større eller mindre grad kvaliteten i hele studieprogram. I fakultetsrapporten og årsrapporten om kvalitet er refleksjoner, analyser og vurderinger av kvaliteten i hele studieprogram å gjenfinne spredt i gjennomgangen av alle de fem kvalitetsdimensjonene. Det er ikke rapportert spesielt om studieprogram i første syklus eller andre syklus. Kvalitetsdimensjonen programkvalitet i årsrapporten er brutt ned i beskrivelser av resultatene for de fire indikatorene: studentevalueringer av samsvar mellom læringsutbyttebeskrivelsen, arbeidsformer og vurderingsformer i emner og program som helhet, studentenes tilfredshet med tilrettelegging for internasjonalisering ute og hjemme, studentenes kjennskap til relevant FoU ved egen institusjon og andel av førstestillinger (årsverk) per program. Det fremgår av rapporten for studieåret 2013–14 at det overordnede bildet av kvalitet i studieprogram er at det er utfordringer knyttet til første og andre indikator. Det er dermed dokumentert kvalitetsarbeid

rundt programkvalitet i det overordnede perspektivet (institusjonsperspektivet) og komiteen ser at dette er en forbedring siden NOKUTs forrige evaluering. I årsrapporten om kvalitet følges det opp med å kommentere særlig funnet om den lave graden av studentopplevd internasjonalisering, men det følges i liten grad opp med forslag til tiltak. Analysen er i større grad en registrering av utfordringene. Komiteen ser at rapportene er mindre direkte og tydelige når det gjelder å foreslå forbedringer og tiltak, og vil påpeke at HiOA ikke bare må identifisere utfordringene, men også foreslå tiltak og forbedringer.

Kandidatundersøkelsen og arbeidsgiverundersøkelsen ble sendt ut til kandidater og aktuelle arbeidsgivere for følgende utdanninger i 2012 og 2013: allmennlærerutdanning, bachelor i sykepleie, bachelor i barnevern, bachelor i sosialt arbeid og bachelor i ingeniørfag. Det uttrykte formålet med undersøkelsene er å finne ut hvor relevant kompetansen, kunnskapene og ferdighetene til de ferdige kandidatene er for det yrket de skal inn i. Dette avgjøres ved å undersøke arbeidsgivernes vurdering av kandidatenes kompetanse, ferdigheter og kunnskap to år etter at kandidatene er uteksaminert. Det etterspørres også i undersøkelsen en egenvurdering fra kandidatens siden av eget læringsutbytte og det vektlegges hvor lang tid det tar før kandidaten har fått den første relevante jobben. Resultatene av undersøkelsene og analysen av resultatene er rapportert under kvalitetsområdet samfunnsrelevans i alle fakultetsrapportene. HiOA har valgt å prioritere å gjøre undersøkelsene for de største profesjonsutdanningene først. Følgende studier har gjennomført undersøkelsene i 2014: bachelor i barnevern, bachelor i sosialt arbeid, 4-årig allmennlærerutdanning, bachelor i ingeniør (ulike studieretninger) og bachelor i sykepleie (studiested: Kjeller og Pilestredet). Resultatene viser bl.a. at både utdannende lærer og sykepleier oppgir at de i mindre grad er forberedt på utfordringene de møter i yrket på arbeidsplassen enn andre profesjoner. Det fremkommer også at det er opplevd høy grad av relevans for de fleste av programmene. HiOA har også dokumentert planer om videre oppfølging av både kandidat- og arbeidsgiverundersøkelsen. Hoveddelen av resultatene, og videre prosess med oppfølging, skal redegjøres for i årsrapporten for studieåret 2014-15.

HiOA utnytter også resultatene fra NOKUTs studiebarometer systematisk. Undersøkelsen gjelder andrårstudenten både i bachelor- og mastergradsprogrammer. En sammensatt pakke med datamateriale fra studiebarometeret er oversendt til høyskolen. Denne inneholder rådata som er anonymisert (individnivå) samt rapporter på institusjonsnivå, fakultetsnivå og studieprogramnivå. Det er også inkludert nasjonale tall sammenstilt etter utdanningstype. Under intervjuene fremkom det at analyseavdelingen fremlegger bearbejdede resultater fra studiebarometeret hvor det både inngår sammenligninger internt mellom studier ved HiOA og sammenligninger mot tilsvarende utdanninger ved andre læresteder. Dette ble under intervjuene oppfattet som stimulerende på interessen for å sammenligne seg med andre læresteder, som flere mente virket skjerpene for kvaliteten.

I den reviderte systembeskrivelsen er det innført et nytt område: kvalitetssikring av faglig veiledning og oppfølging. Det er et viktig aspekt ved programkvaliteten. Instituttene skal sette i verk tiltak for å øke gjennomstrømningen i utdanningene og motvirke frafall. Det er utarbejdet en liste med kvalitetssikrende tiltak som primært gjelder mastergradsoppgaven. Det er ikke utarbejdet egne indikatorer for dette feltet, og komiteen kan ikke se av rapporteringen fra fakultetene eller fra årsrapporten om utdanningskvalitet at det er rapportert om eller innhentet informasjon i særlig grad fra dette området. Det bærer preg av å være et område innen kvalitetsarbeidet som er under oppbygging. Komiteen mener at det er viktig at det nå er etablert felles etiske retningslinjer for veiledning, som er et av tiltakene som foreslås.

Det eksterne blikket på kvaliteten i programmene skal ivaretas av eksterne faglige evalueringer av alle program minst hvert sjettede år, og ved bruk av tilsynssensorordningen. Komiteen konstaterer at HiOA har gjennomført noen eksterne progamevalueringer i perioden siden forrige evaluering.⁶ HiOAs eget opplegg har ikke kommet skikkelig i gang, og det eksterne blikket på utdanningen ved HiOA er dermed nesten helt fraværende, om en ser bort fra studieutvalgets kommentarer til fakultetenes rapportering og bruken av tilsynssensorordningen, som fungerer som et «eksternt blikk». Komiteen mener ekstern evaluering av programmer nå må gis prioritet, og at høyskolen kan vurdere å prioritere og evaluere enkelte studieprogram fremfor andre. Komiteen oppfordrer høyskolen til å følge opp det ambisiøse målet om å evaluere samtlige programmer minst hvert sjettede år. En utfordring i denne sammenhengen er at svært mange av bachelorprogrammene er rammeplanstyrte studier. Under intervjuene ble det påpekt at dette kan være en begrensning for verdien av en nasjonal ekstern evaluering. En mulighet er derfor å vurdere internasjonale paneler i enkelte av disse tilfellene. Komiteen oppfordrer HiOA til å undersøke nærmere hvilket mulighetsrom som ligger rundt oppfølging av eksterne evalueringer av rammeplanstyrte utdanninger, da dette antagelig vil legge føringer for utviklingsaspektet av kvalitetsarbeidet. Problemstillingen angår en stor andel av programmene som skal gjennomgå eksterne evalueringer.

Det er dokumentert bruk av tilsynssensorer i kvalitetsarbeidet. Det er flere eksempler på innspill fra tilsynssensorer som er trukket frem i fakultetenes rapporter. Komiteen mener dette er en viktig ordning med potensial for å være nyttig i kvalitetsarbeidet. Komiteen registrerer også at det rapporteres fra studieutvalget at ordningen er velfungerende for noen institutter. For enkelte fakulteter påpeker studieutvalget at de må prioritere at ordningen kommer i gang.

Komiteen har også merket seg at det foregår et større arbeid i forbindelse med å etablere et opplegg for studieporteføljeforvaltning ved HiOA. Det er særlig oppmerksomhet omkring forvaltningen av mastergradsstudiene. Prosjektet har pågått siden desember 2012 med innsamling av faktatall om bachelor- og mastergradsutdanninger. Styret ved HiOA har nylig vedtatt et opplegg som har fokusert på styring og kontroll av mastergradsporteføljen, og det er brukt store ressurser på å evaluere denne ordningen. Et eksternt konsultentselskap har i 2015, på oppdrag fra HiOA, levert rapporten «Oppfølgingsrevisjon – vurdering av styring og kontroll av masterutdanningsporteføljen ved HiOA», og det påpekes at det er etablert overordnede retningslinjer for utvikling og konsolidering av porteføljen, men at det i liten grad er utarbeidet konkrete aktivitetsorienterte planer og delmål for å sikre gjennomføring av disse. Det fremkom lite kunnskap om ordningen under intervjuene med de forskjellige gruppene. Komiteen ser at det i denne saken er gjort en betydelig innsats på et område som er viktig i et helhetlig kvalitetsarbeid, men at det samtidig er få konkrete resultater og liten grad av bevissthet om opplegget. Komiteen oppfordrer til å komme videre med dette arbeidet, og HiOA bør vurdere å koble prosjektet tydeligere til kvalitetssikringssystemet. Det er i dag ingen informasjon om ordningen i systembeskrivelsen, og det er heller ingen tilpassing av datainnsamling til det formål å utøve porteføljeforvaltning. Ordningen er ikke omtalt i HiOAs «Retningslinjer for etablering av nye studier og utarbeiding av planer for studier ved HiOA», hvor det finnes et kapittel om «nedlegging av studier og oppheving av grader». Komiteen kan se at det er gjennomført en konkret analyse av mastergradsporteføljen. Resultatet er et notat som er laget før styrets behandling av ordningen. Notatet

---

⁶ HiOA opplyser i sine kommentarer (november 2015) til utkast til rapport fra sakkyndig komite følgende: «På det tidspunktet dokumentasjon ble innsendt forelå det ikke evalueringsrapporter fra eksterne evalueringer. Det er imidlertid gjennomført tre eksterne evalueringer i 2015, i følgende studieprogram: Bachelor i biomedisin, Bachelor i produktdesign, og bachelor i fotojournalistikk. To av disse er ferdigstilt (produktdesign og fotojournalistikk), for den tredje (biomedisin) er status at rapportutkast foreligger og er til gjennomsyn hos instituttet. Sluttrapportene foreligger i egne separate rapporter og vil bli behandlet i kvalitetsrapport for studieåret 2014-2015. Senter for profesjonsstudier har i tillegg igangsatt ekstern evaluering av ph.d.-programmet i profesjonsstudier høstsemesteret 2015.»

inneholder en firefeltsmatrise med inndelingen: samfunnsmessig etterspørsel, rekruttering, faglig bærekraft og økonomisk bærekraft. Komiteen registrerer at HiOA på et institusjonivå har satt i gang et omfattende og systematisk arbeid rundt studieporteføljeforvaltning, og komiteen oppfordrer HiOA til å komme videre i arbeidet med å iverksette styringen.

Det fremkommer av det samme materialet at HiOA har en ambisjon om å styrke utdanningsledelse knyttet til porteføljeforvaltningsarbeidet. Det understrekes at det for å ha god styring på porteføljen, kreves sterkt fokus på utdanningsledelse.

3.3 Kvalitetsarbeid i forskerutdanningen

Komiteen påpekte i forrige evaluering at det i praksis ikke var noe opplegg for systematisk kvalitetsarbeid for forskerutdanningen, og at dokumentasjonen av kvalitetsarbeidet ikke var tilfredsstillende. Komiteen påpekte at dette var kritisk. Høgskolens egne risikoanalyser opererte med en høy risiko for at en ikke skulle nå egne mål på dette området. I lyset av dette kunne en forvente større oppmerksomhet og systematikk i kvalitetsarbeidet i forskerutdanningen.

Systembeskrivelsen inneholder nå et eget kapittel om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling av forskerutdanningen. Opplegget for kvalitetsarbeidet med forskerutdanningen er inndelt i seks deler som har følgende overskrifter: forskerutdanningens fem kvalitetsdimensjoner, ansvar, roller og oppgaver, faglig oppfølging av ph.d.-kandidatene, oppfølging, ph.d.-kandidatenes evalueringer og rapportering og ekstern evaluering.

Komiteen kan konstatere at det nå er på plass et helhetlig og ambisiøst kvalitetssystem for forskerutdanningen. Kvaliteten i ph.d.-utdanningene skal vurderes i forhold til HiOAs egne fem kvalitetsdimensjoner, som er de samme som for studier i første og andre syklus. Roller og arbeidsdeling er fordelt på 15 aktører, noe som i utgangspunktet gir bred medvirkning i kvalitetsarbeidet rundt forskerutdanningen. Det er utarbeidet retningslinjer for oppfølging og veiledning av kandidatene, hvor det er presisert hvilket ansvar fakultetet, veilederen og ph.d.-kandidaten har i prosessen. Det presiseres at oppfølgingen har som mål å bedre gjennomstrømming og hindre frafall. Komiteen mener det her bør på plass krav til de enkelte forskerutdanningene om bruk/fremstilling av tallmateriale, slik at det blir enklere å overvåke gjennomstrømming, kandidatproduksjon og eventuelt frafall. Det foreligger et opplegg både for fremdriftsrapportering (ph.d.-kandidatene og veiledere skal utføre dette) og for evaluering av emnene i felles opplæringsdel. Systembeskrivelsen inneholder også krav om at alle ph.d.-studier skal evalueres eksternt etter en fast syklus hvert sjette år.

I HiOAs skriv til NOKUT gir høgskolen selv uttrykk for at implementeringen av kvalitetssystemet for forskerutdanningen er kommet i gang. Komiteen kan konstatere at systemet har vært testet ut, og det er avgitt rapporter for de fleste forskerutdanningenes vedkommende som en del av kvalitetsrapporteringen for 2013-2014. Det sentrale doktorgradsutvalget har behandlet denne rapporten og har gitt sine kommentarer til styret. Utviklingen av systembeskrivelsen for dette området har foregått parallelt med det praktiske kvalitetsarbeidet. De samlede erfaringene fra kvalitetsarbeidet og behandling og drøftingen av et utkast til system for forskerutdanningen i doktorgradsutvalget, er bakgrunn for utarbeidningen av et revidert system som ble vedtatt av styret vinteren 2015.

HiOA fremhever selv at deres doktorgradsutdanninger⁷ er i en oppstartfase, og de har i kvalitetsarbeidet lagt vekt på særlig å undersøke forhold rundt inntakskvaliteten og oppstartfasen i studiet.

Av dokumentasjonen fremgår det at det er utarbeidet separate rapporter for flere (ikke alle) av høyskolens ph.d.-studier. Rapporteringen er gjort frivillig dette første året, som en del av en uttesting av kvalitetssystemet. For fem programmer/studier er det laget kvalitetsrapporter. Oppsettet av rapporten følger samme mal som for studier i første og andre syklus. Det rapporteres om oppsummering av emnevaluering i felles opplæringsdel, inntakskvalitet, kvalitet på infrastruktur og informasjon, programkvalitet, kvalitet på faglig utbytte og samfunnsrelevans. Til forskjell fra kvalitetsrapportene for studier i første og andre syklus, inneholder ikke rapportene fra tredje syklus kommentarer og synspunkter fra studieutvalget eller doktorgradsutvalget, men komiteen kan se av referater fra møter at doktorgradsutvalget har arbeidet med rapportene og laget en orientering til styret om tiltak som skal iverksettes det nærmeste året. Komiteen kan ikke se av referatene om styret har behandlet enkelttemaer om kvalitet i forskerutdanningen, men av referatene fra styremøter fremgår det at de har godkjent institusjonens årsrapport for 2014 og kvalitetsrapporten for studieåret 2013-2014. Den aggregerte årsrapporten, som også er HiOAs årlige virksomhetsrapportering til Kunnskapsdepartementet, rapporterer fortsatt om høy risiko for at målene ikke nås for studier i tredje syklus.

I Rapport om utdanningskvalitet for studieåret 2013-14 finnes et eget kapittel om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling av HiOAs forskerutdanninger. Det fremgår at kildegrunnlaget for vurderingene som er gjort, har vært emneevalueringer fra felles opplæringsdel, framdriftsrapporter og tilbakemeldinger fra faglærere, ph.d.-kandidater og veiledere. Emnene får gjennomgående gode skussmål, og det er ikke påpekt avvik. HiOA skriver selv at de tilbyr mange emner/kurs, og at noen av kursene har for få deltagere. Erfaringer med opptaket og spørsmål om inntakskvaliteten er kartlagt i en egen undersøkelse i 2014, og det er ikke påvist alarmerende forhold. Årsrapporten er strukturert slik at HiOAs fem kvalitetsdimensjoner blir gjennomgått med tanke på forskerutdanningene. Dette er fulgt opp gjennom det sentrale doktorgradsutvalgets kommentarer og synspunkter på styrker og svakheter langs de fem dimensjonene. For å kunne danne seg et helhetlig bilde av kvaliteten i forskerutdanningen, er det nyttig å lese også avsnittene om forskning og utviklingsarbeid i årsrapporten til Kunnskapsdepartementet, hvor det er inkludert mer kvantitativ informasjon om ph.d.-studiene. Kanskje burde det inkluderes tallmateriale også i den årlige kvalitetsrapporten.

Rapport om utdanningskvalitet for studieåret 2013-14 avsluttes med doktorgradsutvalgets orientering til styret om at det skal arbeides med fire konkrete tiltak det kommende året. Disse tiltakene angår utarbeiding av rutiner for felles informasjon til ph.d.-kandidater, utarbeiding av felles opplegg for kvalitetssikring av emner, drøfting av utfordringer knyttet til tilrettelegging av pliktarbeidet og at alle fakultetene skal arbeide videre med implementeringen av kvalitetssystemet for forskerutdanningen.

En viktig del av kvalitetsarbeidet rundt forskerutdanningen er lagt til doktorgradsutvalget. Det er dokumentert eksempler på referater fra utvalgets møter det siste året. Temaer som har stått på dagsorden har vært utarbeiding av nytt KS-system for forskerutdanningen, drøfting av funnene fra kartleggingen av inntakskvalitet og ekstern evaluering av ph.d.-programmer. Det fremkom også klart under intervjuene at det lå en stor merverdi i et slikt institusjonelt utvalg hvor det arbeides med

---

⁷ HiOA tilbyr per november 2015 seks ph.d.-studier/program. Tre av fire fakulteter og i tillegg SPS tilbyr studier i tredje syklus.

kvalitetsspørsmål på tvers av fag- og fakultetsmiljøene. Det kom positive tilbakemeldinger på at transparens var viktig, og at flere av programmene som er i en oppstartsfase har stor nytte av en slikt utvalg.

Porteføljeforvaltningen er en viktig del av kvalitetsarbeidet. Det er få/ingen spor av dette rundt kvalitetsarbeidet med forskerutdanningen. HiOA har heller ikke gjennomført noen eksterne evalueringer av hele ph.d.-program. Ifølge planen for ekstern evaluering av studier ved HiOA er det planlagt å evaluere ph.d-studiet i profesjonsstudier i løpet av 2015.

Komiteen kan se av årsrapporteringen til Kunnskapsdepartementet at institusjonen ikke når sine mål for antall avlagte doktorgrader. I dokumentasjonen av kvalitetsarbeidet, kan ikke komiteen se at dette er et tema som berøres. Komiteen oppfordrer institusjonen til å inkludere dette på en tydeligere måte.

Komiteens samlede vurdering av kvalitetsarbeidet i forskerutdanningen er at det er forbedret siden forrige evaluering. Det er på plass et kvalitetssystem for forskerutdanningen, og det er dokumentert at det er tatt i bruk. Det er viktig at institusjonen fortsatt har oppmerksomhet på kvalitetsarbeidet i forskerutdanningene og prioriterer arbeidet med å videreutvikle systemet.

4 Samlet vurdering i lys av evalueringskriteriene

4.1 Stimulans til kvalitetsarbeid og kvalitetskultur

om institusjonen stimulerer til engasjement for kvalitetsarbeid blant tilsatte og studenter og deres demokratiske organer

Komiteen registrerer at både den innsendte dokumentasjonen og inntrykkene fra intervjuene gir et samlet bilde av at systemet for kvalitetssikring bidrar til stimulans til kvalitetsarbeid og kvalitetskultur ved HiOA. Høgskolen har i løpet av relativt kort tid synliggjort at systematisering av kvalitetsarbeidet kan være med å skape kultur for kvalitetsarbeid. Komiteen ser også at HiOA har valgt å se systematiseringen av kvalitetsarbeidet i sammenheng med institusjonens ambisjoner om å bli et universitet. Dette gir etter komiteens syn en kontekst for kvalitetsarbeidet som samler og skaper oppmerksomhet rundt utdanningskvalitet. Dette gir også fallhøyde til prosjektet om systematisering av kvalitetsarbeidet.

Komiteen kan se at det har vært arbeidet systematisk med å inkludere utdanningskvalitet som en tydeligere del av et lederansvar. Dette har etter komiteens oppfatning gitt en bedre overordnet styring med utdanningskvalitet. Dette ble påpekt som en mangel i den forrige evalueringen. Høgskolen har samtidig gitt et stort spillerom for de institusjonelle kvalitetsutvalgene, noe som har bidratt til å involvere fagmiljøene i kvalitetsarbeidet. Utvalgene fungerer etter komiteens oppfatning sammenbindende i institusjonens kvalitetskultur og -arbeid. Både studieutvalget og doktorgradsutvalget følger opp intensjonene i systemet og bidrar til å styrke det systematiske arbeidet med utdanningskvaliteten. Komiteen kan se at utvalgene er kommet kortere når det gjelder å gi tydelige og klare råd til styret om prioriteringer innen utdanningskvalitet. Komiteen mener rådene om tiltak for å utvikle utdanningskvaliteten, særlig for studier i første og andre syklus, som gis til institusjonsledelsen, må formuleres tydeligere, og det bør foreslås en prioritert oppfølging.

Opprettelsen av en analyseenhet i studieavdelingen har bidratt til å skape et institusjonelt trykk og en oppmerksomhet på kvalitetsarbeidet i institusjonen, og basert på informasjonen som fremkom i intervjuene, ser dette så langt ut til å være vellykket. Enhetens arbeid er godt mottatt i organisasjonen, og intervjuene indikerer at den bidrar til å binde sammen administrasjonen, ledelsen og det studienære kvalitetsarbeidet på en god måte. Enheten har bidratt til «kortere avstander» og et mer effektivt institusjonelt kvalitetsarbeid. Sett utenfra synes dette å motvirke den fragmenteringen av kvalitetsarbeidet og av kvalitetskulturen komiteen konstaterte forelå ved tidspunktet for den forrige evalueringen.

Komiteen kan se at studentene har vært involvert i arbeidet med å utarbeide et revidert kvalitetssystem, og at HiOA tillegger studentenes oppfatninger stor betydning i sitt systematiske kvalitetsarbeid, gjennom et stort utvalg av studentundersøkelser. Komiteen mener at HiOA synliggjør at studentmedvirkning er en viktig del av institusjonens kvalitetskultur.

På den kritiske siden mener komiteen at en kunne forvente at HiOA, som en stor aktør innen profesjonsutdanninger, inntok en ledende posisjon på kvalitetsarbeid rundt praksis i utdanningen. Komiteen kan se at det arbeides målbevisst med dette, bl.a. gjennom programmet for fremragende profesjonskvalifisering, men komiteen mener arbeidet kan styrkes ytterligere. En mulighet er at

institusjonen i større grad kan hente inspirasjon fra, og arbeide mer systematisk for, å sammenligne seg med tilsvarende institusjoner i utlandet.

4.2 Mål, plan og ledelsesforankring

om mål, ansvar, prosesser og aktører som inngår i kvalitetssystemet er klart beskrevet (systemets strukturelle oppbygning), og hvordan systemet for kvalitetssikring utvikles i tråd med institusjonens behov

Høyskolens overordnede mål er at den skal være internasjonalt ledende på profesjonsutdanninger. En viktig del av strategien for å nå målet er å oppnå universitetsstatus. Kvalitetssystemet er et hovedredskap for systematisk evaluering og vurdering av kvaliteten på utdanningen ved HiOA på veien mot dette målet.

Det reviderte kvalitetssystemet er etter komiteens mening forenklet og fremstår som klart i sin strukturelle oppbygging. Det inneholder en viktig presisering og utdyping av roller og ansvar. Det går klart frem hvordan kvalitetsarbeidet er forankret i ledelseslinjen. Under intervjuene var det tydelig at lederne på forskjellige nivåer har tatt dette ansvaret på alvor, og etter komiteens oppfatning bidrar dette til at den overordnede ledelsen og styringen av kvalitetsarbeidet er forbedret.

Systembeskrivelsen inneholder nå en egen del om kvalitetssikring av forskerutdanningen. Komiteen er tilfreds med at dette er på plass. Det var påpekt som en mangel ved den forrige evalueringen. Komiteen kan se at HiOA er kommet i gang med det systematiske kvalitetsarbeidet rundt forskerutdanningen, og at særlig doktorgradsutvalget spiller en viktig rolle som et tverrfakultært utvalg. Systemet er testet ut, og det er planlagt å fortsette å bygge ut det systematiske kvalitetsarbeidet rundt forskerutdanningen.

Komiteen kan se at systemet er i utvikling og at det arbeides med å tilpasse systemet til institusjonens behov.

4.3 Innhenting av dokumentert informasjon om kvaliteten i studiene

om sikring og vurdering av kvaliteten i hvert enkelt studium bygger på dokumentert informasjon som systematisk innhentes fra flere kilder, og om det er særskilte prosesser for å kvalitetssikre oppretting av nye studier

Det reviderte systemet for kvalitetssikring har et bredt opplegg for innhenting av informasjon om kvaliteten i utdanningene. Det er oppgitt at informasjon skal innhentes fra flere kilder. Det skal gjennomføres flere studentevalueringer både av emner og av hele program. Det skal også benyttes nasjonale studentundersøkelser som en kilde til informasjon om utdanningskvalitet. Systemet har videre et opplegg for at informasjon også innhentes fra ekstern sensor, rapporter, interne og eksterne utredninger, innhenting av data fra DBH og et opplegg for eksterne faglige evalueringer av hele studieprogram.

For studier i første og andre syklus er det godt dokumentert at systemet er i bruk og at det innhentes informasjon om utdanningskvalitet fra de fleste kildene som er oppgitt. Analyseteamet bidrar med innsamlet informasjon om utdanningskvalitet gjennom fire egne studentundersøkelser, samt

presentasjon av resultater fra studiebarometeret. Analyseteamets undersøkelser, resultatene av emneevalueringer og bruken av studiebarometeret gir samlet sett bred og god informasjon om studentenes oppfatninger av kvaliteten i første og andre syklus. Komiteen vil trekke frem analyseteamets arbeid som positivt for det systematiske kvalitetsarbeidet ved HiOA. Komiteen kan se at studentenes oppfatninger av kvalitet tillegges stor vekt. De tilsattes oppfatninger er formidlet i rapporter og gjennom utvalgsarbeid. Det vektlegges å gjøre interne utredninger og analyser av utdanningskvalitet, og komiteen har sett eksempler på dette. Siktemålet for deler av det pågående utviklingsarbeidet ble fremhevet å være bl.a. å fremskaffe et kunnskapsgrunnlag for utdanningsledelse. Komiteen forventer at slike analyser utføres av et miljø som har ambisjoner slik som HiOA, og oppfordrer til at dette arbeidet prioriteres fremover.

I det innsamlede materialet om studentenes oppfatninger av kvalitet, er også studiebarometerets data benyttet som en kilde til sammenligninger med andre tilsvarende studier i Norge. Komiteen mener dette er bra, men oppfordrer også til at flere studier sammenlignes mot tilsvarende utenlandske studier. Dette vil kunne gi viktig informasjon om hvor høyskolen står i forhold til sitt mål om å bli internasjonalt ledende på profesjonsutdanninger.

Høyskolen har kommet kort når det gjelder å gjennomføre eksterne evalueringer av hele studieprogram, som i henhold til systembeskrivelsen skal gjennomføres hvert sjette år for alle studieprogram.

For forskerutdanningen er arbeidet med innhenting av informasjon påbegynt. Omfanget av forskerutdanningen er mindre, men likevel må dette arbeidet gis prioritet fremover. Kvalitetssikring og utvikling av studier i tredje syklus er avgjørende for om HiOA skal nå sine mål. Kvalitetsrapportene for ph.d.-studiene som er dokumentert, er en god start.

4.4 Analyse, vurdering og rapportering

om den informasjonen som systemet generer analyseres, vurderes og framstilles for ansvarlige fora og ledernivå

HiOA har fått på plass et omfattende system for rapportering om utdanningskvalitet. Komiteen har sett rapporter om utdanningskvalitet fra alle fakultetene. På basis av disse utarbeider HiOA en samlet rapport om utdanningskvalitet for hvert studieår. HiOA utarbeider i tillegg en egen årsrapport, som samtidig er HiOAs virksomhetsrapport til Kunnskapsdepartementet, som inneholder deler om utdanningskvalitet. Denne rapporten følger et fast oppsett som gjelder for alle norske utdanningsinstitusjoner.

Fakultetsrapportene baserer seg på instituttrapporter, programrapporter og emnerapporter. Fakultetsrapportene følger som et vedlegg til rapport om utdanningskvalitet når denne behandles i høyskolens styre. Det er nedlagt et stort arbeid med å etablere et institusjonelt system for rapportering om utdanningskvalitet. Komiteen kan se at det er dokumentert analyser og vurderinger og at det er gitt forslag til tiltak for videre kvalitetsarbeid. Komiteen kan se at tallmateriale og statistikk fremkom i årsrapporten til HiOA, men ikke i den årlige kvalitetsrapporten. Komiteen mener HiOA bør vurdere å inkludere mer tallinformasjon i kvalitetsrapporten, og gjennomgående vurdere hvordan samspillet mellom de to rapportene fungerer. Det legges opp til omfattende rapportering, og tilbakemeldingene internt ved HiOA er at det er et for stort rapporteringstrykk. HiOA bør holde dette under oppsikt.

Som vedlegg til HiOAs årsrapport om utdanningskvalitet for studieåret 2013–14 følger en liste over studieutvalgets anbefalinger om tiltak for oppfølging av kvaliteten i første og andre syklus. Komiteen vil påpeke at listen ikke er prioritert og at den inneholder få konkrete tiltak, men desto flere råd om god forvaltningsskikk rundt arbeidet med utdanningskvalitet. Dette mener komiteen gir styret et for dårlig grunnlag til å gjøre økonomiske prioriteringer og fatte vedtak om allokering av ressurser til tiltak for å styrke utdanningskvaliteten. Dette ble tatt opp under intervjuene, og høyskolens representanter sa seg enige i dette og erkjente at listen over tiltak var for lite «spisse».

4.5 Bruk av kunnskap til kvalitetsforbedring

om tiltak for forbedringer iverksettes på grunnlag av de kvalitetsanalyser som gjøres

Komiteen har sett eksempler på at kunnskap fremskaffet i kvalitetssystemet har blitt utnyttet videre i det studienære kvalitetsarbeidet. Intervjuer med flere grupper bekreftet også dette. Som ved forrige evaluering er dette tydeligere for studier i første syklus, men også for andre syklus er det eksempler på tiltak som er iverksatt. Hovedbildet er likevel at bruken av kunnskap i liten grad er dokumentert i rapporteringen i kvalitetsarbeidet. Dette skyldes i noen grad at rapporteringen om utdanningskvalitet først nå er kommet skikkelig i gang, og at dette dermed først vil være mulig å dokumentere i neste års rapport om utdanningskvalitet. Det er viktig at HiOA i den videre oppfølgingen av kvalitetsarbeidet vurderer effektene av tiltakene som er iverksatt og dermed kan få frem hvordan kunnskapen er utnyttet. Samtidig som rapporterings- og analysevirksomheten er klart styrket siden forrige evaluering, er det foreløpig mindre synlig hvordan kunnskapen utnyttes – og hvordan tiltak iverksettes på grunnlag av de kvalitetsanalyser som gjøres. I kvalitetsrapporten viser det seg at de foreslåtte tiltakene er vagt og upresist formulert, særlig for studier i første og andre syklus. Det er dermed grunn til å anta at også rapportering, rangeringen og prioritering av tiltak og den dermed påfølgende iverksetting av dem, vil være lite spisset og poengtert. Det er en risiko for at kvalitetsarbeidets mål og mening ikke realiseres fullt ut. Ved neste års rapportering vil en måtte forholde seg til dette faktum, men det er en bevissthet om dette ved HiOA.

5 Konklusjon – har Høgskolen i Oslo og Akershus et tilfredsstillende system for kvalitetssikring av utdanningen?

Komiteens hovedkonklusjon er at HiOA nå har tatt i bruk sitt eget kvalitetssystem for utdanningen. Dette inkluderer også kvalitetssystemet for forskerutdanningene. Når dette er sagt vil komiteen påpeke at det er flere år siden systemet skulle ha vært tatt i bruk. Fordi høyskolen har kommet sent i gang med å ta systemet i bruk i sin fulle bredde, kan HiOA samtidig fortsatt sies å være i en implementeringsfase. Når komiteen likevel etter en helhetlig vurdering mener at HiOA nå har et system for kvalitetssikring som kan godkjennes, skyldes dette at det er dokumentert et revidert system som er tatt i bruk i et tilstrekkelig stort omfang. Både den skriftlige dokumentasjonen og intervjuene bekrefter dette. Komiteen registrerer at institusjonen fremstår som en helhetlig institusjon, hvor det samlet sett er dokumentert systematisk kvalitetsarbeid. Både det lokale kvalitetsarbeidet og det institusjonelle ansvaret for helheten i arbeidet er nå ivaretatt på en tilstrekkelig god måte.

Det er tatt grep ved HiOA for å tydeliggjøre ansvar og roller i kvalitetsarbeidet og det er presisert at det er et lederansvar å sørge for et systematisk kvalitetsarbeid. Det er komiteens oppfatning at det er et tydelig skille i hele organisasjonens holdning til det systematiske kvalitetsarbeidet som følge av grepene. Kvalitetsarbeidet fremstår med dette som en prioritert oppgave, som er preget av systematikk og transparens. På den kritiske siden vil komiteen påpeke at det er gjennomført få eksterne evalueringer av hele studieprogram. Systematisk studieporteføljeforvaltning er ikke integrert i systemet og er ikke kommet ordentlig i gang. Komiteen mener at systemet har vært i bruk i for kort tid til at betydningen over tid for kvalitetsutviklingen i studiene kan vurderes.

Komiteen kan se at det er kompetanse til å utvikle systemet og kvalitetsarbeidet videre. Som ved forrige evaluering er det komiteens oppfatning at det studienære kvalitetsarbeidet særlig for studier i første og delvis andre syklus foregår i stort omfang. Studentenes tilbakemeldinger brukes aktivt både gjennom emneevalueringer og gjennom analyser av studentundersøkelser og av resultatene fra studiebarometeret. Systemet brukes aktivt i hele institusjonen, det er bred medvirkning og resultatet er transparens i kvalitetsarbeidet. Dette gir gode muligheter for læring på tvers i institusjonen. Studieutvalget og doktorgradsutvalget spiller nå en sentral rolle i institusjonens kvalitetsarbeid. Komiteen mener det er godt dokumentert at det nå rapporteres på et institusjonelt nivå om kvalitetsarbeidet, og at flyten av informasjon i organisasjonen nå er styrket.

6 Komiteens råd om videre utvikling av kvalitetsarbeidet

Konkrete innspill fra komiteen kommer frem i den løpende teksten. Med utgangspunkt i de vurderinger som er gjort av systemet for kvalitetssikring av utdanningen ved Høgskolen i Oslo og Akershus, har komiteen følgende hovedanbefalinger for videre utvikling av institusjonens kvalitetsarbeid:

- Komiteen kan se at det institusjonelle programmet for fremragende profesjonskvalifisering er i funksjon, og oppfordrer høyskolen til å styrke dette arbeidet ytterligere. For profesjonsutdanninger er kvalitetsarbeidet tilknyttet praksis en nøkkeloppgave. Komiteen forventer at HiOA inntar en ledende posisjon innen kvalitetsarbeidet på dette feltet, og at høyskolen i sitt kvalitetsarbeid også tematiserer og synliggjør problemstillinger rundt rammeplanstyrte utdanninger.
- Høyskolen har en ambisiøs plan for bruken av eksterne evalueringer i kvalitetsarbeidet. Arbeidet er bare så vidt kommet i gang. HiOA kan vurdere å lage en prioritert liste som viser hvilke studieprogram det er mest kritisk å få evaluert.
- Høyskolen bør vurdere om dagens opplegg for rapportering om utdanningskvalitet er for omfattende og dermed ikke bærekraftig. Det er meldt om for stort rapporteringstrykk ved høyskolen. HiOA må følge utviklingen tett og stadig vurdere om opplegget kan forenkles.
- HiOA har satsset store ressurser på å utarbeide et opplegg for en institusjonell studieporteføljeforvaltning. Foreløpig er det ikke mange spor av dette i dokumentasjonen rundt kvalitetsarbeidet i utdanningen. Dette kan bli en viktig del av institusjonens kvalitetsarbeid og opplegget bør tas raskt i bruk og integreres i systemet for kvalitetssikring og kvalitetsutvikling av utdanningene.
- For studiene i første og andre syklus fremstår de foreslåtte tiltakene for forbedring av studiene som for vage. Forslagene til tiltak må være presise og tydelig formulert. Dette vil gjøre det enklere å lukke kvalitetssirkelene og å vurdere effekten av tiltak.

7 Vedlegg

7.1 Program for den sakkyndig komiteens besøk ved institusjonen

14. september 2015

Tid	Møte med	Deltagere fra HiOA
09.00-10.00	Komite møte	
10.15-12.00	Institusjonens ledelse	
12.00-12.45	Lunsj	
12.45-13.30	Representanter fra studieutvalget	
13.45-14.30	Personer med en rolle i kvalitetssystemet fra studieavdelingen (bl.a. analyseteamet)	
14.45-15.30	Representanter for styret	
15.30-16.00	Komite møte	

15. september 2015

Tid	Møte med	Deltagere fra HiOA
08.45-09.00	Komite møte	
09.00-09.45	Dekaner og leder for SPS (senterleder)	
10.00-11.00	Instituttledere	
11.15-12.00	Studieledere	
12.00-13.00	Lunsj	
13.15-14.15	Representanter fra doktorgradsutvalget	
14.30-15.30	Komite møte	

16. september 2015

Tid	Møte med	Deltagere fra HiOA
08.45-09.00	Komitemøte	
09.00-10.00	Studenter fra bachelor i sykepleie	
10.15-11.00	Mastergradsstudenter	
11.15-12.00	Faglærere fra bachelor i sykepleie (inkludert programansvarlige)	
12.15-13.15	Lunsj	
13.15-14.15	Faglærere fra mastergradsprogrammer (inkludert programansvarlige)	
14.15-15.15	Komitemøte	
15.15-15.45	Avsluttende møte med HiOAs øverste ledelse	
15.15-17.00	Avsluttende komitemøte	

7.2 Den sakkyndige komiteens mandat

MANDAT FOR SAKKYNDIGE KOMITEER VED EVALUERING AV INSTITUSJONENES KVALITETSSIKRINGSSYSTEM

Fastsatt av NOKUTs styre 5. mai 2003, revidert 17.12. 2008, tilpasset Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning av 1. februar 2010.

Den sakkyndige komiteen skal evaluere institusjonens system for kvalitetssikring av utdanningen, og vurdere om dette er tilfredsstillende i forhold til gjeldende forskrift og NOKUTs evalueringskriterier.

Komiteen skal gi en entydig og begrunnet konklusjon om hvorvidt institusjonens system for kvalitetssikring er tilfredsstillende. Evalueringen skal gjennomføres med en konstruktiv holdning til institusjonen, og komiteen skal også gi råd om det videre kvalitetsarbeid ved institusjonen.

Hvis evalueringen avdekker klare indikasjoner på alvorlig kvalitetssvikt i enkeltstudier skal dette bemerkes i komiteens rapport.

Komiteens vurdering skal baseres på følgende materiale:

- institusjonens beskrivelse av kvalitetssikringssystemet
- dokumentasjon av utført kvalitetssikring / kvalitetsarbeid som institusjonen legger fram. Komiteen kan be om å få seg forelagt et hvilket som helst materiale som den anser at kan ha betydning for vurderingen.
- komiteens erfaringer og funn ved institusjonsbesøk. Komiteen avgjør hvem den vil treffe og hvilke enheter den vil besøke. Komiteen skal nedfelle sine vurderinger, konklusjoner og anbefalinger i en skriftlig rapport.

Komiteen skal kvalitetssikre rapportens faktiske opplysninger før den avgis.

Komiteen arbeider på oppdrag fra og avgir sin rapport til NOKUT. Oppdraget er avsluttet når NOKUT har fattet vedtak i saken. Inntil oppdraget er avsluttet, skal de sakkyndige ikke ta del i den offentlige debatt om saken.

7.3 Dokumentasjonen fra Høgskolen i Oslo og Akershus

- redegjørelse – utvikling og forbedring av HiOAs system for kvalitetssikring og kvalitetsutvikling, Oslo den 19. mars 2015
- system for kvalitetssikring og kvalitetsutvikling av utdanningene ved HiOA (sist endret 12.03.2015)
- Høgskolen i Oslo og Akershus - Ny viten. Ny praksis. Årsrapport 2014
- Høgskolen i Oslo og Akershus – Rapport om utdanningskvalitet og kvalitetsarbeid, studieåret 2013-2014
- Utvalgt dokumentasjon som illustrerer bruk av kvalitetssikringssystemet:
  - rapport om utdanningskvalitet ved Fakultet for samfunnsfag, studieåret 2013-2014
  - kvalitetsrapport for Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier, studieåret 2013-2014
  - kvalitetsrapport for fakultetet for teknologi, kunst og design, studieåret 2013-2014
  - kvalitetsrapport for Fakultetet for helsefag, studieåret 2013-2014
  - rapport om forskerutdanningen for studieåret 2013-2014 (doktorgradsprogram i sosialt arbeid og sosialpolitikk)
  - rapport ph.d.-studieprogram, studieåret 2013-2014 (utdanningsvitenskap for lærerutdanning)
  - rapport ph.d.-studieprogram, studieåret 2013-2014 (Ph.d. i atferdsanalyse)
  - rapport om forskerutdanningen for studieåret 2013-2014 (ph.d.-program i helsevitenskap)
  - rapport om utdanningskvalitet og kvalitetsarbeid 2014 (ph.d.-programmet i profesjonsstudier)
  - notat om kartlegging av forskergrupper ved HiOA og skjematisk oversikt over gruppene
  - div dokumentasjon som viser hvordan studieporteføljeforvaltningen praktiseres
  - eksempler på referater fra Styremøter og fakultetsstyremøter
  - dokumentasjon som viser oppfølgende arbeid med resultatene fra Arbeidslivsundersøkelsen fra høsten 2014
  - eksempler på referater fra møter i institusjonens studieutvalg og doktorgradutvalg
  - eksempler på referater fra fakultetenes doktorgradsutvalg
  - plan for ekstern evaluering av HiOAs studieportefølje
  - rapporten «Utdanningskvalitet i sykepleierutdanningene ved HiOA», Intern rapport ved HiOA/SPS

7.4 NOKUTs evalueringskriterier

Ved evaluering av institusjonenes interne kvalitetsarbeid gjøres det en helhetlig vurdering av kvalitetssikringssystemet og institusjonenes aktive bruk av det. Det skal legges vekt på:

- a. Stimulans til kvalitetsarbeid og kvalitetskultur: om institusjonen stimulerer til engasjement for kvalitetsarbeid blant ansatte og studenter og deres demokratiske organer,
- b. Mål, plan og ledelsesforankring: om mål, ansvar, prosesser og aktører som inngår i kvalitetssystemet er klart beskrevet (systemets strukturelle oppbygning), og hvordan systemet for kvalitetssikring utvikles i tråd med institusjonenes behov,
- c. Innhenting av dokumentert informasjon om kvalitet i studiene: om sikring og vurdering av kvaliteten i hvert enkelt studium bygger på dokumentert informasjon som systematisk innhentes fra flere kilder, og om det er særskilte prosesser for å kvalitetssikre oppretting av nye studier,
- d. Analyse, vurdering og rapportering: om den informasjonen som systemet genererer; analyseres, vurderes og framstilles for ansvarlige fora og ledernivå,
- e. Bruk av kunnskap til kvalitetsforbedring: om tiltak for forbedringer iverksettes på grunnlag av de kvalitetsanalyser som gjøres.

Merknad til kapittel 6

Institusjonene skal kontinuerlig og systematisk arbeide for å sikre og forbedre kvaliteten i utdanningen. Det interne systemet for kvalitetssikring av utdanningen skal frambringe kunnskap institusjonen trenger i sikringen og utviklingen av utdanningene som tilbys. Kvalitetssikringen skal omfatte alle studietilbud som en institusjon gir, alle deler av studiet og alle formidlingsformer. Gjennom faste rutiner og prosesser i en årlig syklus frembringes, vurderes og anvendes informasjon om det enkelte studium, og om institusjonens utdanningsvirksomhet generelt.

Institusjonens system for kvalitetssikring av utdanningsvirksomheten er institusjonens eiendom. Det er derfor institusjonen selv som ut fra egen størrelse, faglig profil og andre lokale behov bestemmer hvordan det skal utformes. Det samme gjelder for den dokumentasjonen som systemet frembringer.

8 Appendix

8.1 Uttalelse fra Høgskolen i Oslo og Akershus

NOKUT

Drammensveien 288

Postboks 578

1327 Lysaker

Dato: 9. desember 2015 **Vår ref.:** 14/05277

Saksbehandler: Mette Torp Christensen

Deres ref.: 11/583-15

HiOAs uttalelse til NOKUTs sakkyndige komité's rapport

Innledning

Det vises til rapport fra NOKUTs sakkyndige rapport 24. november 2015. HiOA opplevde sakkyndig komité's arbeid og institusjonsbesøket som positivt og lærerikt. Tilsynsrapporten gir verdifull tilbakemelding og gode forslag til tiltak for forbedring av HiOAs kvalitetsutviklingssystem, som HiOA vil følge opp i tiden som kommer.

HiOA er svært tilfreds med at den sakkyndige komiteen anbefaler at HiOAs kvalitets-sikringssystem skal godkjennes. Dette er også et viktig og nødvendig grunnlag for HiOAs arbeid med søknad om universitetsakkreditering.

Kommentarer til komiteens råd om videreutvikling av kvalitetsarbeidet

HiOA vil i det følgende kommentere komiteens hovedråd om videre utvikling av kvalitetsarbeidet. (s. 23 i sakkyndig komité's rapport)

Komiteen bemerker at kvalitetsarbeidet tilknyttet praksis er en nøkkeloppgave for HiOAs profesjonsutdanninger. HiOA har praksis høyt på agendaen og vil internt og i nasjonale fora følge opp dette arbeidet. UHR har igangsatt et nasjonalt prosjekt om «Kvalitet i

praksisstudier» i rammeplanstyrte studier,⁸ hvor HiOA deltar. HiOA vil ta i bruk resultatene fra prosjektet når det kommer til videre utvikling av kvalitetsindikatorer for praksis i de aktuelle utdanningene. Høsten 2015 startet HiOA i tillegg et prosjekt som har som mål å forbedre avtaler om praksis (primært studier med rammeplanstyrt praksis). Dette prosjektet er et institusjonelt grep for å kunne utvikle kvaliteten i praksisstudiene. Praksisprosjektet i regi av UHR vil bli fulgt nøye i HiOAs eget praksisavtale-prosjekt. HiOA vil også følge opp komiteens anbefaling om å sette seg inn i hvordan utenlandske profesjonsstudier kvalitetssikrer praksis.

I komiteens råd om videre utvikling av kvalitetsarbeidet vier sakkyndig komité ett av punktene til HiOAs arbeid med eksterne evalueringer. I rapporten anbefaler komiteen blant annet at høgskolen bør vurdere å inkludere resultatene fra de eksterne programevalueringene som en kvalitetsindikator (s. 8. i sakkyndig rapport). HiOA vil vurdere komiteens forslag opp mot dagens praksis, som er at resultatene fra eksterne evalueringer rapporteres både i egen rapport og integreres i studieprogrammets kvalitetsrapport det året rapporten fra ekstern evaluering er ferdigstilt.

I 2014/2015 har HiOA igangsatt seks eksterne evalueringer. Evalueringskomiteene for hhv bachelorutdanningen i fotojournalistikk og bachelorutdanningen i produktdesign leverte sine rapporter i slutten av oktober, mens rapporten fra komiteen som evaluerte bachelorutdanningen i biomedisin nå er til behandling på institutt. Høsten 2015 er det igangsatt ytterligere tre eksterne evalueringer i hhv. forskerutdanningen i profesjonsstudier, bachelorutdanningen i drama- og teaterkommunikasjon, og bachelorutdanningen i ingeniørfag- elektronikk og informasjonsteknologi. Fakultetene har i samråd med sentralt studieutvalg utarbeidet en plan for eksterne evalueringer med seksårs syklus for de kommende årene. Etter sakkyndig komité's råd vil HiOA gå gjennom planen på nytt for å vurdere om det er behov for å endre rekkefølgen for ekstern evaluering av de ulike studieprogrammene.

Komiteen ber HiOA vurdere om dagens opplegg for rapportering om utdanningskvalitet er for omfattende og vurdere å foreta tiltak. Dette er en balansegang, og vi vurderer kontinuerlig kost/nytte av rapporteringene og evalueringene som foretas. Vi er også i tett og kontinuerlig dialog med fakultetene i dette arbeidet. HiOA er imidlertid enig med komiteen i at rapporteringssystemet er omfattende, og vil vurdere løsninger for forenkling for å motvirke rapporteringstrykket for rapporteringen på studieåret 2015-2016.

HiOA er enig i komiteens vurdering om å integrere arbeidet med institusjonell studieporteføljeforvaltning i dokumentasjonen med kvalitetsarbeidet på en tydeligere måte. HiOA har hatt et særskilt fokus på å utvikle god metodikk for porteføljestyling som kan fases inn i det løpende kvalitetsutviklingsarbeidet. Det har vært arbeidet mye med dette de senere årene, men vi har fortsatt oppfølging og tiltak som gjenstår.

---

⁸ UHR-prosjektet ble igangsatt 2014 på oppdrag fra KD. se for øvrig: http://www.uhr.no/prosjekter/kvalitet_i_praksisstudier

Komiteen påpeker i rapporten (s. 17) at det er få spor av studieporteføljeforvaltningen i kvalitetsarbeidet med forskerutdanningen. HiOA er enig i at ph.d-porteføljen foreløpig ikke er blitt fulgt opp på samme måte som første og andre syklus i studieportefølge-kartleggingen, og vil innlemme ph.d-programmene i porteføljeforvaltningen. Doktorgradsutvalget på institusjonsnivå har analyse av gjennomstrømningen i ph.d.-programmene på sin agenda dette studieåret. Utvalget har dessuten igangsatt arbeid med utvikling av et tilbud for både å styrke veilederkompetansen til veiledere for ph.d.-programmene, samt å øke tilgangen på veiledere. Vi har videre merket oss komiteens tilbakemelding om at HiOAs målene for avlagte doktorgrader, er lite berørt i dokumentasjonen. HiOA er meget oppmerksom på dette og det brukes mye tid på å analysere mulige årsaker. Doktorgradsutvalgets arbeid både med gjennomstrømning og med utvikling av et eget kurs for veiledere er tiltak som følger av dette.

HiOA har som mål å samle alle nødvendige styringsdata innen studiefeltet (alle tre sykluser) fra kvalitetsarbeidet, studieporteføljekartleggingen og institusjonens årsrapport i én og samme rapport for institusjonen. Dette arbeidet har allerede startet. I arbeidet med kvalitetsrapporten for studieåret 2014/15 tar vi også innover oss sakkyndig komites tydelige anbefaling om en spissere formulert rapport med tydeligere råd til institusjonens styre og tilbakemeldinger til fakultetene.

Med vennlig hilsen

Nina Waaler
prorektor for utdanning

Marianne Brattland
studiedirektør

8.2 Rapport fra sakkyndig komité datert 18. september 2014

Høgskolen i Oslo og Akershus

Evaluering av system for kvalitetssikring av utdanningen

September 2014

NOKUT kontrollerer og bidrar til kvalitetsutvikling ved institusjonene. Dette gjøres blant annet gjennom å evaluere institusjonenes systematiske kvalitetsarbeid. Alle norske universiteter og høyskoler er pålagt å ha dokumenterte interne systemer for kvalitetssikring av utdanningen. Det skal ikke gå mer enn seks år mellom hver gang en institusjons kvalitetssystem blir evaluert.

Institusjon:	Høgskolen i Oslo og Akershus
Sakkyndige:	Roger Säljøl, professor, Göteborgs universitet (leder) Kirsti Koch Christensen, professor emerita, Universitetet i Bergen Anders Kvernmo Langset, student, Høgskolen i Bergen Anne Welle-Strand, professor, Handelshøyskolen BI
Dato for vedtak:	18.09.2014
NOKUTs saksnummer	11/583

Forord

Ifølge lov om universiteter og høyskoler skal alle institusjoner som tilbyr høyere utdanning ha et system for kvalitetssikring av utdanningen. NOKUT har fått i oppdrag å evaluere institusjonenes system for kvalitetssikring. Det skal ikke gå mer enn seks år mellom hver gang en institusjon sitt kvalitetssystem blir evaluert. Den sakkyndige komiteen som har evaluert system for kvalitetssikring av utdanningen ved Høgskolen i Oslo og Akershus besøkte institusjonen 14. november 2013 og 12.–14. februar 2014 og leverte sin rapport 17. juni 2014.

Komiteen hadde følgende sammensetning:

- Roger Säljö, professor, Göteborgs universitet (leder)
- Kirsti Koch Christensen, professor emerita, Universitetet i Bergen
- Anders Kvernmo Langset, student, Høgskolen i Bergen
- Anne Welle-Strand, professor, Handelshøyskolen BI

NOKUT ønsker å takke den sakkyndige komiteen for vel utført arbeid. NOKUT vil også takke alle ansatte og studenter ved Høgskolen i Oslo og Akershus som har bidratt til komiteens arbeid gjennom intervjuer mv.

Denne tilsynsrapporten består av rapporten fra den sakkyndige komiteen og uttalelsen til rapporten fra Høgskolen i Oslo og Akershus. Begge disse dokumentene var grunnlaget for behandlingen i NOKUTs styre 18. september 2014, hvor følgende vedtak ble fattet:

1. System for kvalitetssikring av utdanningen ved Høgskolen i Oslo og Akershus har vesentlige mangler.
2. Høgskolen i Oslo og Akershus gis en frist på seks måneder til å videreutvikle systemet, gjerne i henhold til komiteens anbefalinger, samt å sende NOKUT dokumentasjon om endringene.
3. Ved mottagelse av dokumentasjonen vil NOKUT iverksette ny evaluering, og på bakgrunn av denne vil NOKUTs styre ta endelig stilling til hvorvidt systemet kan godkjennes.

Oslo, 18. september 2014

Øystein Lund
avdelingsdirektør

Innhold

1	Evaluering av universiteters og høgskolers system for kvalitetssikring av utdanningsvirksomheten	1
1.1	<i>Evaluering av system for kvalitetssikring av utdanning ved Høgskolen i Oslo og Akershus</i>	1
1.2	<i>Tidspunktet for gjennomføringen av evalueringen.....</i>	2
2	Kvalitetssikringssystemet og kvalitetsarbeidet ved Høgskolen i Oslo og Akershus ...	3
2.1	<i>Presentasjon av institusjonen.....</i>	3
2.2	<i>Presentasjon av kvalitetssystemet ved Høgskolen i Oslo og Akershus.....</i>	5
2.3	<i>Komiteens valg av innretting av evalueringen .....</i>	7
3	Kvalitetssikring av forskerutdanningen	8
3.1	<i>Innledning.....</i>	8
3.2	<i>Systematisk kvalitetsarbeid i forskerutdanningen .....</i>	9
4	Kvalitetssikring av mastergradsstudier, belyst nærmere ved kvalitetsarbeid i to utvalgte mastergradsstudier	13
4.1	<i>Innledning.....</i>	13
4.2	<i>Systematisk kvalitetsarbeid i mastergradsstudier – belyst nærmere ved kvalitetsarbeid i mastergradsstudiet i skolerettet utdanningsvitenskap og i mastergradsstudiet i sykepleie – klinisk forskning og fagutvikling.....</i>	14
5	Kvalitetssikring av praksisstudier, belyst ved kvalitetsarbeid i ett utvalgt bachelorstudium	19
5.1	<i>Innledning.....</i>	19
5.2	<i>Kvalitetssikring av praksisstudier i Bachelor i sykepleie.....</i>	20
6	Samlet vurdering av kvalitetssystemet i lys av NOKUTs evalueringskriterier	23
6.1	<i>Stimulans til kvalitetsarbeid og kvalitetskultur .....</i>	23
6.2	<i>Mål, plan og ledelsesforankring.....</i>	24
6.3	<i>Innhenting av dokumentert informasjon om kvalitet i studiene.....</i>	25
6.4	<i>Analyse, vurdering og rapportering .....</i>	26
6.5	<i>Bruk av kunnskap til kvalitetsforbedring.....</i>	27
7	Konklusjon – har Høgskolen i Oslo og Akershus et tilfredsstillende system for kvalitetssikring av utdanningen?	28
8	Komiteens råd om videreutvikling av kvalitetsarbeidet	29
9	Vedlegg.....	30
9.1	<i>Program for den sakkyndige komiteens hovedbesøk ved institusjonen.....</i>	30

9.2	<i>Den sakkyndige komiteens mandat</i>	31
9.3	<i>Dokumentasjon fra Høgskolen i Oslo og Akershus</i>	32
9.4	<i>NOKUTs evalueringskriterier</i>	34
10	Appendix: Uttalelse fra Høgskolen i Oslo og Akershus til rapport fra sakkyndig komité	35

1 Evaluering av universiteters og høyskolars system for kvalitetssikring av utdanningsvirksomheten

I forskrift til lov om universiteter og høyskoler heter det at «Universiteter og høyskoler skal ha et system for sitt kvalitetssikringsarbeid som sikrer kontinuerlige forbedringer, gir tilfredsstillende dokumentasjon av arbeidet og avdekker sviktende kvalitet» (§ 2–1, (1)).

Kvalitetssikringssystemet er utdanningsinstitusjonenes redskap for å skaffe seg nødvendig kunnskap for å kunne vurdere kvaliteten i egne utdanningstilbud. Innenfor rammene av lov og forskrift er det institusjonene selv, som ut fra egen størrelse, faglige profil og andre forhold ved institusjonen, bestemmer hvordan systemet skal utformes.

I henhold til lov om universiteter og høyskoler er det NOKUTs oppgave å evaluere institusjonenes systemer for kvalitetssikring av utdanningsvirksomheten etter kriterier som organet fastsetter. NOKUT har gjennomført slike evalueringer siden 2003, og innledet våren 2009 sin andre runde med denne type evalueringer. Evalueringskriteriene er i andre runde i større grad rettet inn mot å vurdere institusjonenes bruk og nytte av kvalitetssikringssystemene.

NOKUT bruker sakkyndige komiteer i sine evalueringer. Komiteene skal vurdere hvorvidt institusjonene tilfredsstillende oppfyller kravene til kvalitetssikring av egne studietilbud. En evaluering av et kvalitetssikringssystem er således ikke en faglig vurdering av innhold og kvalitet i de enkelte studier, men en evaluering av institusjonens systematiske arbeid for å sikre og forbedre slik kvalitet.

Den sakkyndige komiteen baserer sine vurderinger på dokumentstudier og på samtaler med relevante aktører ved institusjonen. Det gjennomføres to institusjonsbesøk. Under det innledende besøket diskuterer institusjonsledelsen og evalueringskomiteen status i kvalitetsarbeidet og innretningen på evalueringen. Komiteens hovedbesøk ved institusjonen vil inneholde samtaler med ulike grupper og aktører. Komiteen kan her velge å gå mer detaljert inn i utvalgte deler av institusjonens kvalitetssikringssystem og kvalitetssikringsarbeid.

1.1 *Evaluering av system for kvalitetssikring av utdanning ved Høgskolen i Oslo og Akershus*

Den sakkyndige komiteen som har evaluert systemet for kvalitetssikring av utdanningen ved Høgskolen i Oslo og Akershus har bestått av:

- professor Roger Säljö, Göteborgs universitet (leder)
- professor emerita Kirsti Koch Christensen, Universitetet i Bergen
- student Anders Kvernmo Langset, Høgskolen i Bergen
- professor Anne Welle-Strand, Handelshøyskolen BI

Seniorrådgiver Gerhard Yngve Amundsen har vært komiteens sekretærer. Komiteen besøkte institusjonen 14.11.2013 og 12. -14.02. 2014. I det innledende besøket hadde komiteen samtaler med høgskoleledelsen og med tillitsvalgte studenter. Ved hovedbesøket hadde komiteen samtaler med studenter, ph.d.-kandidater, praksisveiledere, ansatte i undervisnings- og forskerstillinger, ledere og

ansvarlige for ph.d.-programmer og mastergradsstudier, representanter for studieutvalget ved HiOA, representanter fra både det sentrale doktorgradsutvalget og fra fakultetenes doktorgradsutvalg og representanter fra styret og den øverste ledelsen ved HiOA. NOKUT har møtt flere dekaner og prodekaner fra forskjellige fakultet i de forskjellige intervjugruppene. Oversikt over tilsendt dokumentasjon og program for hovedbesøket er lagt ved.

Før rapporten ble avlevert har institusjonen sett et utkast til rapport for å melde tilbake om eventuelle feil eller misforståelser.

Tilsynsrapporten er inndelt i ni kapitler. Kapittel 2 inneholder en kort presentasjon av HiOA og kvalitetssystemet. Kapittel 3, 4 og 5 omhandler de områdene komiteens evaluering har valgt å se nærmere på. Kapittel 6 er en vurdering av systemet i forhold til lov, forskrift og NOKUTs kriteriesett. Konklusjonen er i kapittel 7, og komiteens samlede oversikt over råd for videre utvikling av systemet er å finne i kapittel 8 og vedleggene i kapittel 9.

1.2 Tidspunktet for gjennomføringen av evalueringen

Kvalitetssikringssystem ved de tidligere Høgskolen i Oslo og Høgskolen i Akershus ble evaluert og godkjent av NOKUT i henholdsvis 2006 og 2005, og i henhold til kunnskapsdepartementets Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning, skal det ikke gå mer enn seks år mellom hver evaluering av institusjonens system for kvalitetssikring. Dersom dette skulle ha vært fulgt ville det innebære evalueringer av systemene i 2012 og 2011. Høgskolene ble i 2010 varslet om at de skulle få systemene evaluert med oppstart i 2012. NOKUT mottok deretter informasjon om at det forelå fusjonsplaner, og at de to institusjonene formelt ville opphøre dersom fusjonene ble gjennomført. I samme brev datert 18. august 2010 fra Høgskolen i Oslo opplyser høgskolen at det vil være «mer hensiktsmessig å evaluere system for kvalitetssikring ved den nye institusjonen når dette er på plass, for eksempel 2012-2013.»¹. På denne bakgrunn sendte NOKUT brev til begge institusjonen og varslet om at evalueringen ville starte høsten 2013. Til grunn for vurderingen lå bl.a. at NOKUTs styre i lignende saker hadde innvilget utsettelse av evaluering av system for kvalitetssikring av utdanningen, for institusjoner som hadde fusjonert i perioden rett før institusjonenes systemer skulle evalueres, med to år.

NOKUTs styre vedtok etter at høgskolene fusjonerte at evalueringen skulle starte høsten 2013. Til grunn for dette lå en forventning om at det nye kvalitetssystemet (til den nye fusjonerte institusjonen) etter en funksjonstid på to år, kunne forventes å gi dokumenterte resultater som følge av bruk av systemet. Dette ble formidlet til høgskolen i NOKUTs brev datert 28.11.2011. Høgskolen har således vært varslet og senere informert om at evalueringen ville starte opp høsten 2013, utfra tanken om at systemet da vil ha vært i bruk over tid. I høgskolens brev datert 20.11.2012 til NOKUT anmoder høgskolen om utsettelse av evalueringen til våren 2014 fordi situasjonen ville være at: «da vil systemet ha vært i bruk i tre semestre og også vært tilstrekkelig dokumentert slik at NOKUT kan foreta evaluering».², men anmodningen ble ikke imøtekommet. NOKUT informerte om at evalueringen vil kunne baseres på bruk av det nye kvalitetssystemet i og erfaringer fra overgangsordningen for

---

¹ Brev fra HiO til NOKUT datert 18.10.2010

² Brev fra HiOA til NOKUT datert 20.12.2012

kvalitetssystemet som høgskolen hadde vedtatt var gjeldende frem til det nye systemet skulle tas i bruk. På denne bakgrunn ble evalueringen startet høsten 2013 og med hovedbesøk vinteren 2014.

2 Kvalitetssikringssystemet og kvalitetsarbeidet ved Høgskolen i Oslo og Akershus

2.1 Presentasjon av institusjonen

Høgskolen i Oslo og Akershus har fire fakulteter med 21 institutter fordelt på to studiesteder: ett på Kjeller i Akershus og ett i Pilestredet i Oslo. De fire fakultetene er: Fakultetet for Helsefag (HF), Fakultetet for lærerutdanning (LUI), Fakultetet for samfunnsfag (SAM) og Fakultetet for teknologi, kunst og design (TKD). Høgskolen har også tre sentre og disse er: Senter for profesjonsforskning (SPS), Senter for velferds- og arbeidslivsforskning (SVA) og Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring (NAFO).

HiOA er landets største statlige høgskole og har om lag 17000 aktive studenter og 1600 tilsatte (årsverk totalt). Noe i overkant av 50 % av studentene er registrert på et studium som er fastsatt ved forskrift om rammeplan.³ Høgskolen tilbyr 51 bachelor- og 21 mastergradsstudier. Høgskolen hadde per høstsemesteret 2012 om lag 90 % av studentene registrert på bachelorgradsstudier⁴. Høgskolen tilbyr i tillegg seks doktorgradsprogram, som hadde 62 registrerte ph.d.-studenter per høstsemesteret 2012.

HiOA har to styringsnivåer, på institusjonsnivå og fakultetsnivå. Det øverste styringsorganet er styret som består av 11 medlemmer med rektor som styreleder. Rektor velges ved HiOA.

Fakultetsstyret er det øverste organet ved hvert fakultet og ledes av et eksternt medlem oppnevnt av styret. Dekan er sekretariatsleder for fakultetsstyret og ansvarlig for iverksetting av fakultetsstyrets vedtak. Hvert fakultet er organisert i institutter. Instituttene har en instituttleder og et tilknyttet instituttråd som er rådgivende for instituttleder.

Fakultetsstyret er delegert følgende beslutningsmyndighet fra høgskolestyret⁵:

- fastsette strategier for fakultetets virksomhet
- etablere og nedlegge internt finansierte studier på bachelor- og videreutdanningsnivå opp tom 30 stp. (Kan delegeres til dekan.)
- etablere og nedlegge eksternt finansierte studier på bachelor- og videreutdanningsnivå opp tom 60stp. (Kan delegeres til dekan.)
- sely å etablere og nedlegge internt finansierte studier på bachelor- og videreutdanningsnivå med et omfang på 31-60 stp.
- fastsette bruk av intern og eksternt sensor

³ Rammeplaner finnes for følgende utdanninger ved HiOA: allmennlærerutdanning, barnevernspedagogutdanning, bioingeniørutdanning, ergoterapeututdanning, faglærerutdanning, fysioterapeututdanningen, førskolelærerutdanningen, grunnskolelærerutdanning 1-7 trinn, grunnskolelærerutdanning 5 – 10 trinn, ingeniørutdanning, ortopediingeniørutdanning, praktisk-pedagogisk utdanning, radiografutdanning, sosionomutdanning, sykepleierutdanning, vernepleierutdanning og yrkesfaglærerutdanning. Rammeplaner fastsettes som forskrift etter lov, av Kunnskapsdepartementet.

⁴ Kilde: Database for statistikk om høyere utdanning (DBH).

⁵ Kilde: HiOA opplyser om fakultetsstyrets beslutningsmyndighet i tilbakemelding på utkast til rapport fra NOKUT.

- fastsette rammer for prodekanfunksjonen
- fastsette egenbetaling og satser for aktuelle studieprogrammer, fag/emner eller kurs. (Fullmakten kan delegeres til dekan.)

Fakultetsstyret er rådgivende overfor dekan i saker som:

- plan og budsjett
- økonomirapporter og årsrapporter
- årlig studiekvalitetsrapport

Dekanen har resultatansvar for fakultets virksomhet og rapporterer til rektor i saker av faglig art og til direktør i saker av administrativ karakter.

HiOAs overordnede strategi bærer navnet *Ny viten, ny praksis* og gjelder frem til 2020. Den fastslår at HiOA er «...unik i nasjonal sammenheng gjennom bredden i profesjonsutdanninger som tilbys, nærheten til praksisfeltene og mulighetene som gis til fordypning på både master- og ph.d.-nivå.». Det er et vedtatt mål ved HiOA, at den nye høghskolen i løpet av få år skal oppnå universitetsstatus og utvikle seg til å bli et ledende universitet i Norden med en profesjonsrettet profil. I strategien heter det videre at «Universitetsatsingen er et virkemiddel for å løfte profesjonsfagene ved å knytte dem til kunnskapsutviklingen som skjer i profesjonsrelevant forskning og utviklingsarbeid nasjonalt og internasjonalt. Universitetsstatus bidrar til nødvendig faglig tyngde og frihet for å imøtekomme viktige utdannings- og forskningsbehov. Vi skal skape sterke forskningsmiljøer og forskerutdanninger. Institusjonens utdannings- og forskningsmiljøer skal i større grad delta og få anerkjennelse i lokale og globale kunnskapsnettverk»⁶.

Komiteen har merket seg to særlig interessante tverrgående prosjekter/program på institusjonsnivå, som skal være med å stimulere til kvalitetskultur og kvalitetsutvikling. Det første prosjektet er etablering av *en dannelsesplattform* ved høghskolen. Hvert fakultet har hatt ansvar for ett seminar hvor akademisk dannelse har stått i fokus. Formålet med plattformen er sterkere bevissthet blant ansatte og studenter omkring dannelseselementer. Blant annet er det et mål at studentene skal være bedre i stand til å sette egne teorioppfatninger på prøve når de er ute i praksis og senere kommer ut i yrkeslivet. HIOA har som mål å tilby fremragende profesjonskvalifisering på basis av høy vitenskapelig kvalitet og høy yrkesrelevans, og det satses fra institusjonens side på et eget *Program for fremragende profesjonskvalifisering*. Høghskolen omtaler satsingen som organisert rundt fire tematiske områder: forholdet mellom utdanning og arbeid, simulering som forberedelse til profesjonsutøvelse, studentinvolvering i utdanning og forskning og integrerende komponenter i profesjonsutdanningen. Komiteen kan se at det er bevilget midler til arbeidet, og at det er opprettet en informasjonsside om programmet på Senter for profesjonsstudier (SPS) sitt hjemmeområde, med bl.a. en aktiv blogg med flere eksempler på fagmiljøets prosjekter/tiltak for å styrke kvaliteten i undervisning og utdanningen. Komiteen mener det er viktig at konsekvensene av prosjektene evalueres med tanke på hvordan de påvirker kvaliteten i utdanningen.

---

⁶ Kilde: Dokumentasjon fra HiOA

2.2 Presentasjon av kvalitetssystemet ved Høgskolen i Oslo og Akershus

Samtidig med fusjonen av de to institusjonene Høgskolen i Oslo og Høgskolen i Akershus i august 2011, vedtok det nye styret ved HiOA en overgangsordning for kvalitetssikringssystemet som skulle utfases ved utgangen av høstsemesteret 2013. Overgangsordningen innebar at utdanningenes innhenting av informasjon og data om kvalitet i utdanningen skulle utføres i henhold til de to tidligere institusjonenes separate kvalitetssikringssystemer.

I overgangsperioden fra 2011 til 2013 har fakultetene i tillegg fått årlige tematiske bestillinger når det gjelder rapportering om utdanningskvalitet til styret. Rapport om studiekvalitet 2010-2011 var siste året HiOA hadde rapportering på utdanningskvalitet og kvalitetsarbeid i en egen separat rapport. Fra og med året 2012 skulle slik rapportering integreres i enhetenes og institusjonens årlige virksomhetsrapporter. For de tre årene 2011-2013 har alle fakultetene fått tematiske områder de skal rapportere om.

Det nye felles kvalitetssystemet ved HiOA ble vedtatt av styret den 12. mars 2013. Det nye systemet bærer navnet *System for kvalitet og kvalitetsutvikling for utdanning og læringsmiljø ved HiOA*. Det er inndelt i åtte deler med følgende overskrifter:

- nasjonale rammebetingelser for kvalitetssikring og kvalitetsutvikling av utdanninger
- formålet med system for kvalitetssikring og kvalitetsutvikling av utdanningene
- mål og indikatorer – ledelsesforankring og prosess
  - mål og strategier
  - indikatorer
  - ledelsesforankring og ansvar
    - institusjonsnivå
      - a) styret
      - b) Ledelse
    - Fakultetsnivå
      - a) Fakultetsstyret
      - b) ledelse
    - Instituttnivå
      - a) instituttleder
      - b) instituttråd
    - sentrale utvalg i kvalitetsarbeidet
      - a) studieutvalget på institusjonsnivå
      - b) studieutvalg på fakultetsnivå
      - c) læringsmiljøutvalg (LMU)
      - d) Doktorgradsutvalg på institusjons- og fakultetsnivå
    - tilsynssensor
    - studentene
    - prosess
    - styringshjul
- innhenting av dokumentert informasjon om kvalitet i utdanning og læringsmiljø,
  - evaluering av inntakskvalitet
  - evaluering av rammekvalitet
  - evaluering av programkvalitet

- evaluering av læringskvalitet og praksis som læringsarena
- evaluering av samfunnsrelevans
- ekstern evaluering
- studentevaluering av emner
  - evalueringsmetoder
- rapportering
  - programrapportering
  - rapport om videreutdanningsemner
  - rapport om kvalitetsindikatorerne i rapport og planer
  - tilsynssensorrappport
- oppfølging
  - avvik
- verktøy
- høgskolens priser i kvalitetsarbeidet

Til grunn for det nye systemet ligger internt arbeid ved HiOA som ble påbegynt høsten 2011. I arbeidet med å utarbeide et utkast til systemet, har prodekaner og studenttillitsvalgte deltatt aktivt sammen med høgskolens ledelse. Et utkast til systemet har sirkulert i organisasjonen på høring, og det har vært drøftet i en rekke fora og utvalg før det ble forelagt styret for endelig godkjenning i mars 2013. I dokumentasjonen fra HiOA fremkommer det at tiden etter godkjenning av systemet har vært brukt til å skape motivasjon, gi informasjon og starte opp implementeringen av det nye systemet. NOKUT har fått tilsendt notater fra hvert av de fire fakultetene, som beskriver prosessen og status for implementeringen av det nye kvalitetssystemet. Notatene beskriver planlagte og gjennomførte aktiviteter. Alle fakulteter understreker det omfattende arbeidet med innføring av læringsutbyttebeskrivelser, og det er diskusjoner om tilsynssensorordningen. Av planlagte aktiviteter kan nevnes programevalueringer, innføring av et årshjul for kvalitetsarbeidet med kalender for kvalitetsarbeidet, utarbeiding av nye rutinebeskrivelser, avklaring av ansvars- og arbeidsfordeling og arbeidet med innføring av nye rammeplaner. Notatene har også en drøfting av instituttens frihet til å designe opplegg for emne- og praksisevaluering med tanke på å oppnå en kvalitetsutvikling.

Da komiteen besøkte HiOA i februar 2014 ble det imidlertid klart at systemet ikke var tatt i bruk i full bredde, og at det var liten grad av kjennskap til det nye systemet blant gruppene som ble intervjuet. På bakgrunn av det omfattende dokumenterte arbeidet med å planlegge innføring av et nytt system, overrasket det komiteen. Under intervjuer med ledelsen kom det også frem at en ikke hadde en konkret tidsplan for når det nye systemet skulle være operativt.

Høgskolen har innledningsvis i den nye systembeskrivelsen formulert formålet for det nye systemet: det skal være et redskap for å kunne evaluere kvaliteten i utdanningen systematisk, som grunnlag for å prioritere og å iverksette kvalitetsforbedrende tiltak. Det er understreket at systemet skal legge til rette for sammenligninger på tvers av utdanninger og for benchmarking nasjonalt og i noen tilfeller internasjonalt. Komiteen merket seg at representanter for styret understreket betydningen av å foreta sammenligninger av kvaliteten i utdanningen i den nye fusjonerte institusjonen på tvers av fakultetene. Det fremgår videre at det nye systemet skal være integrert i institusjonens mål- og resultatstyringssystemet, og bidra til å styrke sammenhengen mellom kvalitetsarbeid og høgskolens arbeid med budsjett, årsplan og rapportering. Dette ble også fremhevet som viktig av institusjonsledelsen under intervjuene med komiteen.

2.3 Komiteens valg av innretting av evalueringen

Komiteen valgte på bakgrunn av den innsendte dokumentasjonen og det innledende møte med institusjonens ledelse og representanter for studenttillitsvalgte, en innretting av evalueringen som i praksis dekker alle tre sykluser av utdanningen. Evalueringen er således bred, men likevel med en avgrensende innretting mot utvalgte områder av kvalitetssystemet og kvalitetsarbeidet. Komiteen besluttet at områdene for nærmere undersøkelser skulle være kvalitetssikringen av forskerutdanningen, det systematiske kvalitetsarbeidet i forbindelse med mastergradsstudier og kvalitetssikring av praksisstudier. De to førstnevnte områdene er viktige for høgskolens oppbygging av den nye institusjonen og for ambisjonene om å bli universitet og er viktig sett i lyset av ambisjonen om å realisere forskningsbaserte studietilbud innen de tradisjonelle rammeplanstyrte profesjonsfagene. Det siste området er sentralt for en høgskole med profesjonsutdanningsprofil hvor et stort antall studenter har praksis i studiene.

Komiteen ville undersøke hvilken kunnskap om kvaliteten i andre og tredje syklus høgskolen har opparbeidet, og hvordan de har brukt kunnskapen til kvalitetsforbedring og utvikling siden forrige evaluering av kvalitetssystemet ved de to forhenværende institusjonene.

Siden høgskolen har relativt få doktorgradskandidater, valgte komiteen å se nærmere på kvalitetssikring av forskerutdanning i et institusjonelt perspektiv for å kunne danne seg en oppfatning av helheten i kvalitetsarbeidet, fremfor å se nærmere på kvalitetsarbeidet i noen av de enkelte ph.d.-studiene. Det er uteksaminert i alt 13 ph.d.-kandidater⁷ fra ph.d.-studiene ved høgskolen.

Mastergradsstudiene omfatter også relativt få studenter i forhold til det totale antallet studenter ved HiOA. De utgjør ca 10 % av studentene ved høgskolen, mot et gjennomsnitt for alle norske læresteder på 32 % andel mastergradsstudenter (og UiO 53 %)⁸. For å undersøke kvalitetssikring av mastergradsstudier valgte komiteen å se på det dokumenterte kvalitetsarbeidet i forbindelse med mastergradsstudier som foreligger i det tilsendte materialet som omfatter hele høgskolen, og i tillegg å se nærmere på kvalitetsarbeid i to utvalgte mastergradsstudier. Kvalitetssikring av praksisstudier er særlig belyst ved kvalitetsarbeid i bachelor i sykepleie.

Valgene av mastergradstudier og hvilket praksisstudium som skulle utdype temaene for evalueringen, ble gjort av komiteen i dialog med høgskolen. Det ble besluttet å se nærmere på kvalitetssikring av mastergrad i skolerettet utdanningsvitenskap og mastergrad i sykepleie – klinisk forskning og utvikling. For å undersøke nærmere kvalitetssikring av praksisstudier besluttet komiteen å se på et fag som omfattet mange studenter, og som har et stort innslag av praksis: Bachelor i sykepleie. Innrettingen av evalueringen ble dermed slik:

- 1) kvalitetssikring av forskerutdanningen ved HiOA
- 2) systematisk kvalitetsarbeid i mastergradsstudier ved HiOA, belyst nærmere ved to utvalgte mastergradstudier
- 3) kvalitetssikring av praksisstudier i Bachelor i sykepleie

NOKUTs evalueringer av institusjonenes systemer for kvalitetssikring skal komiteene alltid vurdere hvorvidt systemet sett under ett er tilfredsstillende vurdert i forhold til krav i Kunnskapsdepartementets forskrift og NOKUTs evalueringskriterier. I andre runde av evalueringer av kvalitetssikringssystemer vurderes systemer som allerede er godkjent. Evalueringene i andre runde

⁷ Kilde: DBH, kandidatproduksjon for HiOA og HiO til sammen

⁸ Kilde: % -sats beregnet på bakgrunn av tall om registrerte studenter i DBH per høst 2012.

retter derfor større oppmerksomhet mot institusjonenes bruk og nytte av systemet. For å vurdere bruk og nytte av systemet, velger komiteene normalt å innrette evalueringen slik at utvalgte områder i kvalitetsarbeidet og kvalitetssystemet vurderes nærmere. Dersom det er indikasjoner på svikt i kvalitetssikringssystemet, eller tvil fra komiteens side om hvorvidt systemet er i bruk i tilstrekkelig grad, vil komiteen normalt ønske en bred gjennomgang av hele det systematiske kvalitetsarbeidet ved institusjonen. Komiteens vurdering etter det innledende besøket og gjennomgangen av den innsendte dokumentasjonen var at det skulle utarbeides en innretting av evalueringen mot bestemte områder, og ikke gjennomføres en bred evaluering. I etterkant av gjennomgangen av etterspurt dokumentasjon før hovedbesøket, og informasjonen som fremkom under intervjuene ved hovedbesøket, ble det avdekket indikasjoner på mangler i det systematiske kvalitetsarbeidet.

Ved videre gjennomgang av de tre områdene har komiteen avdekket at et gjennomgående trekk ved institusjonens systematiske kvalitetsarbeid er at det studienære kvalitetsarbeidet har fungert, men at det overordnede og institusjonelle kvalitetsarbeidet har vesentlige mangler. Det interne systemet for kvalitetssikring av utdanningen skal frembringe kunnskap som *institusjonen* trenger i sikring og utvikling av kvaliteten i utdanningen. Komiteen mener det ikke er godt gjort at institusjonen, hverken i overgangsfasen for kvalitetssystemet eller etter at det nye systemet var vedtatt, har hatt et tilfredsstillende systematisk kvalitetsarbeid i utdanningen.

3 Kvalitetssikring av forskerutdanningen

3.1 Innledning

Høgskolen i Oslo og Akershus har tilbudt forskerutdanning siden 2005 (v/ Høgskolen i Oslo, og fra 2010 v/Høgskolen i Akershus) og har per i dag seks ph.d.-studier fordelt på tre fakulteter. Alle studiene er akkreditert av NOKUT, og disse er: ph.d.-studium i atferdsanalyse, ph.d.-studium i helsevitenskap, ph.d.-studium i sosialt arbeid og sosialpolitikk, ph.d.-studium i bibliotek- og informasjonsvitenskap, ph.d.-studium i profesjonsstudier og ph.d.-studium i utdanningsvitenskap for lærerutdanning. Det eneste fakultet som ikke tilbyr ph.d.-studier per i dag er Fakultet for teknologi, kunst og design. Det er til sammen registrert 62 ph.d.-stipendiater fordelt på de seks studiene ved høgskolen per høsten 2012.⁹

Utdanningsinstitusjoners kvalitetssystemer for forskerutdanningen baserer seg etter komiteens oppfatning på å supplere den etablerte «eksterne» kvalitetssikringen av utdanningen gjennom et internasjonalt forskersamfunn, disputaser osv., med et eget internt systematisk kvalitetsarbeid. Institusjonens omdømme og status blir ofte målt på resultater fra forskning og forskerutdanningenes produkter. Betydningen av et systematisk kvalitetsarbeid innen forskerutdanningen er ytterligere aktualisert av HiOAs mål om å bli et universitet.

HiOAs erfaringer med forskerutdanningen er begrenset til om lag ti års virksomhet. Komiteen må forholde seg til det faktum at det nye kvalitetssikringssystemet ikke er tatt i bruk ennå. For å undersøke det systematiske kvalitetsarbeidet i forbindelse med forskerutdanningen, har komiteen basert undersøkelsene på dokumentasjonen som er forelagt NOKUT. Komiteen har sammenholdt

---

⁹ Kilde: DBH

denne informasjonen med intensjonene i det nye kvalitetssystemet, og i tillegg vurdert informasjonen som fremkom under intervjuene med de forskjellige aktørene innen forskerutdanning. Samlet gir dette en oversikt over arbeidet med kvalitetssikring og utvikling av forskerutdanningen ved høgskolen.

3.2 Systematisk kvalitetsarbeid i forskerutdanningen

Ifølge høgskolens forskrift om ph.d.-graden er det styret ved HiOA som har det overordnede ansvaret for forskerutdanningen. Det er styret som avgjør om det skal opprettes eller nedlegges ph.d.-studier, og styret fastsetter hvilket fakultet/senter som skal ha det faglige og administrative ansvaret for det enkelte ph.d.-studiet. Det sentrale studieutvalget fastsetter emneplaner og programplaner på ph.d.-nivå.

System for kvalitet og kvalitetsutvikling for utdanning og læringsmiljø ved HiOA angir rammer for å sikre kvalitet og videreutvikling av *alle* studietilbud ved høgskolen, og dermed også for ph.d.-studiene. Systembeskrivelsen har ikke en egen del eller et eget punkt for kvalitetssikring av forskerutdanningen, og komiteen kan ikke se at forskerutdanningen har spilt en stor rolle ved utformingen av systemet. Det fremgår av systembeskrivelsen for det nye systemet at ansvaret for kvalitetssikring av forskerutdanning er knyttet til den institusjonssentrale utvalgsstrukturen. Både det sentrale studieutvalget og doktorgradsutvalgene på institusjons- og fakultetsnivå har fått tildelt ansvar for kvalitetssikring av forskerutdanningen.

Kvalitetsarbeidet i studie- og doktorgradsutvalgene

I mandatet for det sentrale studieutvalget, som ble vedtatt i 2011, heter det at utvalget er rådgivende ovenfor institusjonsledelsen, og at styret har delegert beslutningsmyndighet for å godkjenne program- og emneplaner for studier på master- og ph.d.-nivå, samt å godkjenne vesentlige endringer i de sammen planene.¹⁰

Komiteen har sett mange eksempler på referater fra utvalget i tiden fra 2011 og frem til i dag. Av referatene fremgår det at det er fattet vedtak i mange saker som angår forskerutdanningen. Det er dokumentert diskusjoner i flere av sakene som har vært behandlet, og drøfting av utforming og innhold i foreslåtte nye ph.d.-studier er godt dokumentert. Andre eksempler på saker som har vært behandlet er: vedtak om felles føringer for opplæringsdelen i ph.d.-studier, godkjenninger av studieplaner for ph.d.-studier, diskusjoner om innhold i og beskrivelser av læringsutbytte for ph.d.-studier, felles retningslinjer for søknader om opptak, felles retningslinjer for vurdering av ph.d.-graden og for opptaksperioden på ph.d.-studier og drøfting av mandatene for studie- og doktorgradsutvalgene. Referatene dokumenterer at utvalget er sentralt i forbindelse med kvalitetssikring av doktorgradsutdanningen. Komiteen ser det som positivt at praksisen med gode referater gir et gjennomsliktig, åpent og strukturert kvalitetsarbeid i denne forbindelse. Som et resultat av utvalgets arbeid er det etablert et felles grunnleggende administrativt og forvaltningsmessig rammeverk for forskerutdanningen ved høgskolen. På den andre siden er det ikke tydelig etablert en utviklingsrettet kvalitetsdiskusjon, og komiteen har ikke sett eksempler på studieutvalgets rådgivende funksjon vis a vis ledelsen/styret i virksomhet. Slik komiteen ser det er det gitt prioritet til utfordringer forbundet med implementering og oppstart av nye ph.d.-studier. Dette preger både utformingen av kvalitetssystemet og praksis i kvalitetsarbeidet. Komiteen kan ikke se at det er godtgjort at styret får

---

¹⁰ Kilde: Høgskolen i Oslo og Akershus, *Supplerende dokumentasjon fra HiOA, del 1* s. 105. Utvalget er også beskrevet i HiOAs systembeskrivelse, og har da i tillegg mandat til å: fastsette retningslinjer knyttet til studiet ved fakultetet, og å fastsette felles mal for årlig programrapportering basert på kvalitetssystemets kvalitetsindikatorer.

tilstrekkelig rapportering og analyser av kvaliteten i forskerutdanningen utfra dagens system og praksis. Dette er en klar svakhet i kvalitetsarbeidet i forbindelse med forskerutdanningen ved HiOA.

I tillegg til det sentrale studieutvalget har høgskolen opprettet doktorgradsutvalget på institusjonsnivå og tre doktorgradsutvalg på fakultetsnivå. Disse utvalgene har også sentrale roller i kvalitetsarbeidet i forskerutdanningen. Ifølge systembeskrivelsen er doktorgradsutvalget på institusjonsnivå et rådgivende organ overfor institusjonsledelse i strategiske spørsmål, og doktorgradsutvalgene på fakultetsnivå har samme funksjon overfor fakultets-/senterledelsen. Til det sentrale doktorgradsutvalget har styret delegert myndighet i følgende enkeltsaker: utarbeide og forvalte overordnet regelverk, felles retningslinjer og rutiner.

Komiteen har sett eksempler på referater fra det sentrale doktorgradsutvalget (DGU). Akkurat som for studieutvalget, er sakene preget av at det skal etableres viktige og grunnleggende strukturer for å ivareta og sikre kvaliteten i forskerutdanningen. Det fremkom, både under intervjuer og i dokumentasjonen, at utvalget strever med å finne sin plass i utvalgsstrukturen, og grenseoppgangen mot en del av studieutvalgets oppgaver på ph.d.-feltet diskuteres hyppig i utvalget. DGU mener at vedtakssaker som angår forskerutdanninger, og som per i dag håndteres av studieutvalget, bør behandles i doktorgradsutvalget. Komiteen anser det som viktig at grenseoppgangen mellom disse utvalgene tydeliggjøres. Komiteen er klar over at utvalgsstrukturen ved HiOA for tiden er under evaluering, og mener det er riktig at det gjøres en vurdering av arbeidsdelingen mellom disse utvalgene med tanke på kvalitetssikring og utvikling av forskerutdanningen. Av referatene fremgår det for øvrig at det er arbeidet med utforming av ph.d.-forskriften og utvalget har gitt innspill til studieutvalget vedrørende søknader om ph.d.-studier. Det er også dokumentert flere orienteringssaker og vedtakssaker om godkjenning av eksterne ph.d.-kurs, kriterier for oppnevning av veiledere, korte orienteringer om de forskjellige ph.d.-studiene og status for disse, spørsmål om å tilby ph.d.-studier på engelsk, rekruttering av veiledere og kandidater og det er dokumentert at de forskjellige ph.d.-studiene orienterer utvalgene om status for studiet.

Komiteen mener det kan være en god løsning i et institusjonelt perspektiv med et slikt utvalg, og vil berømme arbeidet som er utført. Ut fra dokumentasjon og samtaler under institusjonsbesøket registrerer komiteen at utvalget har lagt liten vekt på den delen av mandatet som omhandler rapportering videre til styret av strategiske råd, kvalitetsvurderinger etc. Komiteen kan se at utvalget har hatt en viktig funksjon i forbindelse med å gi innspill til utforming av studier og formulering av læringsutbytte, søknader til NOKUT etc. Råd og tilbakemeldinger om kvaliteten i forskerutdanningen til styret og institusjonsledelsen er det imidlertid vanskelig å spore i den fremlagte dokumentasjonen, og det fremkom heller ikke noe om dette under intervjuene. Dette er ikke tilfredsstillende og representerer en klar svakhet i kvalitetsarbeidet ved HiOA.

Fakultetenes doktorgradsutvalg har et operativt/forvaltningsmessig mandat og styret har delegert myndighet til å: foreta opptak av ph.d.-kandidater, godkjenne veiledere, prosjektbeskrivelser og fremdriftsplaner, følge opp fremdrift for ph.d.-kandidater, oppnevne bedømmelseskomiteer, avgjøre saker som angår den enkelte student og disponere tildelte midler.

Fra fakultetenes doktorgradsutvalg foreligger en stor mengde referater dokumentert. Et av fakultetene med ph.d.-studier har ikke dokumentert referater, men det skyldes kanskje at det aktuelle ph.d.-studiet er så vidt nystartet, at det ikke har vært gjennomført møter i utvalget. De øvrige referatene inneholder: orienteringssaker om ph.d.-studier ved fakultetene, orienteringer om nye søknader om oppretting av

ph.d.-studier og dokumentasjon på at utvalgene har behandlet saker i henhold til mandatet. De har oppnevnt bedømmelseskomiteer, fattet vedtak i søknad om opptak til enkeltstudier, godkjent eksterne ph.d.-kurs og framdriftsrapporter er kort omtalt/diskutert. Det fremgår også at det er innført midtveiseevaluering av ph.d.-kandidatens prosjekter. Komiteen ser ikke hva som kommer ut av dette med tanke på kunnskap om kvaliteten i forskerutdanningen eller av læring i organisasjonen.

Høgskolen har dokumentert framdriftsrapporter i et stort omfang - fra både ph.d.-kandidater og fra veiledere. At fremdriftsrapportering utføres er kort omtalt i et referat fra et av fakultetenes utvalg. Komiteen kan også se at ansvaret for å følge opp fremdrift for den enkelte ph.d.-kandidat er lagt til fakultetenes doktorgradsutvalg. Slik fremdriftsrapportering kan også være en kilde til informasjon om kvalitet i utdanningen, men komiteen kan ikke se at materialet analyseres eller gjennomgås nærmere i så henseende. Under intervjuene med representanter for doktorgradsutvalgene var det heller ingen som kunne svare på hva en gjorde med det innsamlede materialet. Når en samler inn så mye informasjon, må det tilbakeføres konklusjoner/resultater fra gjennomgangen av framdriftsrapportene til både veiledere og ph.d.-kandidater (og til institusjonen). Utvalget må også vurdere om informasjonen tyder på at det finnes problemer som går igjen i rapportene og eventuelt finne tiltak som kan avhjelpe disse.

Komiteen mener det er bra at det finnes *ett* mandat som følges av alle fakultetenes doktorgradsutvalg. Det gir grunnlag for å sammenligne fakultetenes forskerutdanning på tvers. Agendaer for møter kan gjerne standardiseres for å legge forholdene til rette i enda større grad å sammenligne kvalitet i for eksempel opptak til ph.d.-studier på tvers av fakulteter. Det er gode muligheter for dette i en så vidt lite omfattende og oversiktlig doktorgradsutdanning som HiOAs. Komiteen mener at DGU her kan ha en aktiv og samordnende funksjon.

Komiteen registrerer også som positivt at det eksisterer en informativ håndbok for opptatte ph.d.-kandidater ved HiOA. Det er et godt kvalitetssikrende element i forvaltning av forskerutdanningen.

I overgangsfasen for kvalitetssikringssystemet, hvor det har vært de to tidligere høgskolenes systemer som har fungert, er det dokumentert spredt og usystematisk rapportering om status i enkelte av ph.d.-studiene. SPS rapporterer om en positiv utviklingen av eget doktorgradsprogram, om god søkning, om avviking av disputaser og at det utføres evaluering av kursene som tilbys. Tilbakemeldingen er at kursene får god til svært god vurdering av de aller fleste kandidatene i studiet. Selv om en tar i betraktning det relativt lille omfanget av kandidater ved HiOA, mener komiteen en kunne forvente et mer omfattende analyse- og vurderingsarbeid. Komiteen kan ikke se at det formulerte målet om en utviklingsdimensjonen ved det nye systemet er tilstede i dette kvalitetsarbeidet. Den spredte informasjonen indikerer at det utføres et kvalitetssikrings- og forvaltningsarbeid snarere enn et fremtidsrettet kvalitetsarbeid som har muligheter til å bidra til utvikling av kvaliteten i forskerutdanningen.

Komiteen kan ikke se at det er godtgjort i tilstrekkelig grad at kvalitetsarbeidet som er gjennomført i forbindelse med forskerutdanningen fremskaffer tilstrekkelig kunnskap om kvaliteten i ph.d.-studiene. Selv om forskerutdanningen er relativt nystartet ved HiOA, hvor flere av studiene nylig har gjennomgått akkrediteringsprosesser med eksterne komiteer, forventes det et mer relevant kvalitetssystem for forskerutdanningen.

Oppllegg for kvalitetssikring av forskerutdanningen i det nye kvalitetssikringssystemet

Det nye kvalitetssystemet har utover presisering i formålet for systemet og et oppllegg med en utvalgsstruktur, ingen ytterligere presiseringer som angår sikring og utvikling av kvaliteten i forskerutdanningen. Indikatorsettet som foreligger har studentens (og ikke ph.d.-kandidatens) oppfatning av kvalitet som fokus, og evalueringers-, rapporterings- og oppfølgingsrutiner har innretning mot studier i første og andre syklus. Systemet legger også opp til å evaluere samfunnsrelevans gjennom arbeidslivsundersøkelser og kandidatundersøkelser, og å foreta ekstern evaluering av gradsstudier. Dette gjelder også antagelig for forskerutdanningen, men komiteen har ikke sett eksempler på dette.¹¹

Komiteen ser det som viktig at forskerutdanningen tydeligere bør være en del av det nye KS-systemet, gjerne med indikatorer tilpasset forskerutdanningen og tilpassede rutiner for evaluering, informasjonsinnhenting og rapportering også om denne delen av høgskolens utdanning. Det bør tas hensyn til omfanget av forskerutdanningen ved utarbeiding av indikatorer og rutiner mm for å sikre kvaliteten. En (regelmessig) evaluering av kursene i opplæringsdelen bør også vurderes, da dette ikke er dokumentert utført eller planlagt utført for all studiene.

Komiteen har også merket seg at det i høgskolens utkast til rapportering¹² til Kunnskapsdepartementet i risikovurderingen av måloppnåelse, uttrykkes høy risiko for at målene som er satt for forskerutdanningen ikke vil nås. For komiteen er det ikke godtgjort hvilken informasjon, analyser, vurderinger og forslag til tiltak som rapporteres særlig fra fakultetene til styret angående forskerutdanningen. I lyset av risikovurderingene som er gjort, mener komiteen at det burde vært tydeligere hva og hvordan fakultetene og utvalgene hadde rapportert om kvaliteten i forskerutdanningen, og dette styrker komiteens oppfatning om at det både må skapes tydeligere strukturer og utvikles en felles kultur for å sikre og utvikle kvalitet i forskerutdanningen. Særlig bør det legges vekt på at denne informasjon tilflyter styret, gitt den strategiske betydningen dette har for utviklingen av institusjonen.

Arbeidet som foregår i forbindelse med prosjektene om dannelsesplattformen og fremragende profesjonskvalifisering har relevans for kvalitetsarbeidet knyttet til forskerutdanningen. Dette er områder som vil kunne styrke utviklingen av kvalitet og profil også for forskerutdanningen. Komiteen møtte liten kjennskap til disse prosjektene under intervjuene, og høgskolen har en jobb å gjøre her for å integrere og forankre dette sterkere i høgskolens forskerutdanningsmiljøer. Komiteen har merket seg at det er etablert en nyttig informasjonsside om programmet for fremragende profesjonskvalifisering på SPS's websider. Det var imidlertid ingen prosjekter med direkte tilknytning til forskerutdanningen blant de innleggene/oppslagene som fantes om kvalitetsarbeid i utdanningene.

Komiteen mener på bakgrunn av gjennomgangen at høgskolen ikke har godtgjort hvilken kunnskap kvalitetssystemet har frembrakt om kvaliteten i forskerutdanningen. Komiteen ser på den andre siden at det foregår et godt forvaltningsmessig arbeid i utvalgene for å utarbeide og forvalte et rammeverk for kvalitetssikring av forskerutdanningen. Det systematiske arbeidet med kvalitet med tanke på rapportering, analyse, vurdering og iverksetting av tiltak har likevel ikke tilstrekkelig oppmerksomhet ved HiOA. Komiteen er klar over at mange av miljøene er i en oppbyggingsfase, men institusjonen må

---

¹¹ HiOA opplyser i tilbakemeldingen på utkast til rapport fra NOKUT, at evaluering av samfunnsrelevans gjelder for alle tre sykluser.

¹² Utkast sendt til NOKUT 4.2.2014

utvikle både en bedre tilpasset struktur i det nye kvalitetssystemet, og en tydeligere kultur for kvalitetsarbeid i forskerutdanningen.

Komiteen er opptatt av at rapporteringen til styret må styrkes, og at det foretas en avklaring av ansvaret mellom utvalgene som er involvert i kvalitetsarbeid. Komiteen mener en bør påse at kvalitetssystemet tilpasses til omfanget av høgskolens forskerutdanning.

4 Kvalitetssikring av mastergradsstudier, belyst nærmere ved kvalitetsarbeid i to utvalgte mastergradsstudier

4.1 Innledning

Ved HiOA er det per høstsemesteret 2012 registrert om lag 1600 mastergradsstudenter fordelt på 21 mastergradsstudier. Mastergradsstudentene utgjør en andel av totalt antall studenter ved HiOA på om lag 9 %. Studentene er jevnt fordelt på mastergradstudier mellom tre fakultet, mens det fjerde fakultetet TKD har betydelig færre studenter på dette nivået enn de andre. Det fremkommer i dokumentasjonen at det er et viktig mål for fakultetene å tilby sammenhengende løp for studenter, fra bachelor til master og til phd. Tradisjonelt har første syklus vært hovedaktiviteten ved høgskolen, og også ved de to høgskolene som er fusjonert til HiOA.

Den innsendte dokumentasjon som gjelder for hele HiOA er grunnlaget for gjennomgangen av kvalitetssikring av mastergradsstudier ved HiOA. I tillegg til dette kommer dokumentasjon om kvalitetsarbeid og kvalitetssikring i to utvalgte mastergradstudier fra to fakultet: mastergradsstudiet i skolerettet utdanningsvitenskap (LUI) og mastergradsstudium i sykepleie – klinisk forskning og fagutvikling (HF). Det er gjennomført intervjuer med studenter og ansatte i de to mastergradsstudiene. Disse to mastergradstudiene hadde per høst 2012 henholdsvis 36 og 21 registrerte studenter¹³.

Mastergradsstudiet i skolerettet utdanningsvitenskap (ved LUI) ble opprettet i 2005 under navnet «master i grunnskolelærere» ved den daværende Høgskolen i Oslo. Studiet var rettet mot grunnskolelærere. Etter en gjennomgang av studiet i 2011, endret det navn til dagens «skolerettet utdanningsvitenskap». Bakgrunnen var dels å oppnå større enhetlige betegnelser vis a vis det nyopprettede ph.d.-studiet i utdanningsvitenskap for lærerutdanning, og at kandidatene ikke lenger bare fikk arbeid i grunnskolen. Studiet er i dag bygget opp med to felles kurs: ett i fagdidaktikk og ett i vitenskapsteori og forskningsmetoder. Studiet består videre av en fagfordypning av ett semesters varighet, og en masteroppgave på 60 studiepoeng. Fagfordypningen er ment som en spesialisering i fagområdet og dermed som en forberedelse for arbeidet med masteroppgaven. Det kan i dag velges mellom åtte fagfordypninger, og høgskolen har registrert at dette har gitt flere søkere til studiet. Det er i studiet også krav til gjennomføring av ti dagers praksis.

Mastergradsstudiet i sykepleie – klinisk forskning og fagutvikling tok opp de første studentene høsten 2005. Det het opprinnelig masterstudium i klinisk sykepleievitenskap. Studiet legger vekt på skoloring i vitenskapelig tenkning og forskningsmetode. Det kan gjennomføres på hel- eller deltid. Yrkeskarrieren kan være stillinger i spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten, der

---

¹³ Kilde: DBH

pasientsituasjonene er komplekse og krav til beslutningsdyktighet og ansvarlighet står sentralt, eller videre forskerkarriere.

4.2 Systematisk kvalitetsarbeid i mastergradsstudier – belyst nærmere ved kvalitetsarbeid i mastergradsstudiet i skolerettet utdanningsvitenskap og i mastergradsstudiet i sykepleie – klinisk forskning og fagutvikling

I overgangsfasen for kvalitetssikringssystemet ved HiOA (2011-13) har systemet ved HiOA vært basert på to separate system fra de to tidligere institusjonene. Den innsendte dokumentasjonen fra HiOA har spredt informasjon om kvalitetsarbeid i forbindelse med mastergradsstudier siden NOKUTs forrige evaluering av kvalitetssystemet. Rapportene er ofte refererende i fremstillingen, og komiteen mener de ikke i tilstrekkelig grad bidrar til at institusjonen får den nødvendige kunnskap om kvaliteten i mastergradutdanningen. Komiteen har derfor i dette kapitlet forsøkt å sammenstille og organisere den informasjonen som finnes spredt rundt i HiOAs rapporter. Dette er gjort for å få en bedre oversikt over kvalitetsarbeidet i forbindelse med mastergradsstudier.

Høgskolen har også sendt inn egen dokumentasjon fra kvalitetsarbeidet i de to uvalgte mastergradsstudiene. Høgskolens nye kvalitetssystem har nye krav til kvalitetsarbeidet for mastergradstudier, men dette systemet er ikke implementert eller tatt i bruk.

Rekruttering og gjennomstrømming

I studie kvalitetsrapporten for 2010-11 for HiO fra fakultet LUI omtales en utredning om plan for utvikling av mastergradsstudier ved fakultetet. Utredningsarbeidet er igangsatt av dekan på bakgrunn av et styrevedtak om gjennomgang av (de den gang) eksisterende mastergrader, og utredning av modeller for mer samordning av eksisterende mastergrader innenfor helsefaglige, sosialfaglige og pedagogiske områder ved HiO. Arbeidsgruppen som har hatt ansvaret for utredningen, har gjennomgått mastergradene ved LUI-fakultetet, og peker bl.a. på at rekrutteringen og gjennomstrømmingen er god. Arbeidsgruppens rapport påpeker at dette funnet er i strid med premisene for HiO-styrets bestilling, som tok utgangspunkt i at mastergradsstudiene hadde svak rekruttering og gjennomstrømming. Arbeidsgruppen har arbeidet med å utrede en mulig modell for samarbeid, samordning og fellesopplegg for mastergradene ved fakultetet, og konkluderer med å foreslå tre områder hvor det ut fra faglige og ressursmessige hensyn kan være mulig med samarbeid. Komiteen mener utredningen er et godt eksempel på kvalitetsarbeid, og den har interessante refleksjoner og drøftinger. Den representerer også en korrigering av oppfatningen (i alle fall ved dette fakultet) om generelt uøkonomiske mastergrader med svak rekruttering og gjennomstrømming på daværende HiO. Det rapporteres faktisk at det er flere studenter enn det er planlagt for, på flere av mastergradsstudiene.

Bestillingen fra styret dokumenterer interesse for kvaliteten i mastergradene i det tidligere styret for HiO, men komiteen har ikke sett eksempler på hva styret og fakultetsledelsen har fått av tilbakemeldinger i saken, og hvordan oppfølgingen har vært. Får slike utredninger ressursmessige konsekvenser, og hvilke tilbakemeldinger er evt. gitt til utredningsgruppen? Komiteen mener det er viktig å føre slike igangsatte arbeider frem til tydelige beslutninger slik at tiltak kan iverksettes. Det er også viktig at evt. resultater av tiltak rapporteres til ledelsen og styret og også tilbake til dem som har utført arbeidet. På den andre siden ser komiteen at arbeidet med å skape samarbeid mellom

mastergradstudier ved HiOA er rapport nylig i Rapport og planer for 2012, noe som kan indikere at det fortsatt pågår et arbeid med å skape samarbeidsarenaer for å styrke kvaliteten i mastergradstudiet.

I studiekvalitetsrapporter fra de fire fakultetene i perioden 2011-2013, og i studiekvalitetsrapporter fra de to tidligere institusjonene HiO og HiAK, finnes det spredt dokumentasjon på kvalitetsarbeid i tilknytning til mastergradsstudier. Rekruttering og gjennomføringsproblematikk (fracfall) er omhandlet flere steder. Det rapporteres om at det ved ett fakultet har vært svak rekruttering til masterstudiene. Ved SPS rapporteres det også om dårlig rekruttering og gjennomføring på mastergradsstudiet. Det ble besluttet å ikke ta opp flere studenter og etter hvert ble det aktuelle studiet nedlagt. Et annet sted rapporteres det også om for svak rekruttering, og det trekkes den konklusjon at masterstudiene er kostbare å drive. Det er også rapportering om stort fracfall i enkelte mastergrader i denne perioden. Videre finnes det eksempel på rapportering om opptakstall og strykprosent ved ett av fakultets mastergradsstudier, men tallene følges ikke av analyser og forslag til tiltak. Komiteen kan ikke se at det er gjort forsøk på å analysere informasjon som er innsamlet med sikte på å fremskaffe en bred og systematisk kunnskap om kvaliteten i mastergradsstudier ved HiOA. Det er ikke eksempler på at ledelsen har gitt tilbakemeldinger eller respons på innholdet i kvalitetsarbeidet i forbindelse med mastergradsstudier.

I Rapport og planer for 2012-13 rapporteres det om at 35 % av studentene på mastergrader gjennomfører på normert tid og at andelen har vært synkende. For bachelorgrad er andelen som fullfører på normert tid til sammenligning på 50 %. Komiteen mener det er bra at det er utført kvalitetsarbeid når det gjelder rekruttering til og gjennomføring av mastergradsstudier, hvor det særlig for dette området er innsamling av informasjon som er dokumentert. Komiteen vil påpeke at analysene av materialet er stort sett er fraværende, og dermed er det for komiteen vanskelig å så hvilke tiltak som evt. er gjennomført eller vurdert gjennomført. Komiteen oppfatter at dette er en svakhet ved kvalitetsarbeidet.

Fordelen med studiekvalitetsrapporter er at en har mulighet til å sammenligne informasjon om kvalitet i studiene på tvers av fakulteter, og dette mener komiteen ville kunne være spesielt nyttig og aktuelt for mastergradsstudier, hvor omfanget av studietilbud og antallet studenter tross alt er begrenset. Høgskolen bør se nærmere på dette, og vurdere hva en kan gjøre for å styrke analysevirksomheten. For mastergradsstudier bør høgskolen vurdere å sammenstille informasjonsgrunnlaget fra alle mastergradsstudiene ved HiOA. Et alternativ til å gå på tvers av fakulteter, er å evaluere mastergradsstudiene i sammenheng med det samlede studieløpet fra bachelor til phd i det aktuelle faget. Begge løsningene vil gi et bredere kunnskapsgrunnlag for vurdere kvaliteten i mastergraden(e).

Deltagelse i pågående FoU-prosjekter for mastergradsstudenter

Et tema som går igjen i dokumentasjonen fra HiOA er at det rapporteres om mastergradsstudentenes deltagelse i forskingsprosjekter og/eller pågående FoU-prosjekter ved høgskolens fakulteter. I disse prosjektene får studentene utføre masteroppgaven innen et FoU-prosjekt. Det rapporteres at dette gir gode resultater for studenten og fagmiljøet. Dette synes å være viktig for flere av mastergradsstudentene, og det rapporteres ofte om dette fra fakultetene. Det er også rapportert om mastergradsstudenter som inkluderes i forskergrupper. Selv om det ofte rapporteres om FoU-prosjekter for mastergradsstudenter, er det få sammenstillinger og analyser av hvordan dette påvirker kvaliteten i utdanningen. Komiteen mener at høgskolen bør se nærmere på hvordan dette kan sikre og utvikle kvaliteten i mastergradsstudiene. For institusjonsledelsens arbeid med profilen for

institusjonen, ville det kunne være interessant å knytte kunnskaper om sammenhengen mellom FoU-tilknytning og kvaliteten i studiet til noen av de tverrgående prosjektene ved HiOA om dannelse og fremragende profesjonskvalifisering.

Komiteen ser at det nye kvalitetssystemet har prioritert dette temaet ved at det er opprettet som en kvalitetsindikator. Indikatoren er benevnt «Antall studenter som deltar i FoU-prosjekt i løpet av studiet», og skal første gang skal måles i 2015. Den er i systembeskrivelsen oppført som en indikator for læringskvalitet.

Godkjenning og evaluering av mastergradstudier og kurs/emner

En viktig del av HiOAs kvalitetssikring av mastergradsstudier er det sentraliserte opplegget for godkjenning av studieplaner og emneplaner for mastergradsstudier, og for godkjenning av vesentlige endringer i de sammen planene. Det ligger i det sentrale studieutvalgets mandat å foreta disse godkjenningene. Utvalget er ledet av prorektor for studier og regional forankring og består videre av fire prodekaner for utdanning fra fakultetene, en representant for teknisk-administrativ personale fra fakultetene, to studentrepresentanter og en ekstern representant.

Det er dokumentert aktivitet i utvalget, og det er fattet vedtak i flere saker som angår godkjenninger. Det foreligger også referater som dokumenterer gode diskusjoner. Det fremgår av referatene at det har vært saker med underkjenninger av studieplaner og emneplaner. Det har også vært fattet vedtak om fastsetting av engelske betegnelser for masterstudier og ført diskusjoner med fagmiljøene om innhold i og utforming av læringsutbyttebeskrivelser og profilen i studieplaner. Utvalget fremstår som effektivt, drøfter kvalitetsutfordringer i studietilbud og gir anledning for institusjonen til å føre tilsyn med egne mastegradstilbud. Komiteen ser at et slikt sentralt myndighetsorgan, som det sentrale studieutvalget, bidrar til å sikre kvalitet i mastergradsstudier på tvers av fakultetene. Fakultetet har egne studieutvalg som har myndighet til å godkjenne studieplaner på bachelorgradsnivå.

I mandatet til det sentrale studieutvalget inngår også at det skal være rådgivende overfor institusjonsledelsen. Komiteen har ikke sett eksempler/dokumentasjon på slik rådgivning angående mastergradsstudier, og er kritisk til dette. Det svekker kvalitetsarbeidet at det hverken utføres oppsummerende analyser eller vurderinger om kvaliteten i mastegradstudier. Komiteen mener det burde vært tydeligere skriftlig dokumentasjon på at denne delen av mandatet var oppfylt.

Masterstudiet i sykepleie - klinisk forskning og fagutvikling har gjennomgått en ekstern evaluering av hele studiet i 2012. Fagfellepanelet som evaluerte studiet var i sin helhet eksternt. Arbeidet er dokumentert med en rapport. Hovedfunnene i den eksterne evalueringen var at studiets profil og tittel ble oppfattet som diffus og uklar, og var vanskelig å konkretisere. Panelet hadde også klare oppfatninger om at målet for masterutdanningen også var for diffust. Skal utdanningen kvalifisere til videre forskning, eller skal den gi kunnskaper som igjen kan styrke de praktiske pleie- og omsorgsferdigheter/kunnskaper? Panelet hadde også kritiske bemerkninger til den lave fullføringsgraden for studiet, til nytteverdien av utdanningen i et jobbmarked og til kvalitetssikringen av utdanningen. Det ble foreslått en rekke tiltak for å rette opp situasjonen. Rapporten fremstår som omfattende og grundig og den er fulgt opp med internt arbeid med å utvikle en forbedret studieplanen for masterstudiet. Resultatet er bl.a. en ny revidert studieplan og et nytt navn på mastergraden. Komiteen kan se av dokumentasjonen at denne eksterne evalueringen er dokumentert fulgt opp på en grundig måte, og mener det er viktig at det gjennomføres eksterne evalueringer av høyskolens mastergradsstudier med jevne mellomrom.

Delemner i masterstudiet i sykepleie er evaluert av studentene, men med relativt få respondenter. Evalueringen er oppsummert på et enkelt skjema. Det er videre dokumentert at det er gjennomført regelmessige evalueringsmøter med studentene i masterstudiet i sykepleie, og det foreligger oppsummeringer fra disse møtene.

Masterstudiet i sykepleie har også dokumentert at det avholdes regelmessige samarbeidsmøter for de ansatte som bidrar inn i studiet, og det er ført referater fra disse møtene. Møtene tar opp faglige spørsmål og spørsmål om veiledning mm. Komiteen mener det er viktig at dette lokale kvalitetsarbeidet foregår regelmessig, og at innholdet gjøres tilgjengelig for flere ved referater.

Mastergradsstudiet i skolerettet utdanningsvitenskap har gjennomført en studentevaluering av hele studiet i desember 2013. Spørsmålene som er benyttet i evalueringen er basert på tilsvarende evalueringer av grunnskolelærerutdanningen. Spørsmålene berører: veiledning, informasjon, vurderingsformer i studiet, studentenes motivasjon og deres fremtidsplaner. Hovedkonklusjonen er at de fleste studentene er fornøyd med studiesituasjonen, og at de kan tenke seg å anbefale studiet til andre. Sammenlignet med resultatene fra grunnskolelærerevalueringer er resultatene mer positive i masterstudiet. Svarprosenten er på 42,8 %, og det er planlagt at resultatene i evalueringen skal drøftes videre med fagpersonalet, studenter og ledergruppen i instituttet. Eventuelle tiltak skal først iverksettes fra og med studieåret 2014-15.

Det er også dokumentert at et av kursene i mastergradsstudiet i skolerettet utdanningsvitenskap er evaluert av studentene høsten 2013. Svarprosenten var 48 %. Hovedkonklusjonen er at det gis en positiv evaluering av både kursets opplegg og gjennomføring.

Det er forholdsvis få respondenter i begge de over nevnte evalueringene, noe som gjør det vanskelig å trekke for bastante konklusjoner. Kanskje kan det være aktuelt for fakultetene å vurdere å evaluere mastergradsstudiene *også* i en vertikal sammenheng, fra bachelor via mastergrad til phd, for å sikre sammenheng, innhold, oppbygging og nivå i hele utdanningsløpene.

Komiteen har også registrert at det i tillegg innhentes informasjon fra flere andre evalueringsformer: bl.a. gjennomføres det dialogmøte med studentene for å sikre kvaliteten i utdanningen i sykepleie. Dette er også dokumentet oppsummeringer fra evalueringsmøter med studentene. Dette er et godt supplement til de tradisjonelle skjemabaserte studentevalueringene når det er få studenter i gruppen, slik det er for mastergradsstudiene.

Evalueringen er et godt eksempel på at det foregår lokalt kvalitetsarbeidet. Komiteen kan ikke se at kunnskapen som er innhentet gjennom dette kvalitetsarbeidet sammenstilles med annen informasjon og utnyttes av institusjonen til å sikre og utvikle kvalitet i mastergradsstudier ved HiOA.

Opplegg for kvalitetssikring av mastergradsstudier i det nye kvalitetssikringssystemet

HiOAs nye kvalitetssystem inkluderer kvalitetssikring av mastergradsstudier i arbeidet med å godkjenne nye program- og emneplaner og vesentlige endringer i studier/emner på mastergradsnivå. I følge systembeskrivelsen er ansvaret og myndighet i dette arbeidet lagt til studieutvalget på institusjonsnivå (og ikke studieutvalget på fakultetsnivå). Studieutvalget på fakultetsnivå skal behandle rapportering på kvalitetsindikatorerne i det nye systemet.

Utover dette er kvalitetssikring av mastergrader ikke adskilt fra øvrige studier i systembeskrivelsen. Det betyr at tilsynssensorrollen/ordningen gjelder for mastergrader. Tilsynssensorordningens

hovedoppgave er å sikre at grader oppnådd ved HiOA holder høy kvalitet og følger standard, sammenlignet med grader oppnådd ved andre høyere utdanningsinstitusjoner. Komiteen kan ikke se at ordningen er i bruk.

Det fremgår av systembeskrivelsen at *hele* studieprogram skal evalueres jevnlig av studentene, og hvert studentkull skal evaluere eget studieprogram minst en gang i løpet av tiden som student. Det er laget forslag til utforming av slike studentevalueringer i den elektroniske verktøykassen på HiOAs nettside. Det er også et eget punkt om ekstern evaluering av gradsstudier. Dette baserer seg på at enten fakultetene selv foreslår hele studieprogram som skal gjennomgår ekstern evaluering, eller at institusjonsledelsen fremmer forslag. Det vises i systembeskrivelsen til egne retningslinjer for behandling av slike evalueringer. Komiteen har kun sett at dette er operativt i et begrenset omfang.

For programkvalitet er det utarbeidet i alt fire egne indikatorer i det nye indikatorsettet. Disse er: studentenes evalueringer av samsvar mellom læringsutbyttebeskrivelsene, arbeidsformer og vurderingsformer i emner og program, studentenes tilfredshet med tilrettelegging for internasjonalisering ute og hjemme, studentenes kjennskap til relevant FoU-arbeid ved egen institusjon (både nasjonalt og internasjonalt) og andel førstestillinger (årsverk) per studieprogram. Alle indikatorene har angitt en tilhørende målemetode og målefrekvens.

Systemet legger også opp til å evaluere samfunnsrelevans gjennom arbeidslivs- og kandidatundersøkelser. Heller ikke dette kan komiteen se er tatt i bruk.

Komiteen kan se at det i sum leges opp til å innhente informasjon om kvalitet i mastergradsstudier fra mange kilder i det nye kvalitetssystemet, og komiteen mener dette er en prisverdig ambisjon. Komiteen mener det nå er helt avgjørende at systemet tas i bruk, slik at det systematiske kvalitetsarbeidet rundt mastergradsstudier blir konkret og nyttig. I andre runde av NOKUTs evalueringer av kvalitetssystemer forventes det at systemet er i bruk.

Det nye systemet beskriver videre et opplegg for programrapportering. Slike rapporter skal inneholde en oppsummering av tiltak som er gjennomført og hvilke som er planlagt, og de skal utarbeides årlig. Det er instituttleders ansvar. Behandling av rapportene skal skje i fakultetenes studieutvalg og skal publiseres på HiOAs nettsider. Systemet sier at rapporten fra tilsynssensor også skal legges frem årlig. Det er bestemte krav til innhold i også denne rapporten.

Komiteen oppfatter at det nye systemet er ambisiøst og at det har muligheter til å gi et bredt informasjons- og analysegrunnlag for å fremskaffe kunnskap om kvaliteten i mastergradsstudier ved HiOA. Det gir også et grunnlag for å iverksette tiltak, men med relativt få mastergradsstudenter bør høgskolen vurdere også å aggregere informasjon fra flere studier sammen og kanskje på tvers av fakulteter, for å oppnå en bredere kunnskapsbase. Komiteen oppfordrer også høgskolen til å vurdere om det bør utarbeides et enda mer tilpasset system for kvalitetssikring- og utvikling av mastergrader, som er ressurseffektivt og som kan sikre evalueringer av profil, relevans og attraktivitet av hele mastergrader.

Komiteen understreker at kun deler av det nye systemet er i bruk. Studieutvalget er i arbeid, og har dokumentert aktivitet. Utvalget har utført myndighetsoppgaver i tråd med mandatet. Det er i liten grad dokumentasjon på utviklingsrettede tiltak, og analyser og vurderinger er i liten grad dokumentert. Det er ikke gjennomført mange eksterne evalueringer, og for mastergradsstudiene del kan ikke komiteen se noen dokumentasjon på hvor mye rapportering som tilflyter styret/institusjonsledelsen. Komiteen

vil også bemerke at den ikke har sett eksempler på at rapporter fra tilsynssensor er brukt aktivt i dagens kvalitetsarbeid ved høgskolen. Komiteen oppfordrer også høgskolen til å vurdere å inkludere informasjon om systemet for rapportering og beslutninger knyttet til studieporteføljestyling, som av dokumentasjonen for øvrig fremstår som sentralt i det fremtidige kvalitetsarbeidet ved høgskolen, men som ikke er tematisert i det nye kvalitetssystemet. Komiteen savner et tydeligere opplegg for evt nedlegging av studietilbud. Hvem skal ha ansvar for dette, og hvilke kriterier skal ligge til grunn for slike vurderinger?

De tverrgående prosjektene om HiOAs dannelsesplattform, og målet om å tilby fremragende profesjonskvalifisering er ikke tematisert i noe av kvalitetsarbeidet som er dokumentert for mastergradsstudier. Under intervjuene var det liten grad av bevissthet om disse prosjektene. Komiteen oppfordrer HiOA til å styrke integrasjonen av disse utviklingsrettede prosjektene i det systematiske kvalitetsarbeidet også knyttet til mastergradsstudier.

Ett av de to fakultetene hvor komiteen har sett årsplan for 2013-15 har en kort omtale av at satsinger fremover skal kjennetegnes av innsats i bl.a. «program for fremragende profesjonskvalifisering» med planlagt oppstart høsten 2013 (LUI). Komiteen støtter dette og mener høgskolen bør knytte satsingen til et systematisk kvalitetsarbeid, og evt. å evaluere effekten av implementeringen av programmet på kvaliteten i fakultetets bachelor-, master- og ph.d.-studier.

5 Kvalitetssikring av praksisstudier, belyst ved kvalitetsarbeid i ett utvalgt bachelorstudium

5.1 Innledning

Kvalitetssikring av praksisstudier omfatter et stort antall studenter som har praksis som del av studiene og er således av stor betydning for HiOA. Det er store forskjeller mellom utdanninger når det gjelder omfang og opplegg for praksis, basert på ulike tradisjoner og rammeplaner i profesjonsutdanningene. Det er stort institusjonelt fokus på temaet, noe som er reflektert i det igangsatte arbeidet med en institusjonsovergrepene dannelsesplattform, og med programmet fremragende profesjonskvalifisering, som begge berører spørsmålet om kvalitet i praksisstudier.

For å belyse kvalitetssikring av praksisstudier nærmere har komiteen valgt å undersøke kvalitetsarbeid i praksisdelen i Bachelor i sykepleie. Sykepleierutdanningen bygger på nasjonal rammeplan og forskrift for sykepleierutdanning. Rammeplanens hovedintensjon er å sikre at landets sykepleierutdanninger blir enhetlige og likeverdige, med et ensartet faglig nivå. Praksisutdanningen er regulert i den samme rammeplanen. Sykepleierutdanningen er den utdanningen med klart mest praksis i studiet og om lag 50 % av studiene er praksis. Høgskolen tilbyr i dag Bachelor i sykepleie ved to studiesteder, ved Kjeller i Akershus og Pilestredet i Oslo, og skal fra høsten 2014 også tilby studiet i Sandvika i Akershus. De to studiestedene på Kjeller og i Pilestredet representerer de to tidligere høgskolenes sykepleieutdanning. Utdanningen tilbys både som deltids- og heltidsstudium og hadde per høst 2012 om lag 1700 registrerte studenter fordelt på de to studiestedene¹⁴.

---

¹⁴ Kilde: DBH

Sykepleierstudiet ved HiOA har de senere årene hatt gode søkertall og arbeidsutsikter for kandidatene. Samtidig fremkom det under intervjuene at det er en stadig større utfordring å skaffe praksisplasser, særlig i Oslo, blant annet grunnet strukturelle endringer i helsektoren de senere årene.

Det fremkom også under intervjuene at det de senere årene er gjennomført omfattende kvalitetsarbeid i forbindelse med å innføre læringsutbyttebeskrivelser for studiet. Sykepleieutdanningen har også nylig vært gjennom en større programendring, hvor siste del av endringene skal implementeres i 2014. Samtidig med programendringene er det innført nye evalueringsrutiner som også omfatter praksisemner.

I NOKUTs studiebarometer¹⁵ kommer det frem at studentene ved Kjeller er langt mere tilfredse med kvaliteten på utdanningen enn studentene ved Pilestredet. Noe av forklaringen som ble gitt fra høgskolens ansatte under intervjuene, var størrelsesforskjellen mellom de to studiestedene og kompleksiteten og utfordringene knyttet til praksisplasser i Oslo.

5.2 Kvalitetssikring av praksisstudier i Bachelor i sykepleie

NOKUT har mottatt omfattende dokumentasjon som viser at det er utført systematisk kvalitetsarbeid for praksisstudier, i overgangsfasen for kvalitetssikringssystemet og siden forrige evaluering utført av NOKUT. Begge studiestedene har lagt frem egne kvalitetssystemer som omfatter kvalitetssikring av praksisstudiene.

Studivestedet Kjeller har utarbeidet en kvalitetshåndbok som i dokumentasjonen omtales som et vedleggshefte til programplanene for bachelor i sykepleie. Praksis og praksisstudier har en viktig plass i heftet, og det finnes informasjon om: tildeling av praksisplasser, deltagelse for studenten i praksisstudier, om arbeidsantrekk, prosedyre ved ikke bestått praksis, om skikkethetsvurdering, beskrivelse av ansvar og oppgaver for høgskolen, avdeling, lærer, praksissted, sykepleier og student, retningslinjer for pasientdata og pasients anonymitet ved oppgaveskriving, retningslinjer for opplæring og håndtering av legemidler, skjemaer for bekreftelse på veiledning av student, kvalitetssikring av utenlandsopphold og retningslinjer til tilsynsenssens arbeid. Komiteen vil berømme grundigheten i opplegget med en slik håndbok/hefte, og mener den kan utgjøre et viktige kvalitetssikrende element for praksisdelen av sykepleiestudiet.

Studivestedet Pilestredet har på sin side i overgangsfasen 2011-2013 utarbeidet et eget kvalitetssikringssystem for Institutt for sykepleie. Siktemålet med dette systemet er primært å utvikle kvaliteten i utdanningene, men det skal også ivareta en kontrollfunksjon. Systemet omfatter et opplegg for evaluering av emner og studier, med både studentevalueringer og eksterne evalueringer. For deltidsutdanningene eksisterer det et eget kvalitetssikringssystem. Avsnittet inneholder tre underpunkter som omtaler nøkkelfaktorer i kvalitetsarbeidet med praksis: møter med praksisfeltet på overordnet nivå (møter med helseforetakene, inngåelse av praksisavtaler, samtaler om innhold og kvalitet i praksisstudiene), møter med de enkelte praksissteder (tilbakemeldinger fra praksisfeltet, evaluere praksissteder og vurdere kvalitetsforbedrende tiltak) og utvikling i nøkkeltall (antall trekantsamtaler, veilederkurs og pedagogiske prosjekter).

---

¹⁵ NOKUT omtaler barometeret slik: Studiebarometeret viser studentenes oppfatninger om studiekvalitet. Portalen skal være et verktøy for potensielle studenter, nåværende studenter og institusjoner som ønsker informasjon om studentenes syn på kvalitet. Se mer: www.nokut.no

Komiteen har sett eksempler på at systemet har vært i bruk, ved dokumenterte studentevalueringer av praksisperioder (gruppevis, questback enkeltstudenter), sykepleieres evaluering av studentenes praksisperiode og oppsummeringer og gjennomganger av evalueringsresultatene fra fagmiljøets side. Det er også dokumentert eksempler på referater fra «trekantsamtaler» mellom sykepleiestudent, representant fra praksisplassen og en av høgskolens ansatte. Under intervjuene ble disse samtalene trukket frem som et av de viktigste forane for å diskutere og evaluere innhold og kvalitet i praksisen. Trekantsamtalene synes å ha flere formål: de er viktige for å evaluere enkeltstudentens praksisopphold og fremdrift, men synes også å være en arena og et verktøy for å evaluere kvaliteten i praksisstudiene mer generelt.

Komiteen erfarte under intervjuene at de forskjellige gruppene var godt kjent med kvalitetssikringsarbeidet og at det var et innarbeidet og utprøvd system som var i bruk og som var godt kjent blant studenter og ansatte. Det er dokumentert både skriftlige rutiner og opplegg for kvalitetssikring av praksisstudier samt bruk av systemet på dette området. Det nye kvalitetssystemet var ikke tatt i bruk ennå, men for studiestedet Kjeller mente man overgangen ikke ville være stor til det nye kvalitetssystemet, da det bygget på studiestedet Kjellers tidligere system.

Utreddinger og analyser som omhandler praksisstudier

En viktig og omfattende del av høgskolens kvalitetssikringsarbeid er rapporter og arbeidsnotater som er utarbeidet av HiOA internt.

NOKUT har sett dokumentert et arbeidsnotat og en rapport og fra henholdsvis 2011 og 2012 produsert av SPS, som fokuserer på praksisopplæring i bl.a. sykepleierutdanningen. Fokuset på kvalitetssikring og styrking av praksis som læringsarenaer har bl.a. bakgrunn i et tidligere styrevedtak ved daværende HiO. Det fremheves i forordene til begge publikasjonene at de er en del av høgskolens kvalitetssikringsarbeid, og særlig med henblikk på kvalitetssikring av praksis.

Det vises også til tre-fire andre rapporter som tidligere er utarbeidet, og hvor praksis og praksisstudier har stått i fokus.

Arbeidsnotatet fra SPS¹⁶ tar sitt utgangspunkt i en spørreskjemaundersøkelse blant lærere ved universiteter og høgskoler bl.a. ved sykepleierutdanningen. Rapporten redegjør for hvordan undervisningspersonalet vurderer betydningen av praksis i studiet, forberedelse, gjennomføring og etterarbeid i forbindelse med praksisoppholdene. I tillegg belyses deres vektlegging av andre forhold som f.eks.: utdanningens vekt på teoretiske kunnskap, sosialt miljø og studentenes forutsetninger. Hovedfunn i denne rapporten er at gjennomsnittet for undervisernes vurderinger plasserer seg på midten av måleskalaen, noe som i følge rapporten gjør det vanskelig å tolke resultatene.

I 2012 utarbeidet SPS en rapport som redegjorde for betydningen av praksis i studiet, holdninger til praksis, samt forberedelser, gjennomføring og fastsetting av innhold og etterarbeid i forbindelse med praksisoppholdene¹⁷. Rapporten baserer seg på tre spørreskjemaundersøkelser i hver utdanning: en blant praksisveiledere, en blant undervisningspersonale (faglærere) ved UH-institusjoner og en blant studenter. Også denne rapporten er i følge forordet eksplisitt en del av høgskolens

---

¹⁶ Hatlevik, Ida, Caspersen, J., Nesje, K. & Vindegg, J. (2011): *Praksis og teori, en undersøkelse blant undervisningspersonalet ved fem profesjonsutdanninger*, SPS arbeidsnotat nr 1/2011, Høgskolen i Oslo, Senter for profesjonsstudier

¹⁷ Hatlevik, Ida K. R. (2012): *Praksis i studiene – En undersøkelse blant praksisveiledere, faglærere og studenter ved fem profesjonsutdanninger*, HiOA Småskriftserie 2012 nr 2

kvalitetssikringsarbeid. Hovedfunnene er grundig gjort rede for i innledningen og i et eget avsluttende kapittel som tar for seg hvilke særlige utfordringer de enkelte praksisutdanningene har i de ulike studiene, basert på sammenligninger mellom de fem profesjonsutdanningene som er behandlet. For sykepleierutdanningens del tyder undersøkelsen på at det er utfordringer knyttet til: kobling av teoriundervisning til praksis, mangel på sammenheng i undervisningen som tilbys ved utdanningsinstitusjonen og for lite tid til praksisveiledning (og ikke kvaliteten i praksisstudiene i seg selv).

Da komiteen under intervjuene spurte deltagere om deres vurdering av disse to undersøkelsene, var det ingen eller svært lite kjennskap til undersøkelsene og rapportene. Komiteen stiller seg kritisk til det misforhold mellom ressursinnsatsen i kvalitetsarbeidet og den manglende kunnskapen om rapportene som kan synes å eksistere. Komiteen har heller ikke sett skriftlige spor etter oppfølging av funn/konklusjoner i rapportene blant studentorganer, fagansatte eller ledelsen ved institusjonen. Komiteen kjenner ikke årsaken til det nesten totale fravær av interesse internt ved høgsolen for utredningsarbeidet, men vil påpeke at et slikt omfattende kvalitetsarbeid burde ha gitt større resultater i form av diskusjoner og oppfølging med tiltak etc. Høgsolen bør evaluere nærmere effekten av denne utredningsvirksomheten som en del av kvalitetssikrings- og utviklingsarbeidet og vurdere hvorvidt den skal være en eksplisitt del av kvalitetssikringsarbeidet fremover.

Høgsolen har også dokumentert flere utviklingsprosjekter hvor praksisstudier står i fokus. Disse er ikke eksplisitt en del av kvalitetssikringsarbeidet slik de foregående undersøkelsene (nevnt over) var det, men utgjør likevel en del av høgsolens kvalitetsarbeid rundt praksisstudiene. Pilotprosjektet «styrking av praksisundervisning i sykehjem» initiert av faglærere i samarbeid med et kommunalt sykehjem i Oslo fra juni 2013, er en del av det dokumenterte utviklingsarbeidet. Problemstillingen er hvordan innføring av læringsgrupper kan bidra til at både kunnskapsbasert praksis (KBP) og de ansattes veilederkompetanse blir styrket. Prosjektet har få respondenter, men resultatene er ifølge rapporten oppløftende med tanke på hvordan de oppfatter at innføring av læringsgrupper sentrert rundt innføring av kunnskapsbasert praksis, styrker KBP og veilederkompetanse. Rapporten avsluttes med konklusjoner og forslag til videre oppfølging av prosjektet.

Prosjektet «bedre praksis», som var ferdigstilt høsten 2013, er et samarbeidsprosjekt mellom sykehjemsetaten i Oslo (to sykehjem) og Institutt for sykepleie, der hensikten er å se på faktorer som kan bedre studentenes praksisstudier. Prosjektet er dokumentert med et notat som beskriver prosjektet, og notatet avsluttes med refleksjoner rundt faktorer som: samarbeid mellom praksisarena og utdanningsinstitusjon, lærings- og begynnende identitetsutvikling (som sykepleier), veilederrollen og veiledning, og har avslutningsvis en oppstilling av mer konkrete faktorer (21 stk!) som prosjektet mener vil kvalitetssikre praksisstudiene i et sykehjem.

Komiteen mener det i sum er et imponerende omfang av, og stor bredde i, det utviklingsrettede kvalitetsarbeidet som er dokumentert. Dette vitner om stort engasjement og et sterkt fokus på arbeidet med å sikre og å utvikle kvaliteten i praksisstudier i sykepleieutdanningen. Komiteen mener høgsolen bør sørge for at kunnskapen som er ervervet blir systematisk vurdert i forhold til ressurstildeling og iverksetting av tiltak.

Opplegg for kvalitetssikring av praksisstudier i det nye kvalitetssystemet

Kvalitetssikring av praksisstudier er i det nye kvalitetssystemet omhandlet i et eget kapittel som benevnes: Evaluering av læringskvalitet og praksis som læringsarena. Systembeskrivelsen fastslår at

hver enkelt utdanning selv lager et opplegg for evaluering av praksis som gir best mulig innsikt i hvordan praksis fungerer som læringsarena. Det er imidlertid angitt fire elementer som *skal* være en del av evalueringen av praksis. Disse er: tidspunktet for evalueringen som kan være underveis eller i slutten av praksis, både praksisveileder og praksisstudent skal i sine evalueringer oppsummere med forslag til tiltak for forbedringer, evalueringen av praksis skal inngå i grunnlaget for utdanningenes årlige programrapportering og det skal jevnlig utarbeides felles undersøkelser ledet av SPS på bakgrunn av Stud.data. Det er angitt en indikator i den nye systembeskrivelsen som skal belyse kvalitet i praksisstudier, og dette er: «studentenes evaluering av sammenhengen mellom læringsutbyttebeskrivelsene i programplan, undervisning og praksis som læringsarena».

6 Samlet vurdering av kvalitetssystemet i lys av NOKUTs evalueringskriterier

Den sakkyndige komiteen har i tråd med *forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning* vurdert de respektive sidene ved kvalitetssikringssystemet og de vurderingene av utdanningskvaliteten som institusjonen selv gjør. Vurderingene er gjort med utgangspunkt i NOKUTs kriterier. Komiteen sammenfatter her sine vurderinger i henhold til den strukturen som de fem hovedkriteriene gir.

6.1 Stimulans til kvalitetsarbeid og kvalitetskultur

Høgskolen har gjennomført et stort arbeid med å fusjonere to tidligere høgskoler, som formelt ble slutført ved opprettelsen av en ny institusjon i 2011. Det er parallelt med dette etablert en rekke nye ph.d.-studier ved høgskolen. Dette har vært krevende, men også stimulerende prosesser for institusjonen. Det foreligger et klart uttalt mål om å bli universitet i nær fremtid, noe som også påvirker utviklingen av kvalitetsarbeid og kvalitetskulturen ved høgskolen.

Komiteen mener at kvalitetskulturen og kvalitetsarbeidet i dag hovedsakelig bygger på, og er motivert av, nærhet til studier og lokal interesse for temaet, og dette kan være en styrke. Oppfølgingen og resultatene av dette lokale kvalitetsarbeidet er imidlertid i for liten grad synlig i dokumentasjonen. På den andre siden foregår det samtidig et kvalitetsarbeid, og bygging av kvalitetskultur knyttet til målet om å bli universitet. Dette er synlig i styrende dokumenter og strategidokumenter, men i liten grad integrert i det daglige (og lokale) kvalitetsarbeidet og kvalitetskulturen. Høgskolen må arbeide for at det lokale og det overordnede kvalitetsarbeidet og kvalitetskulturen blir bedre knyttet sammen. En mulighet er å styrke fakultetenes rolle i kvalitetsarbeidet for å knytte det overordnede og det lokale kvalitetsarbeidet bedre sammen.

Høgskolen trekker selv frem fem hovedelementer som skal stimulere ytterligere til kvalitetsarbeid og etablering av bevissthet om kvalitetskulturen. Disse er: utviklingen og etableringen av et nytt kvalitetssikringssystem, etablering av dannelsesplattform og program for fremragende profesjonskvalifisering, studieporteføljestyling, Ecampus, og utredningsarbeid om kvalitet i praksisstudier. Felles for disse elementene er at høgskolen har kommet kort/ikke kommet i gang i arbeidet med implementeringen av dette. Komiteen registrerer at styret har valgt å lage en overgangsordning for kvalitetssystemet fremfor å innføre et nytt kvalitetssystem ved oppstart av ny

institusjon i 2011, og at det først i mars 2013 er vedtatt ett nytt kvalitetssystem. Komiteen mener dette har tatt for lang tid, og at den overordnede styringen med kvalitetsarbeidet burde vært bedre organisert på et tidligere tidspunkt.

Utredningsrapporter om praksisstudier, den nye dannelsesplattformen og programmet for fremragende profesjonskvalifisering var i liten grad kjent for deltagerne i intervjuene. Disse elementene er også lite synlige i høgskolens dokumentasjon av det systematiske kvalitetsarbeidet. De øvrige elementene er ikke dokumentert igangsatt. Komiteen vil påpeke at høgskolen må arbeide for å gjøre disse elementene bedre kjent og forankret i hele organisasjonene, både blant studenter og ansatte. Institusjonen må arbeide for å integrere programmet for fremragende profesjonskvalifisering sterkere i fagmiljøet, for å lykkes med å bringe dette elementet inn i kvalitetskulturen ved høgskolen.

Komiteen har sett dokumentert at styret er opptatt av kvalitet på tvers av institusjonen, og at det har utarbeidet bestillinger til fakultetene som har gitt muligheter til å vurdere kvaliteten i utdanningen på tvers av lokale styrker og svakheter. Selv fremhever ledelsen i sitt skriv til NOKUT den integrerende virkningen for kvalitetsarbeid og kultur, som vil følge av målfokuset i arbeidet med utdanningskvalitet, når det knyttes tettere til budsjett, årsplan og rapportering. Komiteen har sett få spor av dette i tilsendt dokumentasjon, da arbeidet ikke er kommet skikkelig i gang.

Komiteen har gått nærmere inn på kvalitetsarbeidet i alle tre utdanningssykluser. Arbeidet i første syklus fremstår som mer etablert og utført med større sikkerhet. Høgskolen bør likevel ha oppmerksomhet på å nyttiggjøre seg gode erfaringer fra kvalitetsarbeidet fra første syklus i andre og tredje syklus. Høgskolen bør også arbeide videre for å stimulere ytterligere til systematisk kvalitetsarbeid og kvalitetskultur for studier i andre og tredje syklus. Dette kan bl.a. gjøres ved å utarbeide et mer tilpasset kvalitetssikringssystem for disse to studienivåene. Høgskolen bør også vurdere andre tiltak som kan styrke og videreutvikle det systematiske kvalitetsarbeidet og kvalitetskulturen blant mastergradsstudenter, stipendiater og undervisere/ansatte i master- og forskerutdanningene.

Komiteen har registrert at fakultetene strever med å skape engasjement for, og å rekruttere studenter til, arbeid som studenttillitsvalgt. Komiteen mener det er viktig for å skape et engasjement for kvalitetskultur, at fakultetene vurderer tiltak som kan inspirere flere studenter til å delta i tillitsvalgtarbeidet.

6.2 Mål, plan og ledelsesforankring

I høgskolens strategi frem til 2020 kommer det klart frem at høgskolen har som mål å bli universitet, og det er understreket at universitetssatsingen er et virkemiddel for å løfte profesjonsfagene ved å knytte dem til kunnskapsutviklingen som skjer i profesjonsrelevant forskning og utviklingsarbeid. Kvaliteten i alle utdanninger skal styrkes på alle nivåer gjennom en sterkere forbindelse til FoU og gjennom økt satsing på forskning og på videreutvikling av den akademiske kulturen.

Ledelsesforankringen følger linjeorganiseringen ved høgskolen. Høgskolen har gitt en fremstilling av myndighets-, ansvars- og rollefordeling i kvalitetsarbeidet. Dokumentet som viser dette, er inndelt i institusjons-, fakultets-, institutt og studentnivå. I tillegg er det fastlagt en utvalgsstruktur i det nye kvalitetssystemet og det er vedtatt mandat for det sentrale studieutvalget og for doktorgradsutvalget på intuisjons- og fakultetsnivå. Komiteen har registrert noen uklarheter i grensegangen mellom det

sentrale studieutvalget og doktorgradsutvalget, men ble opplyst om at institusjonen for tiden arbeider med å gjennomgå bl.a. organiseringen av utvalg. Det nye kvalitetssystemet bør inneholde en mer presis ansvars- og rutinebeskrivelse tilknyttet opplegget for rapportering, slik at systemet raskt kan operasjonaliseres.

Et viktig element i arbeidet med å nå egne mål, er at det foreligger et systematisk kvalitetsarbeid. Det nye kvalitetssystemets strukturelle oppbygging synes relevant, men komiteen har ikke hatt muligheten til å etterprøve bruken av systemet i praksis. Komiteen konstaterer at høgskolen ikke har tatt i bruk det nye kvalitetssystemet i sin fulle bredde.

Komiteen ser at det nye systemet er ambisiøst, men det mangler samtidig et tydeligere opplegg for kvalitetssikring av særlig forskerutdanningene integrert i systemet. Selv om forskerutdanningen og mastergradsutdanningen, målt i antall studenter i forhold til totalt antall studenter ved høgskolen, er relativt små, bør institusjonen vurdere å tilpasse det nye systemet bedre til studier i andre og tredje syklus. En mulighet er å lage et opplegg for vertikal evaluering av studier (fra bachelor til ph.d.). Studieporteføljestyringen har ikke gitt dokumenterte resultater, og det bør prioriteres få i gang dette arbeidet.

6.3 Innhenting av dokumentert informasjon om kvalitet i studiene

På bakgrunn av de undersøkelsene komiteen har gjort, kan komiteen konkludere med at det innhentes informasjon om kvaliteten i utdanningen fra flere kilder. Innhenting er utført lokalt og med utgangspunkt i overgangsfasen for kvalitetssystemet. Komiteen har sett dette tydeligst på laveregradsstudier. Det er dokumentert studentevalueringer, dialogmøte med studenter, en godt utbygd utvalgsstruktur og et omfattende utredningsarbeid, særlig i forbindelse med praksisstudier. Det har vært et stort fokus på praksisstudier i bachelor i sykepleie, og komiteen vil trekke frem dette som spesielt positivt. Også for de to utvalgte mastergradstudiene var det innhentet informasjon fra studentevalueringer. Det er dokumentert relevant eksternt evaluering av program. Høgskolen bør følge opp dette og evaluere flere programmer ved hjelp av eksterne paneler. Det nye kvalitetssystemet har informasjon om at det skal settes av økonomiske midler til eksterne evaluering av studieprogram. Komiteen mener dette vil gi viktige bidrag til kunnskap om kvaliteten i utdanningen. For øvrig er det dokumentert innhenting av informasjon om kvaliteten i mastergradsstudier i begrenset omfang ved høgskolen.

For forskerutdanningen er innhenting av informasjon sparsom og usystematisk. Utvalgene som godkjenner ph.d.-studier og kurs har vært virksomme og komiteen ser at det nye kvalitetssikringssystemet her har vært i funksjon. Innhenting av informasjon om kvaliteten i forskerutdanningen er først og fremst knyttet til oppretting av nye ph.d.-studier hvor systemet for utvikling av slike studier har vært underlagt et felles institusjonelt opplegg. At det for øvrig er sparsomt med innhenting av informasjon, kan skyldes at omfanget av ph.d.-studier er begrenset, og de fleste nylig har startet opp. Men komiteen mener det er viktig at arbeidet med innhenting av nøkkelinformasjon i forskerutdanningen styrkes fremover, slik at institusjonen får et godt grunnlag for å vurdere kvaliteten i forskerutdanningen. Innhenting av dokumentert informasjon om kvaliteten i mastergradsstudier er også usystematisk og begrenset i omfang.

6.4 Analyse, vurdering og rapportering

Siden forrige evaluering har den nye institusjonen valgt å endre opplegget for rapportering om kvalitet i utdanningen. Institusjonens årsrapport om kvalitetsarbeidet er utfaset og erstattet av fakultetsvise rapporter som igjen er grunnlag for den aggregerte fremstillingen av utdanningskvalitet i høgskolens rapportering til KD i «Rapport og planer». I overgangsfasen for kvalitetssikringssystemet har styret bestilt rapportering på enkelte utvalgte temaer, og fakultetene har da utarbeidet rapporter som dekker disse feltene.

Ved NOKUTs forrige evaluering av de respektive kvalitetssystemene, fikk begge de daværende institusjonene råd om bl.a. å styrke arbeidet med analyser av den innsamlede informasjon om utdanningskvalitet. Når høgskolen selv erkjenner at den har utfordringer knyttet til å behandle studentevalueringer systematisk, hva som er hensikten med evalueringene, hvordan tiltak skal utformes og hvordan resultatene skal videreformidles til studenter og til ledere i systemet, mener komiteen det er bra at dette fremkommer i egen rapportering, men det bekrefter samtidig at høgskolen er kommet for kort med å implementere et systematisk kvalitetsarbeid.¹⁸

Komiteens hovedinntrykk av dagens situasjon er at rapportering, analyser og vurderinger i hovedsak utføres lokalt og i nær tilknytning til studier. Høgskolen selv peker også på det lokale ansvaret for analyser og utforming av tiltak. Komiteen ser på dette som viktig, men understreker at dette alene ikke er tilstrekkelig. Komiteen mener det er avgjørende for en institusjon som HiOA, at rapportering, analyser og vurderinger også utføres på et overordnet institusjonelt nivå.

Det er ikke tydelig utfra dokumentasjonen og intervjuene hvordan kunnskapen som tilegnes om kvaliteten i utdanningen lokalt føres videre opp til institusjonelt nivå, og hvordan analysene og vurderingene på institusjonsnivå dokumenteres. Rapportene er ofte refererende og lite målrettede. De registrerer hva som rapporteres ved fakultetene, men trekker få konklusjoner, foretar få vurderinger og peker på få tiltak som bør iverksettes for å sikre eller utvikle kvaliteten i utdanningen. Hverken intervjuene eller dokumentasjonene indikerer at rapportene har hatt stor effekt i organisasjonen. Dermed fremtrer dagens rapportering, analyse og vurderingsarbeid, utover det som utføres lokalt, som sporadisk og usystematisk. Koblingen av de fem tverrinstitusjonelle elementene til et systematisk kvalitetsarbeid svekkes som en følge av dette. HiOA må styrke det institusjonelle analyse- og vurderingsarbeidet og bør vurdere å koble det sterkere til arbeidet med å bygge opp en universitetskultur.

Komiteen har sett eksempler på lokalt analyse- og vurderingsarbeid i både første og andre studiesyklus. For til dels andre, men særlig tredje syklus, fremtrer analyse- og vurderingsarbeidet som fragmentarisk og tilfeldig. Et eksempel på manglende analyser og vurderinger er knyttet til den nokså omfattende innsamlingen av framdriftsrapport for ph.d.-kandidater og fra veiledere i forskerutdanningen. Det er i liten grad dokumentert at det er gjort analyser av materialet, og vurderinger omkring mulige tiltak forekommer i liten grad.

Det nye kvalitetssystemet legger opp til rapportering på flere områder: programrapportering, rapportering om videreutdanning, om kvalitetsindikatorer og om arbeidet utført av tilsynssensorer. Det nye systemet illustrer kvalitetsarbeidets fire faser, og har funnet plass for «analyse og vurdering» som en del av dette. Men komiteen har ikke sett eksempler på bruk eller nytte av det nye systemet når

---

¹⁸ Rapport og planer 2012-2013, Høgskolen i Oslo og Akers hus, s. 12

det gjelder rapportering, analyser og vurderinger. Det nye systemet bør inneholde en presis ansvars- og rutinebeskrivelse tilknyttet opplegget for rapportering, slik at systemet raskt kan operasjonaliseres.

Høgskolen har høsten 2013 satt i gang et arbeid for å vurdere sin egen portefølje av master- og bachelorstudier, for å analysere studienes strategiske betydning, etterspørsel og faglige og økonomiske bærekraft. Formålet er å konsolidere og spisse studieporteføljen. HiOA planlegger å gjøre en årlig gjennomgang av sin studieportefølje. Komiteen har ikke sett dette i funksjon, men det krever et godt analyse- og vurderingsarbeid, og et tydeligere system også for nedlegging av studier. Komiteen mener en slik porteføljestyring vil kunne styrke høgskolens kvalitetsarbeid.

Komiteen har sett eksempler på styrevedtak som er fulgt opp i organisasjonen, men har ikke sett eksempler på at det tilflyter informasjon tilbake til styret fra organisasjonen, og om dette aktivt følges opp i prosesser i styret. Det er valgt en løsning med en utvalgsstruktur hvor to sentrale utvalg har fått delegert myndighet på sentrale områder i arbeidet med kvalitet i utdanningen. Begge utvalgene skal rapportere til styret, men komiteén har ikke sett noe dokumentasjon som underbygger at dette fungerer. Høgskolen må enten endre mandatet til utvalgene, eller sørge for at de oppfylles.

6.5 Bruk av kunnskap til kvalitetsforbedring

Ved forrige evaluering av de respektive høgskolenes kvalitetssystemer fikk begge institusjonene råd om bl.a. å øke fokus på utforming av tiltak for å styrke og utvikle kvaliteten i utdanningen. Komiteen kan ikke se noen tydelige tegn på at dette er fulgt opp. Høgskolen peker selv på at hovedansvaret for utforming av tiltakene ligger til institutt- og studieledere. Komiteen mener at det også på institusjonelt nivå er viktig at det utformes tiltak for å forbedre kvaliteten i utdanningen. Komiteens hovedinntrykk er at det i for liten grad fremkommer hvordan kunnskap generert av kvalitetsarbeid blir brukt til kvalitetsforbedring.

Det er dokumentert at kunnskap om kvaliteten i utdanningen generert av systematisk kvalitetsarbeid, både i praksisstudier i sykepleie, og i de utvalgte mastergradstudiene komiteen har sett nærmere på, er brukt til å utforme og iverksette tiltak for å bedre kvaliteten i studier.

På den andre siden har komiteen også registrert at kunnskapen som er produsert ikke har vært fulgt opp med kvalitetsforbedrende tiltak. Komiteen tenker særlig på de interne rapportene om praksisstudier, som i liten grad synes å være integrert i det systematiske kvalitetsarbeidet. Komiteen har også registret at de fem tverrgående institusjonelle elementene som skal styrke og stimulere til kvalitetsutvikling i for liten grad er integrert i det systematiske kvalitetsarbeidet. Høgskolen må følge opp dette bedre og sikre seg at kunnskapen som følger av prosjektene/programmene utnyttes til å styrke kvaliteten i utdanningen.

Det å integrere det nye kvalitetssikringssystemet i plan og budsjettarbeidet videre fremover vil kunne styrke sammenhengen mellom kunnskapen en har høstet og de tiltakene som iverksettes. Men komiteen har ikke sett eksempler på dette i den dokumentasjonen som er framlagt.

Komiteen mener det ikke er dokumentert i tilstrekkelig grad at innhentet kunnskap om kvalitet i utdanningen er benyttet til å forbedre kvaliteten i utdanningen. Høgskolen må både styrke og dokumentere denne delen av kvalitetsarbeidet bedre fremover.

7 Konklusjon – har Høgskolen i Oslo og Akershus et tilfredsstillende system for kvalitetssikring av utdanningen?

Komiteen kan se at høgskolen de siste årene har gjennomført et omfattende og krevende arbeid med å fusjonere to institusjoner og to kvalitetssystemer. Institusjonen har de senere årene også fått akkreditert og deretter opprettet flere ph.d.-studier. Komiteen kan se at dette i sum har vært krevende.

HiOA har høye ambisjoner når det gjelder kvalitetssikring av utdanningen, og institusjonen har den kompetansen som skal til for å planlegge og å gjennomføre tiltak for å sikre og utvikle kvaliteten i utdanningen. Komiteen har sett flere gode ansatser til slikt arbeid og da særlig på lokalt nivå og først og fremst i tilknytning til bachelorgradsstudier. Dagens institusjon har bygget videre på mye godt kvalitetsarbeid i de to tidligere institusjonene, og komiteen registrerer også at det i overgangsfasen for kvalitetssystemet er utført kvalitetsarbeid i den fusjonerte institusjonen. Komiteens gjennomgang av kvalitetsarbeidet i forskerutdanningen og i mastergradsstudier viser dokumentasjon på spredt kvalitetsarbeid, men at det er et stort potensiale for å styrke kvalitetsarbeidet for denne delen av høgskolens utdanninger.

Komiteen mener etter en helhetlig vurdering likevel at det systematiske kvalitetsarbeidet i overgangsfasen for kvalitetssystemet ikke har vært tilfredsstillende. Komiteens hovedinntrykk av dagens systematiske kvalitetsarbeid er at det ikke følger de intensjonene høgskolen selv har, og at den overordnede styringen av det systematiske kvalitetsarbeidet er for svak. Komiteen er særlig kritisk til at Høgskolen i Oslo og Akershus ikke innførte og tok aktivt i bruk et felles kvalitetssystem for hele institusjonen fra oppstarten av den nye institusjonen. Komiteen mener dette har svekket både det systematiske kvalitetsarbeidet ved HiOA i perioden og dermed beslutningsgrunnlaget for institusjonens samlede kvalitetsutvikling. At systemet ikke har vært i bruk, har medført at komiteen tidvis har hatt lite dokumentasjon for å kunne vurdere det systematiske kvalitetsarbeidet til den fusjonerte høgskolen.

Høgskolen må snarest ta i bruk det nye kvalitetssystemet og sørge for at bruken av det dokumenteres. Høgskolen bør samtidig vurdere å tilpasse det nye kvalitetssystemet bedre til høgskolens ambisjoner om å bli universitet.

Komiteen vil etter en helhetlig vurdering ikke anbefale at HiOAs system for kvalitetssikring av utdanningen godkjennes.

8 Komiteens råd om videreutvikling av kvalitetsarbeidet

- Rapportering om kvaliteten i utdanningen må styrkes og særlig på institusjonelt nivå. Komiteen mener høgskolen må sørge for at studieutvalget og doktorgradsutvalget følger opp sine mandat om å gi råd til styret/institusjonsledelsen i viktige spørsmål. Alternativet er at mandatet endres. Det nye kvalitetssystemet bør inneholde en presis ansvars- og rutinebeskrivelse tilknyttet opplegget for rapportering, slik at systemet raskt kan operasjonaliseres.
- Høgskolen må snarest ta i bruk det nye vedtatte kvalitetssystemet. Høgskolen kan vurdere å innfase dette gradvis og i etapper. Komiteen er kritisk til at høgskolen har kommet sent i gang med å ta i bruk systemet. Høgskolen bør vurdere å knytte ambisjonen om å bli universitet sterkere til det systematiske kvalitetsarbeidet. Et eksempel på dette vil være å evaluere hvilke konsekvenser programmet om fremragende profesjonskvalifisering gir for kvaliteten i utdanningen.
- Analyser, vurderinger og forslag til tiltak for forbedringer av kvaliteten i utdanningen må gjennomgående gis større oppmerksomhet og dokumenteres bedre. Komiteen mener det er avgjørende for en institusjon som HiOA, at analyser, vurderinger og forslag til tiltak også utføres på et overordnet institusjonelt nivå. Høgskolen må avklare hva målsetningen med det omfattende rapport- og utredningsarbeidet som er utført rundt praksisstudier er. Høgskolen bør vurdere å knytte arbeidet tydeligere til et oppfølgende kvalitetsarbeid.
- Høgskolen bør utarbeide et mer tilpasset kvalitetssikringssystem for studier i andre og tredje syklus, hvor en tar hensyn til størrelsen på studietilbudene.
- Studentene og stipendiatene må engasjeres bedre i det systematiske kvalitetsarbeidet. Høgskolen bør vurdere tiltak som kan inspirere flere studenter til å delta i tillitsvalgтарbeidet, og legge til rette for opplæring av tillitsvalgte studenten med kurs og lignende.

9 Vedlegg

9.1 Program for den sakkyndige komiteens hovedbesøk ved institusjonen

12. februar 2014: Kvalitetssikring av forskerutdanningen ved HiOA

1. Representanter for HiOAs øverste ledelse	kl 11.15 – 12. 00
2. Personer med overordnet ansvar for forskerutdanningen ved HiOA	kl 12.45 – 13.30
3. Ph.d.-kandidater ved HiOA	kl 13.45 – 14.30
4. Representanter for ph.d-programmer ved HiOA	kl 14.45 – 15.30

13. februar 2014: Kvalitetssikring av mastergradsprogram i skolerettet utdanningsvitenskap og i sykepleie- klinisk forskning og fagutvikling

1. Personer med faglig og administrativt ansvar for begge mastergradsprogrammene	kl. 9.00 – 9.45
2. Studenter fra begge mastergradsprogram	kl. 10.00 – 11.00
3. Ansatte som underviser i master i klinisk sykepleie	kl. 11.15 – 12.00
4. Ansatte som underviser i master i skolerettet utdanningsvitenskap	kl. 13.15 – 14.15
5. Representanter fra HiOAs studieutvalg	kl. 14.30 – 15.30

14. februar 2014: Kvalitetssikring av praksisstudier ved Bachelor i sykepleie

1. Ansatte med faglig og administrativt ansvar for praksisstudier i bachelor i sykepleie	kl. 9.00 – 10.00
2. Praksisstudenter fra bachelor i sykepleie	kl. 10.15 – 11.00
3. Ansatte som underviser i bachelor i sykepleie	kl. 11.15 – 12.00
4. Praksisveiledere (fra forskjellige arbeidsplasser)	kl. 13.15 – 14.15
5. Representanter for HiOAs øverste ledelse	kl. 15.15 - 15.45

9.2 Den sakkyndige komiteens mandat

MANDAT FOR SAKKYNDIGE KOMITEER VED EVALUERING AV INSTITUSJONENES KVALITETSSIKRINGSSYSTEM

Fastsatt av NOKUTs styre 5. mai 2003, revidert 17.12. 2008, tilpasset Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning av 1. februar 2010.

Den sakkyndige komiteen skal evaluere institusjonens system for kvalitetssikring av utdanningen, og vurdere om dette er tilfredsstillende i forhold til gjeldende forskrift og NOKUTs evalueringskriterier.

Komiteen skal gi en entydig og begrunnet konklusjon om hvorvidt institusjonens system for kvalitetssikring er tilfredsstillende. Evalueringen skal gjennomføres med en konstruktiv holdning til institusjonen, og komiteen skal også gi råd om det videre kvalitetsarbeid ved institusjonen.

Hvis evalueringen avdekker klare indikasjoner på alvorlig kvalitetssvikt i enkeltstudier skal dette bemerkes i komiteens rapport.

Komiteens vurdering skal baseres på følgende materiale:

- Institusjonens beskrivelse av kvalitetssikringssystemet.
- Dokumentasjon av utført kvalitetssikring / kvalitetsarbeid som institusjonen legger fram. Komiteen kan be om å få seg forelagt et hvilket som helst materiale som den anser at kan ha betydning for vurderingen.
- Komiteens erfaringer og funn ved institusjonsbesøk. Komiteen avgjør hvem den vil treffe og hvilke enheter den vil besøke. Komiteen skal nedfelle sine vurderinger, konklusjoner og anbefalinger i en skriftlig rapport.

Komiteen skal kvalitetssikre rapportens faktiske opplysninger før den avgis.

Komiteen arbeider på oppdrag fra og avgir sin rapport til NOKUT. Oppdraget er avsluttet når NOKUT har fattet vedtak i saken. Inntil oppdraget er avsluttet, skal de sakkyndige ikke ta del i den offentlige debatt om saken.

9.3 Dokumentasjon fra Høgskolen i Oslo og Akershus

Dokumentasjon mottatt forut for innledende besøk

- Redegjørelse for studiekvalitetsarbeidet ved Høgskolen i Oslo og Akershus
  - Presentasjon av høgskolen
  - Notat fra høgskolenes ledelse til NOKUT
  - Organisasjonskart for HiOA
  - Strategi 2020 for Høgskolen i Oslo og Akershus
  - Systembeskrivelse for kvalitetssikringssystemet ved HiOA
  - Styringshjul for HiOA
  - Måltavle for HiOA 2014-2016
  - Forskrift om graden ph.d. ved HiOA
  - Studiekvalitetsrapporter for HiO, HiAk og HiOA (2010 og 2011)
  - Studiekvalitetsrapporter fra de fire fakulteter ved HiOA 2011
  - Rapport og Planer 2012-2013 for HiOA
  - Rapport og Planer 2012-2013 for de fire fakulteter inkl. studiekvalitetsrapport for 2012
  - Mal for oppsummeringer av emneevalueringer
  - Mal for programrapportering studieåret 2013-14
  - Mal for instituttrapportering studieåret 2013-14
  - LMUs handlingsplan 2013-15

Dokumentasjon mottatt forut hovedbesøket

- Utkast til Rapport og planer 2013-2014, langtidsplan og budsjett 2015-2016 (datert 04-02-2014)
- Retningslinjer for etablering av nye studier og utarbeiding av planer for studier ved HiOA, gjeldende fra 1. august 2012.
- Referater ra Studieutvalget ved HiOA 2011-2014.
- Mandat for HiOAs utvalg.
- Årsplaner fra Fakultet for lærerutdanning og internasjonale (LUI) studier de to siste år
- Årsplaner fra Fakultet for helsefag (HF) de to siste år.
- HiOAs retningslinjer for eksterne evalueringer og oversikt over eksterne evalueringer
- Eksempel på referater fra HiOAs doktorgradsutvalg.
- Eksempel på referater fra tre fakulteters og fra Senter for profesjonsforskning (SPS) doktorgradsutvalg samt notat fra SPS om kvalitetssikringssystem
- Håndbok for ph.d.-kandidater ved HiOA.
- Eksempler på stipendiatenes og veiledernes framdriftsrapporter fra fakultetene SAM, HF og SPS de siste tre år.
- Notat om kvalitetssikring av masterstudiet i skolerettet utdanningsvitenskap, eksempler på evalueringer av master i skolerettet utdanningsvitenskap, revisjon av programplan og ekstern evaluering.

- Notat om masterstudiet i sykepleie- klinisk forskning og fagutvikling, eksempler på evalueringer og samarbeidsmøter i masterstudiet og eksempel på ekstern evaluering av mastergrad i sykepleie -klinisk forskning og fagutvikling.
- Rapporten «Praksis i studiene- En undersøkelse blant praksisveiledere, faglærere og studenter ved fem profesjonsutdanninger» Ida Katrin Riksåsen Hatlevik HiOA småskrift 2013 nr 2.
- Rapporten «Praksis og teori. En undersøkelse blant undervisningspersonalet ved fem profesjonsutdanninger». Hatlevik, Caspersen, Nesje, Vindegg. Oslo: HiO 2011 SPS arbeidsnotat.
- Eksempler på samarbeidsprosjekter/stimuleringstiltak som verktøy for å skape praksisnær utdanning mellom HiOA og praksissteder i Oslo kommune.
- Fra studiestedet Kjeller: Notat om opplegg for evaluering av praksisstudiene i bachelor i sykepleie, Retningslinjer for praksis og kvalitetssikring av praksisopphold i utlandet, Eksempler på evalueringer av praksisstudier, tilsynsensorrappporter, samarbeidsmøter, og rapportering om praksisstudier og iverksatte tiltak for å forbedre kvaliteten i praksisstudier i sykepleie.
- Fra studiestedet Pilestredet: Beskrivelser av gammelt kvalitetssikringssystem (tom 01.08.2013), opplegg og utvikling av praksisstudiene i bachelor i sykepleie. Eksempler på evalueringer av praksisstudier, samarbeidsmøter og tiltak iverksatt for å forbedre kvaliteten i praksisstudier i sykepleie.

Dokumentasjon lagt frem under hovedbesøket

- Kvalitetssikring av forskerutdanningen ved HiOA, Frode Eika Sandnes, prorektor FoU og Internasjonalisering (datert 12-02-2014)

9.4 NOKUTs evalueringskriterier

Ved evaluering av institusjonenes interne kvalitetsarbeid gjøres det en helhetlig vurdering av kvalitetssikringssystemet og institusjonenes aktive bruk av det. Det skal legges vekt på:

- a. Stimulans til kvalitetsarbeid og kvalitetskultur: om institusjonen stimulerer til engasjement for kvalitetsarbeid blant ansatte og studenter og deres demokratiske organer,
- b. Mål, plan og ledelsesforankring: om mål, ansvar, prosesser og aktører som inngår i kvalitetssystemet er klart beskrevet (systemets strukturelle oppbygning), og hvordan systemet for kvalitetssikring utvikles i tråd med institusjonenes behov,
- c. Innhenting av dokumentert informasjon om kvalitet i studiene: om sikring og vurdering av kvaliteten i hvert enkelt studium bygger på dokumentert informasjon som systematisk innhentes fra flere kilder, og om det er særskilte prosesser for å kvalitetssikre oppretting av nye studier,
- d. Analyse, vurdering og rapportering: om den informasjonen som systemet genererer, analyseres, vurderes og framstilles for ansvarlige fora og ledernivå,
- e. Bruk av kunnskap til kvalitetsforbedring: om tiltak for forbedringer iverksettes på grunnlag av de kvalitetsanalyser som gjøres.

Merknad til kapittel 6

Institusjonene skal kontinuerlig og systematisk arbeide for å sikre og forbedre kvaliteten i utdanningen. Det interne systemet for kvalitetssikring av utdanningen skal frambringe kunnskap institusjonen trenger i sikringen og utviklingen av utdanningene som tilbys. Kvalitetssikringen skal omfatte alle studietilbud som en institusjon gir, alle deler av studiet og alle formidlingsformer. Gjennom faste rutiner og prosesser i en årlig syklus frembringes, vurderes og anvendes informasjon om det enkelte studium, og om institusjonens utdanningsvirksomhet generelt.

Institusjonens system for kvalitetssikring av utdanningsvirksomheten er institusjonens eiendom. Det er derfor institusjonen selv som ut fra egen størrelse, faglig profil og andre lokale behov bestemmer hvordan det skal utformes. Det samme gjelder for den dokumentasjonen som systemet frembringer.

10 Appendix: Uttalelse fra Høgskolen i Oslo og Akershus til rapport fra sakkyndig komité

NOKUT
Drammensveien 288
Postboks 578
1327 Lysaker

Dato: 21. august 2014   Vår ref.: 14/3009   Saksbehandler: Mette Torp Christensen
Deres ref.: 11/583-15

HiOAs uttalelse til NOKUTs sakkyndige rapport om evaluering av HiOAs system for kvalitetssikring og kvalitetsutvikling

Det vises til rapport fra NOKUTs sakkyndige komité «Evaluering av system for kvalitetssikring av utdanningen ved Høgskolen i Oslo og Akershus», datert 17. juni 2014. HiOA opplevde komiteens besøk som positivt og lærerikt. Vi fikk en grundig og innsiktsfull tilsynsrapport, med mange gode forslag til videreutvikling av kvalitetsutviklingssystemet.

HiOAs kommentar til komiteens hovedkonklusjon

Sakkyndig komites hovedkonklusjon er at utforming og iverksetting av kvalitetsutviklingssystemet ved HiOA kom for sent i gang etter fusjonen av Høgskolen i Oslo og Høgskolen i Akershus i 2011. Komiteen forventet at HiOA hadde utarbeidet et kvalitetsutviklingssystem samtidig med gjennomføringen av fusjonen, og innført umiddelbart etter fusjonen. Komiteen har evaluert HiOAs kvalitetssystem etter dette premisset. I rapporten påpekes det flere steder at HiOA ikke har en plan for implementering av kvalitetsutviklingssystemet. HiOA har informert om fremdriften i implementeringen av kvalitetssystemet, både i institusjonens posisjonsnotat til sakkyndig komité og i samtaler med komiteen. Kvalitetssystemet ble innfasert høsten 2013. Rapportering for det første studieåret med nytt kvalitetssystem kommer i høgskolens virksomhetsrapport for 2014 som vil foreligge i februar 2015.

HiOA ba i brev av 20. desember 2012 (vår ref.12/6976) om utsettelse av evalueringen av kvalitetssikringssystemet grunnet prosessen med sammenslåingen av Høgskolen i Oslo og Høgskolen i Akershus til Høgskolen i Oslo og Akershus. NOKUT ga HiOA utsettelse til november 2013 for innledende besøk, og februar 2014 for hovedbesøket og informerte i brevet (datert 4.2.2013, ref. 11/583-4) at «Materialet som vil ligge til grunn for evalueringen, vil kunne være en kombinasjon basert på informasjon generert av tidligere kvalitetssikringssystem(er) og det nåværende nye systemet for den fusjonerte institusjonen.» HiOA oppfattet med dette at det var mulig for sakkyndig komité å vurdere HiOAs system i prosessen med utfasing av de to høgskolenes kvalitetssystem og innfasing av ett nytt felles system for den fusjonerte høgskolen.

Vi vil kort gjøre rede for våre vurderinger av tidspunkt for utarbeiding av et felles kvalitetssystem. Gjennom fusjonsprosessen mellom Høgskolen i Oslo og Høgskolen i Akershus ble det utarbeidet en risikovurdering (høgskolenes søknad om fusjon, datert 17. desember 2010, HiAK-ref. j.nr. 09/1201

og HiO- ref. j.nr.10/3930) med utgangspunkt i de målsettingene som var satt for fusjonen og som ble godkjent av Kunnskapsdepartementet. Den samlede risikoen for å vente med å utvikle et nytt kvalitetssystem for den nye høgskolen ble vurdert til middels, dette fordi det ikke ble gjort endringer i studieporteføljen og ingen fagmiljøer ble splittet opp i sammenslåingsprosessen. De to tidligere høgskolenes kvalitetssystemer fungerte derfor som overgangsordninger. Risikoen for å ikke oppnå sikker drift ble derimot vurdert som høy. Arbeid med felles forskrifter for eksempelvis studier og eksamen, forskrift for mastergradsutdanninger, ph.d-utdanninger, IPR-politikk, personalreglement, økonomireglement mv og etablering av felles databaser for studentdata, forskningsdata, biblioteksdata, ansattedata, økonomi osv. ble prioritert. Rett etter sammenslåingen ble det igangsatt arbeid med utforming av den nye høgskolens strategiplan, et arbeid som ble ferdigstilt august 2012.

I etatsstyringsmøtene til daværende HiO og HiAK med Kunnskapsdepartementet 14. april 2011 var system for kvalitetssikring tema. De foringene KD gav var at den nye sammenslåtte institusjonen HiOA måtte "sikre god ledelsesforankring av kvalitetsarbeidet" (ref. referater fra KDs etatsstyringsmøter). For å få til god ledelsesforankring var det derfor viktig å utarbeide et system som var gjennomgående for hele institusjonen, og som gjorde det mulig å aggregere data på institusjonsnivå. Vår vurdering var, og er, at strategiplanen måtte ligge til grunn for et gjennomgående kvalitetssikringssystem og kobles mot institusjonens visjon, mål, definisjon av kvalitet og helt konkret institusjonens gjennomgående kvalitetsindikatorer.

HiOA erkjenner at det ikke var mulig for komiteen å foreta en fullstendig evaluering av høgskolens nye kvalitetssystem etter NOKUTs evalueringskriterier (jf. kap. 6 i forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning). Å jobbe fram en felles kvalitetskultur og nytt kvalitetssystem tar tid for en ny institusjon. Et arbeid som vanskelig kan påbegynne for den nye institusjonen er etablert. Erfaringer fra fusjonen har vist at det er krevende å arbeide med store strukturelle institusjonelle endringsprosesser og samtidig tilfredsstillende dagens tilsynsmodell. HiOA skulle ha ønsket noe mer fleksibilitet fra NOKUT i en avgrenset overgangsperiode.

HiOAs kommentarer til komiteens råd om videreutvikling av kvalitetsarbeidet

Komiteen har kommet med fem råd til HiOAs videreutvikling av kvalitetsarbeidet (s. 31 i sakkyndig rapport.) I det følgende gir HiOA sin kommentar til de fem rådene i nummerert rekkefølge.

- 1) *«Rapportering om kvaliteten i utdanningen må styrkes og særlig på institusjonelt nivå. Komiteen mener høgskolen må sørge for at studieutvalget og doktorgradsutvalget følger opp sitt mandat om å gi råd til styret/institusjonsledelsen i viktige spørsmål. Alternativet er at mandatet endres. Det nye kvalitetssystemet bør inneholde presis ansvars- og rutinebeskrivelse tilknyttet opplegget for rapportering, slik at systemet raskt kan operasjonaliseres.»*

Til rapportering om kvaliteten i utdanningen

Kvalitetsrapporten er innarbeidet i institusjonens Rapport- og planer og er således det viktigste signalet til styret, og som diskuteres og analyseres der. I rapportering om kvalitet i utdanning for studieåret 2013-2014 vil det foreligge en helhetlig analyse av funn på kvalitative indikatorer målt gjennom studieåret. Dette vil sammen med analyse av kvantitative måltall i HiOAs måltavle danne et helhetlig bilde av kvaliteten på utdanningen. På bakgrunn av analysen utarbeides det forslag til tiltak som vil bli lagt fram for styret for vedtak. Rapporten skal hvert år behandles i styringsdialog med fakultetene og således bidra til å styrke tilbakemeldingsløyfen i kvalitetsarbeidet på institusjons- og fakultets- nivå. Det skal også arbeides videre med tilbakemeldingsløyfer til studentene i alle ledd av rapporteringskjeden. Programrapportene vil bli publisert på HiOAs nettsider.

Som nevnt i innledende kommentar har HiOA en plan for dette arbeidet, og har i henhold til denne gjennomført første runde med datainnhenting i det nye kvalitetssystemet for studieåret 2013-2014. Datainnhenting foretas gjennom emneevalueringer, studentundersøkelser, kandidatundersøkelse, studiebarometerundersøkelsene og nøkkeltall. HiOA har gjennomført to store tverrgående studentundersøkelser i mai 2014 og en stor kandidatundersøkelse i mai-juni 2014. Høsten 2014 skal HiOA gjennomføre en arbeidsgiverundersøkelse. Alle undersøkelsene er basert på kvalitetssystemets gjennomgående kvalitetsindikatorer. Programrapportene, instituttrapportene og fakultetsrapportene for studieåret 2013-2014 skal baseres på analyser av emneevalueringer, programevalueringer og resultatene fra studentundersøkelsene høsten 2014. Analysearbeidet vil bli fulgt opp i alle ledd i organisasjonen, med utvikling av rutinebeskrivelser for de ulike ansvarsområdene, det skal avholdes informasjonsmøter og workshops. Institusjonens kvalitetsrapport vil bygge på aggregerte analyser fra fakultetenes rapporter. Det nye kvalitetssystemet inneholder ansvars- og rutinebeskrivelser, men skal bearbeides og detaljeres ytterligere.

Til utvalgenes rolle og mandat

HiOA er for tiden under evaluering av NIFU, en evaluering som ble vedtatt igangsatt i forbindelse med fusjonen, som også har påpekt at HiOA har utfordringer når det gjelder utvalgsstrukturen og utvalgenes mandat. Gjennomgangen av studieutvalgets og doktorgradsutvalgets mandat vil derfor sees i sammenheng med de anbefalinger NIFU kommer med når det gjelder vår utvalgsstruktur. Dette er et arbeid som igangsettes i løpet av høsten 2014, med sikte på gjennomføring fra ny styreperiode begynner 1.august 2015.

Inntil det blir fattet vedtak om nye mandat skal studieutvalgets rolle som kvalitetsrådgiver overfor institusjonens styre styrkes.

Tilpassing til tredje syklus, ph.d.

HiOA er i gang med en gjennomgang av systembeskrivelsen, og vil høsten 2014 sette i gang et eget prosjekt med å tilpasse systemet bedre til tredje syklus slik sakkyndig komité påpeker.

Kvalitetssystemets fem kvalitetsområder, inntak-, ramme-, program-, læring- kvalitet, og samfunnsrelevans skal gjennomgås og det skal utarbeides gjennomgående kvalitetsindikatorer bedre tilpasset tredje syklus. Det skal også arbeides med en plan for datainnhenting og periodisk plan for ekstern evaluering av utdanninger i alle tre syklusene. Doktorgradsprogrammene er til dels nyetablerte og forholdsviss små og det skal derfor vurderes å lage interne tverrgående tematiserte evalueringer, som supplement til eksterne evalueringer.

Høsten 2014 skal det nedsettes en prosjektgruppe som skal jobbe med dette. Prosjektgruppen skal bestå av representanter fra rektorat, administrasjon, faglige ansvarlig for doktorgradsprogrammene og stipendiater. Sommeren 2014 ble det igangsatt et administrativt arbeid med kartlegging av inntakskvaliteten til doktorgradsprogrammene etter vedtak i FoU-utvalget 12. desember 2013.

- 2) *«Høgskolen må snarest ta i bruk det nye vedtatte kvalitetssystemet. Høgskolen kan vurdere å innføre dette gradvis og i etapper. Komiteen er kritisk til at høgskolen har kommet sent i gang med å ta i bruk systemet. Høgskolen bør vurdere å knytte ambisjonen om å bli universitet sterkere til det systematiske kvalitetsarbeidet. Et eksempel på dette vil være å evaluere hvilke konsekvenser programmet om fremragende profesjonskvalifisering gir for kvaliteten til utdanningen»*

HiOAs kommentar

Systemet ble begynt tatt i bruk mars 2013, se for øvrig kommentarer innledningsvis og til punkt 1. HiOA deler sakkyndig komités syn på at universitetsambisjonene må kobles sterkere til det systematiske kvalitetsarbeidet og videre at dette må sees i lys av HiOAs profesjonsprofil. Gjennom Program for fremragende profesjonskvalifisering, ledet av Senter for profesjonsstudier (SPS), skal arbeidet med prosjektet fremragende profesjonskvalifisering knyttes tettere opp til kvalitetssystemet til HiOA. Prosjektet skal blant annet videreutvikle kvalitetsindikatorerne i kvalitetssystemet. Prosjektet skal evalueres.

- 3) *«Analyser, vurderinger og forslag til tiltak for forbedringer av kvaliteten i utdanningen må gjennomgående gis større oppmerksomhet og dokumenteres bedre. Komiteen mener det er avgjørende for en institusjon som HiOA at analyser, vurderinger og forslag til tiltak også utføres på et overordnet institusjonelt nivå. Høgskolen må avklare hva målsettingen med det omfattende rapport- og utredningsarbeidet som er utført rundt praksisstudiene er. Høgskolen bør vurdere å knytte arbeidet tydeligere til et oppfølgende kvalitetsarbeid»*

HiOAs kommentar:

Ledelsen og styret ved HiOA har siden starten viet mye oppmerksomhet til analyser, vurderinger og forslag til tiltak, men innser at dette ikke er tilstrekkelig dokumentert. Analyser, vurderinger og forslag til tiltak vil bli viet enda mer oppmerksomhet gjennom alle ledd i rapporteringskjeden til HiOA når rapporteringen for studieåret 2013-2014 foreligger (se for øvrig kommentarer til punkt 1). I tillegg er det igangsatt et arbeid med løpende analysearbeid, ikke bare i forbindelse med rapportering, men også i andre sammenhenger. Det er etablert et eget analyseteam i studieavdelingen som både skal utføre analyser på institusjonsnivå, bistå fakultetene med analyser på fakultets- og instituttnivå og være en pådriver i analysearbeidet. Det er også nedsatt et analyseteam på institusjonsnivå som gjennom sitt analysearbeid skal bidra til mer kunnskapsbaserte beslutninger ved HiOA. Analyseteamet skal levere analyser basert på interne, nasjonale og internasjonale data og statistikker, med det formål å styrke HiOAs virksomhet i tråd med de mål som er fastsatt i Strategi 2020 og ellers for virksomheten. Utredningsarbeidet knyttet til praksisstudiene vil bli evaluert og vurdert knyttet til andre former for evaluering av praksisstudiene. NIFU utga i mai en rapport om tydelige mål for praksis i helse- og sosialfagutdanningen. På bakgrunn av de studier NIFU gjorde

peker forskerne på en rekke mulige indikatorer for kvalitet i ekstern, veiledet praksis, samt retning for videre forskning og prosjekter om praksis. HiOA skal sette seg godt inn i funnene i denne studien og forslagene til indikatorer og skal vurdere hvorvidt noe av dette bør inngå i vårt kvalitetssystem.

- 4) *«Høgskolen bør utarbeide et mer tilpasset kvalitetssikringsystem for studier i andre og tredje syklus, hvor en tar hensyn til størrelsen på studietilbudene»*

HiOAs kommentar

HiOAs utvidete satsing på, og suksess med, utdanning i tredje syklus er av særdeles viktig strategisk betydning for institusjonens videre utvikling. HiOA vil følge opp komiteens anbefalinger nøye, og vil også tydeliggjøre og tilpasse alle rutiner, ansvarsfordeling og planer til andre, og særlig tredje syklus. (Se for øvrig kommentarer til dette i punkt 1)

- 5) *«Studentene og stipendiatene må engasjeres bedre i det systematiske kvalitetsarbeidet. Høgskolen bør vurdere tiltak som kan inspirere flere studenter til å delta i tillitsvalgsarbeid, og legge til rette for opplæring av tillitsvalgte studenten med kurs og liknende.»*

HiOAs kommentar

Et opplegg med opplæring av tillitsvalgte som skal sitte i styret og utvalg sentralt er under utarbeiding. Dette arbeidet gjør vi i tett samarbeid med Studentparlamentet. Ved Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier ble det høsten 2013 igangsatt et systematisk arbeid for å få på plass studentorgan og faste møtepunkter mellom studenttillitsvalgte og fakultetet. Fakultetet rapporterer i Rapport og planer for 2013 at erfaringene har vært positive og at dette arbeidet har båret frukter i høyere aktivitet i tillitsvalgsarbeidet. Erfaringer derfra vil bli brukt som eksempler til etterfølgelse også ved andre fakultet. Stipendiatene vil bli trukket direkte inn i arbeidet med å utvikle og tilpasse kvalitetssystemet til tredje syklus gjennom stipendiatforum som ble etablert ved HiOA høsten 2013. Arbeidet med å videreutvikle og styrke stipendiatforum som et koblingsledd mellom stipendiater og kvalitetsarbeidet vil bli trappet opp.

Med hilsen
Kari Toverud Jensen
rektor

Ann Elisabeth Wedø
høgskoledirektør